

16

Tema ya 25.

K34/82

Kabaganyo ya mohu, mabapi le thoto.Temana ya 1: Neô ya taélô ya mohu.

2301

4872 Mahu a batho a swnae. Mong lehu lona le lethii. Bjale mo go bolwabolwa mabapi le ditaélô, thetu. Bjale lehu lago hwa o tha bolabole, ke lóna lewe le dirago gore mogy a theke a kgóna go aba dilô tša gwe. Gona le lehu la go hwa motho a bolabola. Bjale motho wa go hwa a bolabola o khóna go abaganya thoto ya gwê.

2302

4873 Mohu o khóna go fa motho neô ya gwe ka go bolabola ka molomo wa gwe. Ge a ile a fa dineô tše ka mokhwa wa molaô, góna go lukile. Bana ba gwe ba ka theke ba šala ba fapana. Lentšú lere, lentšú la mohu a le nyatšíwi. Ke nnete a le nyatšíwi ge a ile a the tšhinye lehu. Go the tšhinye lehu, ke gore a fa motho thelô the the tha molebanago. Ka goriale mowe o thintše lehu ka baka la gore ba ta šala ba bakana. Lentšú la khanetšo ya lentšú la mohu lare, le theke la šlélana le lentšú la mohu. O thintše dipolabolo ka go kwa lehu.

4874 Mothinyi wa lehu o fa motho neô ka thephiring. Batho ba bangwê ba hwa ba na le lehumô. Lehumô la motho yo moso ke basadi, diruiwa le bongaka. Bjale mothang a hwago dilô tšewe o wa di šiya. Bjale ge a nyaka go thinya lehu, a ka fo botša mosadi yo mongwê gore ka hwa, o theke wa šala wa duméla go dula le monna yo mongwê wa lekoko la gešú. Yéna mosadi yowe o ta mo fa thelo, a bee a mo laé gore a theke a šupa motho. Thelô thewe the ka the boniwego le go bolabola the tha bolabolego. Thelô thewe ke tšhalete.

4875 Lehumô la basadi le šika le dikhomo le batho. Ge monna a na le basadi ke mohumi, ka baka la gore o ta ba le mote o mogolo. Ka gare ga mote o ta kwetšana barwa le baredi. Lešaka la

2303

dikhomo le lōna o ta hwetšana e le le legolo. Lešaka le godiša ke manyalō a baredi ba gwé. Ka goriale mowe ke gōna a humile, ka gobane morogō o šeba ka kwašla. Kwašla ke gore go khanyatša ga ntšhi o šeba ka nama. Ga dule a lapile o fo dula a hoše. Ka gobane mo a tēna ga e la nto, o hwetšana mapoto. Ga e ngwé o hwetšana phugutša. Batho ge ba mmōna ba bōna e le khošana ka gobane o ja bjale ka dikhošhi. Yōna mo a dutšhi o fēla a re bogošhi ke batho. Ke lōna lehumō la basadi.

4876 Lehumō la basadi le thubēga ka moragō ga lehu la monna. Ge a dutšhi a gōta ka gare ga mote, o lebeletše mosadi yowe a mothōkōmēlago. Thōkōmēlō ya mosadi gōdimu ga monna wa gwe, ke go mo teba malapile. Mpja e uta ke letšōgō Ka goriale mowe ke moka monna ota gōgēla ka mowe lapeng lexwe. Ke moka ba tše-ya meratišō ba beya. Ge a gogetše ka lapeng la mosadi yo monyana, a gwa loka, ka gobane ka moragō ga lehu la gwe mote o ta thubēga.

2304

4877 Lehumō la diruiwa. Lehumō la diruiwa le nyarēla mothong ka ditela tše pedi. Ditela tšewe pedi tšewe ke tše: Diruiwa tša baredi le tša maata. Lehumō la nnete ke la diruiwa tša maata. Ke lōna lewe a ka fanago ka lōna. Lehumō la manyalō a baredi le na le malapa a bo lōna. Ke lehumō la monna ge a tha phela. A ka theke a khōna go fana ka lōna. Theša tha tima ke moka le boēla pušong ya lapa lewe.

4878 Lehumō la bongaka. Bongaka ke bohumi bjo bogolo, e bile bo a rutiwa. Bjale ka bjōna motho o hwetšana mehuta ya diruiwa ka moka. Diruiwa tšewe ka moka ga tšōna ke tša mong ngaka ka gobane o dihwetšane ka maata a gwe. Go tšama o ēpa dithare ke modirō o mogolo kudu. Dithoto tšewe tša bongaka a swanēla go diya ka tšōna ka mokhwa o a ratago. Ke gore go fa motho lefa lewe. Fēla bongaka a ka fana ka bjōna. A ka theke a fa motho pepeneneng ka gobane ba 'mōna ba ta mo lwentšha. Ge a tha ba kwe ba bolaya. Ke njōna bohumi bja bongaka bjowe.

K34/82

2305

4879 Tšhalete a e bitšwi gore ke lehumó. Ba e bitša gore ke lehumó la makhowa. Matšatšing a bo kama lehono go na le pónagaló ya gore ke lehumó la bokwelepa. Ka gobane motho a ka fo fa motho neó ya yóna ka thephiring yaba ke moka e lobile. E lóba ka baka la gore a ena mothala. Tha mo thala ba ta nyaki-šiša gore mo a go fa o be a go rekang. Bjale banna ba khóna go fana ka tšhalete ge a bóna gore mogwéra moglo o ragéla gotóga. Mofiwa ke moka le yéna a ka theke a khurupulla a khupara o khupere. Ke mokhwa o we le bitšiwago lehumó la bokwélépa.

4880 Lehumó la mabélé: Mabélé le óna ke le-humó lamotho yo moso. Motho yowe a nago le mabélé a mantši, o bitšwiwa gore ke lehumagadi. Wa go huma ka dikhomo le diruiwa tše dingwe, o bitšwiwa gore ke mohumi. Bohumi a še bja monna féla, mosadi le yéna e ba mohumi. Lehumagadi ga še mosadi féla, le monna le yéna ke lehumagadi. Mabélé a phakollwa a fiwa motho yo monwe ge a bóna gore e fula e ukametše leópé. Kudu o ta phakolla a e fa mosadi yowe a mo ókagó. Lebaka la mo ba tšwile ka moka ba ile mašemong. Ge e le mosadi a phakollwa a e fa mmagwe. Modiró o we o diriwa ka thephiring.

2306

4881 Motho ge a na le mohumó a we a wétšego a ngódlwé ka mo gódimu. Bjale ka ge go thalufiltšwe gore lehumó le legolo la motho ke la go tšwa maata a gwe. Bjale ge a bóna gore bolwetši bjo bo ntwerogo a še bjóna bolwetši bjowe nka phalago, o wa khóna go abéla bana ba gwe, a diréla gore ba theke ba šala ba fapana. O ba abéla ka malapa a bo mmago bóna ge e le monna wa basadi. O fa ngwana wa pele wa lapa le lengwe le le lengwe. Bana ba banyana a ba fe kabéló. Thewe a the šiyago ke lentšu féla. Lentšu la gore wena o šale o tšéše baratho ba go basadi. Monna wa mosadi ke yéna yo a béla go barwa ba gwe ka moka ga bóna.

4882 Mosadi wa mamoratwe o fiwa go feta basadi kamoka. Monna wa basadi a ka bóna gore koša e ke binago e, ke ' ' va

mafello. Ke moka a bōna gore ka mo fa dikhomo ba ka thwa ba motswenya. O dira maanō a go rekiša dikhomo. Ke moka a fa mosadi yowe wa mamoratwe tšhalete. A mmotša gore mo o nyaka dikhomo o ta šala wa rēka. Mosadi yowe tšewe a fiwago ka thephiring, o swanetše go di uta ga batswadi ba gwe. Ka go tšhaba gore lehu le a taletša, a ka tšhoga a ba šupile.

2307 4883 Dineš tša mosadi. Mosadi le yēna o ba mohumi le go ba lehumagadi. Basadi ba baggwe le bongaka ba ba nabjō. Pelo ya mosadi e gōdimu ga moredi wa gwe. Mothankana a mo gopole kudu. Khanthe ngwana yo la wa mosetsana a ka theke a mmoloka. Ngwana yo a ta go mmoloka ke ngwana wa mothankana. Lega ga go le bjale o nyaka gore dilo tša gwe a fē bana ba basetsana. Dibjana tše dingwe a ka no ba fa ba the ke ba ba le taba naē. Thewe ba ka moganetšago ke diruiwa. Mabapi le bangaka ba theke ba thōna thelo. Bongaka bjagwe o ta bo fa moredi wa gwe yowe a kwanago naē.

4884 Khofēgēlō ya dibjana. Betši bagwe ba mo apeela, baredi ba gwe ba apeela bo mmatsala wa bōna magadi a bōna. Ke bōna bawe ba swanetše go belaēla. Pelaēlō ya bōna ba ka theke ba e thagiša ka noši. Ba botša banna ba bōna ya ba bōna bawe ba e thagišago. Molaš ōna ke molaš wa gore mosadi a fē moredi wa gwe thewe a nyakago go mo fa. Le ge a ile a fa moredi ka o thii a thaetša ba bangwe a gona molato.

308 4885 Dibjana tšewe a diratago kudu, di išwa batswading. Ke gore a nyake gore betši ba gwe ba šale ba di šumiša. Tše dingwe a ka di fa bo ngwanabō, a ba botša gore le ta ntelela mo ke hwile. Bjale thebjana theke the thapō thaka, o ta šala o mpōna ka thōna. Le bakhotse ba fiwa. Bakhotse ke ba nkana. Bōna ba butšiwa gore o ta mphalolēla moke hwile. O fa motho yo a nyakago go mo fa. Ka dibjana tšewe a fanego ka tšōna, ba ta šala ba mmōna ka tšōna.

4886 Dibjana tše bjale ka tšetša ka fathe, a di fi

Tšóna ke dithapó tša betši ba gwe. Lehudule mose, lwala le tšhiló, kobó ya bošego le legogó lewe a le alago. Lehudu le mose, lwala le tšhiló ke diló tše tša go ba di šumiša ke betši ba gwe. Bjale ka goriale mowe a swanela go ba amoga. Le bóna ba ta šala ba mmóna ka tšóna. Kamoragó ga lehu la gwe, bakhónyana ba swanetše go isa ditswana tše dingwe ga batswadi ba gwe. Ba yo bega batswadi ba gwe lehu la ngwana wa bóna. A še mong dibjana ka moka aowa e ka ba theroto le lethéló. A gare ba fakela dikonó tše a go ba apara. Di-kobó tšewe di bitšwa dithakola. Go šetše go ngodilwe kae le kae gore go bigiwa ka khomo goba pudi.

44887 Motho yo mogolo mo a ka hwa a tha a ba lefa la gwe. Bjale ba ba šetšego baphela le bóna ba theke ba šala ba aba ka mokhwa wa molaó. Moya wagwe o ka theke wa róbala ka baka la gore a ba diya mowe tható ya gwe ya go ba e rata góna. O ta boya ka tela tša badimu, go ba botša mowe a belašlago. Gore ba phethe mowe pelaelong ya gwe, ke moka moya wa gwe o ta róbala. Le ge a ile a šiya theló ga monkana wa gwe, a re mo a e hwa a the gopolo. Le ge a hwile o ta no the gopola. Go fediša khopolo ya gwe ke gore tho tšeiwa.

2309

4888 Ngwana yo monyana ga na pelaéló. Yo monyana a ka šiya theló go monkana wa gwe, a ka theke a belašla. Lebaka ke gore yo monyana a ne theló. Diló tša gwe ka moka ga tšóna di taolong ya papagwe le mmagwé. Diló tša gwe di the mateogong a batewadi, ka moragó ga mo ba mo tšeišitše mosadi. Diló tša masogana di a tšiša go fela di lóna. Go the lobe ga tšóna ke go botša batewadi a tha phela gabote. Lesogana ge le hwile a le na pelaéló. Pelaéló ya lóna e ka fo ba leina.

4889 Leina la go belašlwa ke mohu wa mosogana. Pelaéló ke ya motho yo mogolo, ka baka la gore o šile madi a gwe le-fatheng. Bjale lesogana le ka theke la khóna go belašla ka baka la gore a la šiya theló. Pelaéló ya gwe e ka fo ba

2310

pelaélô ya leina, gore batswadi baka ba ntebetše. Gore go
bjale ba ta bôna ka ngwana. Ngwana o ta lala a lla. Ge ba
yo moréla leina le la la mohu, ke moka o ta homola.

4890 Lešaka ke la papagô ngwana. Mosogana le ge a ka
tôpa thelô, thelô thewe o swanetše go fa papagwê. Le ge a ka
ya makhoweng a ya a boloka tšhalete. Ka moragô ga mowe a
rêka khomo, khomo e we ke ya gwe ka moanô. Ge papa-
gwê a nyaka go e šumiša o wa e šumiša. O no mmošša ka
mokgwa o a e šumišago ka ôna. Motho yo a ka lekago go thentšha
lentšú ke mmagwe. Fêla lentšú la gwe le ka theke la kwiwa,
ka gobane bana ke ba monna. Ngwana a ka ba le dilô mang le
mang dilô tšewe ka moka ga tšôna a še tša gwe ka gobane pa-
pagwe o tha phela. Le ga ngwana wa ngawangnyana go bjale.
Dilô e ta ba tša gwe ka moragô ga lehu la papagwe goba ka
moragô ga mo a tšewe mosadi.

2311

4891 Khope mo e hwile, mosadi wa gwe ke theša. Lehu a
le na mphathô, ngwana o wa hwa yo mogolo o wa hwa. Ge
khope e hwile e felegetšwa ka theša, theša thewe ke yêna mosadi
wa gwe. Ba mo tsotsometša ka maragong ke moka ba khônê ba mo
iša lebiteng. O hwele e le mpja a šiya thelo lefatheng. Ke
goriale mowe, a na thewe a ka gomang a the belašla. Go ba the-
poko ka mokoting ke mo tibi wa mokoti. Lethošan̄ le ka theke
la ba thepoko ka gobane a le tebe thelô ka mokoti.

4892 Ngwana a na dineô tšewe a ka fanago ka tšôna.
Bjale ka ge go ngodilwê gore ngwana a na thelô. Thelô thewe
e lego tha gwe the matsogong a batswadi. Ge a etšwa makhoweng
o ténéla ka lapeng la mmagwe. Bjale dilô ka moka tšewe
a tšwago natšô, o swanetše go di fa batswadi. Ge a nyaka
go fa motho yo mongwe thelô the a tšwago naathô. O swanetše
go tibiša batswadi. Bôna mo ga tha rate ba mmošša gore a re

rate. Ke moka a ka theke a khôna go fa motho yowe. Le ge a ka re mo a e hwa re lefê mokêté thelô tha gore. Ba ka theke ba mo ganetša, ba tha fo dumêla. Ka moragô ga mo a hwile ba theke ba dišala moragô. Polabolo e la ya gwe e ka theke ya goma ya boya. Lentšu la mohu go thomphiwa la yo mogolo la yo monyana ke maakara thôgô.

4893 Dikadimô. Batho ba khale e be e the dikwêlépa.

2312

Motho o be a no adima motho yo mongwe ka nte le go beya bothatse. Moadingwa le yêna a no the buiša ka ôna mokhwa o la a go adima ka ôna. Taba ya mohuta owe e be e le the towêlô tha bagolo-golo. Ba be ba tšhaba lentšu le; dilô tša batho di a bolaya. Motho a ka theke a re a tha go tswenya wena wa ta wa motswenya.

4894 Batho ba pakaeno ba thathafa. Bare dilô ka moka di fetuŋile meeti ke matsála, gonyake go kokološa, mollô ke thesepe. Ditšhwene di ja dipudi. Wa adima moadima ka tšufing, a wa mo adima o diyo mo fa. Ka baka la gore ka moswana o ta tsoga a theke. Wa kwa a go butšiša gore o ile wa mpha o na le mang. Ke moka o lóbile. Batho ba khale e be ba the bjale. Motho mo a ile a hwa a be adimile motho yo mongwe thelô, motho yowe le ge mohu a thaka a mo gopola, yêna ka nošî o swanetše go the nyaretša. Ba be ba dira ka mokhwa o we ka baka la go tšhaba bokwêlépa.

4895 Go thagišéšwa bo madimabe ke mohu. Moadimi khopolo ya gwe ke gore mo ke tha ka ka boetša thelô thewe a go adima ga mohu, the ta mmakêla tša kholô. Moloi mo a tēna moteng o tēna ka yo mongwe moloi. Telana e ya moteng e ya ka thelo the thengwe. Ka baka la thelô the tha gwe, a ka khôna go tena.

ser 894

2313

Ke mokgwa o we ba go badira gore ba íáa. Ba boseng bjóna ga ba bjale. Lentéu la mohu a ba le áale moragó. Ka go the le áale moragó ba thagéla ke bo-a-difele. Thewe motho a ka theke go a the belaéla ke the a diyo mo fa kante le the kadimó.

Temana ya 2: Mehuta ya ditaéló téa dineó.

4896 Dithoto téa monna bophelong bja gwe. Monna o na le dithoto ka mehuta ya téóna. Monna wa mosadi, a ka fa morwa wa gagwe khomo goba pudi. Ka goriale mowe ke go nyaka go bóna gore morwa wa gwe o na le letéógó le lebote. Ke gore diruiwa di ya monyaka. Le ga go le bjale a áe ya gwe, ke ya gwe ka leina féla. Taoló ya yóna e ka fathe ga papagwe le mmagwe. Féla ge papagwe a ka hwa, the ruiwa the a go fa ke papagwe a tha phela ke moka ke tha gwe.

2314

4897 Boima bo gódimu ga monna wa basadi. Bjale ka ge go ngódilwé gore thoto ya diruiwa téa monna di hwetáwana ka ditela téé pedi. Dikhomo téa manyalaó a baredi le dikhomo téa maata. Diruiwa téa maata ke téóna téewe di lebeletégo mote. Ngwaga wa tala, ke téóna téé we a swanetégo go di rediáa, a khóné go nyakella basadi ba gwe téa go ja. Ge a ba fa e le téhalete o swaneté go ba fa ka go lekana. Le ge mosadi yo mongwe e le moopa. Ge a ka dira gore o fa yo la wa bana bogolo, ke moka o tabugile molaó. Mosadi yo la wa moopa o ta hufégéla yola. Ka goriale mowe a áe go aga ke ga ruta.

4898 Monna a swanéla go fa morwa wa gwe the ruiwa. Gape go bolwabolwa ka monna wa basadi. Ge a nyaka go fa morwa wa gwe, o swaneté go fa barwa kamoka. Le lapa la go thóka morwa o swaneté go lefa. Ge a ka fa morwa ka o thii goba ke yéna moja-lefa, a mo nyake ba ta mmolaya. Mmagó ngwana le yéna a ka theke a duméla. O ta mmotáa gore ge o nyaka go mo fa thelo,

ser 894

go kaone gore o ba fe ka moka. Ke baka lewe papago ngwana a éitwago go fa morwa wa gwe theló ka go tšhaba gore ba ka mmolayo.

2315

4899 Khufégéló a e be góna gódimu ga bangaka. Ge monna e le ngaka, a na le basadi ba bantší. Ge lerató le le gódimu ga ngwana yo mongwé góna a ka mo fa bongaka. Ga go motho yo a ka bolabolago. Féla mosadi yo mogolo a ka theke a dinyaka, ka gobane o swanetše go ruta ngwana wa gwe ka gobane ke yéna yowe e ta ba go moja-lefa. Banna re maano re kgoba téhemane ya tala molapó. Ke gore monna o ta thóma ka go botša mmagó moja-lefa gore ngwana wa go a okwe thewe ke mmo-téago. Ka goriale mowe o diréla gore mmagó ngwana a theke a hufégéla yo we a mo rutago. Goba ke ngwana wa lapa le lenyana goba lekhóthwane la lapa le legolo, o wa mofa.

4900 Dithoto téa maata a monna. Dithoto téa ke téóna té e di dišago mote. Dithari téa basadi a di swane. Ba bangwe dithari téa bóna ke téa bathankana, ba bangwe ke téa banenyana. Basadi goba mosadi ya ba moopa. Yo gola e raga lekheswa. Ngwana yo mongwe ge a ka dira lolato. Dithoto téa go lefa e swanetše e be téa thefe the thopha. Dikhomo téa maata ke téóna téewe a swanetšego go lefa molato wa morwa wa gwe. Téa dikhaitšedi a ka theke a di thóma. Morwa yo a thena-go le khaitšedi yéna a dira molato a ka toga a dira bjang.

2316

4901 Dikhomo téa manyalé a barediš. Dikhomo téewe di na le malapa a téóna. Monna le go dupa a ka the bee a dupa le go dupa, mabapi le gore a rekiše athuše ba mote ge ba na le tala. Wa bóna a rekiša, o rekišetša tala ya ka lapeng lewe. Le ge ngwana wa lapa le lengwe a sitegile, a góna taba. Monna a rekiša ya gwe khomo, o swanetše go no abéla le yola a nago le theló. Ke mowe o kwago bare lapa a leji lengwe.

4902 Molaudi wa dikhono téa manyalé a baredi. Diruiwa téa manyalô di laola ke monna le yéna mmagô moredie. Monna a ka dira ka tsôna ka mokhwa o we thatô ya gwe e ratago. Go bolwabolwa ka go lefa melatô le go thaba. Le go rekiša a ka rekiša a thele mothélô. Féla táhalete e swaneté go dula ka lapeng la mosadi yowe moredi wa gwe a nyaretši tégo dikhomo. Motho mo a nyaka kadimô ya dikhomo o swaneté go bega mmagô mosetsana. A ka theke a fana ka tsôna.

4903 Khomo goba dikhomo ke téa monna mo di tha phela, mo e hwile ke ya mosadi. Khomo yéna le mowabé. Mowabé ke molaô wa mo ga gešu. Mowabé o hwetšana ke baredi ba lapa lewe ga moôgô le barwa ke basadi ba monna yowe le malome wa bana. Mowabé wa barwa ge ba téere basadi ke gôna ba o hwetšanago. Ngwana wa pele o tše letsogô. Mopatho wa gwe ke therope. Dikhaitšedi ba ba phathaganye therope ke moka ba ripagana. Malome wa ngwana wa gwe mowabék ke molala. Ge morwa a na le basadi ba babedi, mosadi wa bobedi a hwetšane mowabé. Monna o ta ba ripaganyana o nola wa mosadi wa gwe wa pele. Basadi ba bangwé ba mote ba ba ripaganya ditoki (diripana tsá dinama). Mosadi yowe e lego mong wa khomo o ta ba fa ka mokhwa o a tebago ka ôna. Mosadi yowe a félago a mo abéla mowabé o monyana o ta no dira bjale ka ge le yéna a modira.

4904 Papagô barwa o fa barwa dineô téa bôna. Papagô barwa ge thatô ya gwe e nyaka go fa barwa dineô. Bjale ka ge go thalutšitšwé gore mowabé a fa bana ba pele wa lapa le lengwe le lengwe. Bjale baratho a ba na mowabé. Go bjale ka mowabé wa khomo ge e hwile goba go thabiwa, ge morwa a ba le mosadi wa bobedi. A ka theke a mofa mowabé wa go feta barwa ka baka la mosadi yowe wa bobedi, o ta no ba fa ka go lekana.

ser 894

2318

4905 Go thinya ga dikhomo téa monyalô ke papagô ngwana. Dikhomo téa monyalô di laolwa ke papagô bana. Bjale ge mosadi a na le moredi le morwa monna a swanêla go thinya dikhomo téa monyalô wa moredi wa gwe. Molaô wa bogologolo o re dikhomo di lebane khaitéedi ya mosetšana. Ba re di lebane yéna ka baka la gore o ta téeya mosadi ka tsóna. Ka goriale mowe dikhommo ke téa morwa wa gwe.

4906 Morwa a ka tiya papagwe bakeng la thinyo ya dikhomo. Lebaka la moa thinya thoto ewe ya monyalaô, ke lebaka la mo morwa wa gwe e thale yo monyana goba a ile makhoweng. Mothang a gologo ke góna batho ba ta mmotšago gore o be o na le dikhomo tše dintši, bjale papago o di feditše ka moka. Mmagô morwa ge e le mamonyadiwe, o ta botša morwa wa gwe, gore a go thana thelô mo. Papago o be a rediša a e ya a jêla ka ka kowa lapeng lela. Morwa go boifi ge a e ya go papagwe go mmotšea gore ke nyaka dikhomo téa khaitéedi yaka. Ge dikhomo tšewe di the góna, góna o ta no thwa a tiya papagwe a mmela dikhomo tšewe.

2319

4907 Batho gammôgô le ba khôrô ba ta éma le morwae. Bjale ka ge e le molaô wa naga e ya gešú, ka moka ba ta éma le morwa wa gwe. Ba ta mmotšea gore o dirile phóšô, dikhomo téa moredi wa go ke téa khaitéedi ya gwe. Ke tsóna o be o swanetše go mo tšeiša mosadi. Papagwe o swanetše go nyakêla dikhomo tšewe a fê morwa wa gwe. Ke mokhwa owe go thewago gore dikhomo téa khaitéedi ke dikhomo téa morwa wa go. Bjale matšatši a bo lehono a go bjale ka baka la molaô wa thekhowa. Morwa o swanetše go retella papagwe. Ka baka lewe la thetellô ke góna a ka mo tšeašago mosadi. Makhowa ba re dikhomo ke téa papago, wena thepela o béréka tšago o tšeee mosadi ka tsóna.

4908 Malapa a monna a swanetše go hwetšana dineo tša monna wa bōna ka go lekana. A the ke a fo lapa ka lethii. Go šita le dikobō tša go rēka ke monna a rēkēla basadi ba gwe. O swanetše go rēka dikobō tša mmala ka o thii. A ka banya mebala o bakile ntoka. Ntoka ke gore go rēpana. Yowe a nago le kobō e bote ke yēna yowe ba ta go go mo lebella ka mathō a mahubedu. Ka goriale mowe ba ta ba ba mo gopolēla gore ~~na~~ bontšhagala gore tše dingwe o mo fa ka thephiring.

2320

4909 Banna ba ba nyakago go phetha thatō ya bōna ba tha ~~n~~ phela. Ba aba dithoto tša bōna. Banna ba mohuta owe ke gore a kwane le ba lekolō la gabō. Basadi ke ditaēla, ka gobane monna a rōbala naē, o theletša thewe monna yowe a the bolabola-go. Le go gopola gore yo mongwe wa ba leloko a ka ta a forantšhetša basadi ke moka ba jā thoto ya gwe. Ke mokhwa owe a abēlago barwa ba gwe a tha phela. Mola a ba abēlago ka moka go fedile. A gona motho yowe a ka tēwellago a ba foraforantšhetša, ka gobane mohu a šile a ba abetše ka noši.

4910 Matšatšing a bo lehono go baīma kudu mabapi le dithoto tša monna. Monna ga a na le thoto e ntši o swanetše go arolonya bana ba ngwe ka noši a tha phela. Ge a ka hwa a thefu a dira taba ewe, e ta ba o šile ditshēlē ka khakala. Ka ba ka la gore batho ba matšatši a bo lehono ke dinōga. Bonōga bja bōna ke go nyaka go fapantšha bana ba monna, ka go nyaka go gafēla moja-lefa dithoto tša mohu ka moka. Ke goriale mowe a še go lāmola ke go lwešantšha barwa. Ke moragō ga mowe ba ta thōma go bolayana ka bakala go baka thoto ya mohu.

4911 Dikhomo di na le marifi a go ya tipeng ka ōna. Ke gare ga marifi go ngodiwa maina. Maina a we ke a mong wa lešaka. Lešaka la moteng a le thathele dikhomo tša mong wa leina la ka

2321

borifing. Mong wa leina ke yéna mong le moja-lefa wa mote owe. Bjale ka gare ga lefaka o ta hwetsana gona le dikhomo téa manya-
lô a baredi le téa maata a gwe gammôgô le mafifa. Bjale papago
barwa o swanetse go bona taba ya mohuta o we a tha phela. A hwa
a thesu a lukiša taba e weke moka ke ditopô.

4912 Dithoto tše bjale ka dithapô a ditswenye kudu. Bja-
le ka ge go kile gwa thalošwa gore dithapô ke dilô tše di tha
lewego. Dilô tše di lewago di bitšwa gore ke mothahu. Di-
thapô tše dikholo di na le lapa la tšona. Lapa lewe la tšona
ke lapa la bo moja lefa. Dithapônyana tšona a ka abela barwa
bagwe. Mabapi le thapô mohu o fa morwa wa gwe yowe a mora-
tago, ka mokhwa o thatô ya gwe e ratago ka gona. A di ke di
e ba le mpherefere. Dilô tša mpherefere ke dilô tša mothah-
hu. Dithapô ba re o laetše ke papagwe.

2322

2913 Monna a hwa a šiya mote. Mote o we a o šilego
ya ba gona le basadi gammôgô le barwa ba bona. Ka gare ga
mote ya ba gona le lefaka la dikhomo. Ba kitimela go nyaka go
bona borifi bja dikhomo gore dingodilwe ka mang. Ba hwetsana
di ngodilwe ka morwa yo mongwe ke moka ba dira gore thoto ka
moka ke ya gwe. Monna ka metha o ngodiša leina la moja-lefa,
ka baka la gore mothang a hwago mote o ta šala o tswere ke yéna.
Ka nnete gona go le bjale. Ke mowe ba lwešantšhi ba hwetsana go
tela ya go lwešantšha barwa ba mohu.

4914 Monna o waba thoto ya gwe a tha phela. Ge a na le
thoto e ntši, o wa khona go fa le baratho ba barwa ba gwe.
Ge a ile a tšeiša bagolwane basadi, a tha ba fa kabêlô, ka ba-
ka la gore ya bona kabêlô ba e hwetsane. Kabêlô e we ya bona
ke dikhomo tšewe a ba tšeišitšego basadi ka tšona. Bjale
o swanetse go fa bawe ba thešugo ba ba le malapa. Ka goriale

ser 894

mowe o diréla gore le bōna ba hwetšane basadi ka tšōna. Ba ka re mo ba netšé a khōné a e fa bagolwane. Bjale tšé di šalago ke tšá go šála di leta mote. Ke tšé a ta šalago a fépa mote ka tšōna. Khomo a ka šupa gore e, mothang ke hwago le mpoloke ka yōna.

2323

4915 Monna wa mohuta owe le mo a hwile a ší ditopo ke khakala. Morwa yo mongwe le yo mongwe o teba thewe papagve a go mo fa. A diyo ba fa a le noší, aowa bo mmagó bōna ba swanetší go ba gōna le monna goba ba babedi ba leloko. Ke bo malome a bana mogo khōnéga, ba ka ba gōna. Bo malome a bana ke bōna bawe ba šalago ba dira lerobo ka mogaró ga mo mong wa mote a hwile.

4916 Pegéló ya monna go batswadi ba barwa. Le bitšéa ke nna, ka baka la thoto e yaka. Kere mohwa pele ga tibji le mo hwa moragó. Ke nyaka go abéla barwa baka nna mong ke tha phela.

Ke goriale mowe ke gore yowe a ka šalago a tha phela, o ta re ke ile ka kwa papa lena are. Ge a bōna morwa yo mongwe a nyaka go thalefetšéa ba bangwe. Ke bōna gore ka thóka go dira ka mokhwa o we ke gogoptšégo ka óna, barwa ba ka šála ba bakana. Ke yōna taba kholo ewe ke le bitšetšago yōna. Ke moka a thómé go ba a baganya ka mokhwa owe tható ya gwe e ratago ka gōna. O ta šupa gore yo mongwe le yo mongwe a bōne. Ka morago ga tšhupó e be ke moka go fedile.

2324

4917 Monna o swanetšé go dira theka. Theka thewe the bolwa-bolwago ke go dira bjale le gao thaba pudi. Go diréla gore ka morago ga mo a phethile tható ya gwe, a ba fé dijó le bjala. Ba taja buušwa le nama. Ke moragó ga moo a ba fé bjala ba nwé. Ge ba palakana ba e ya magae a bōna, ba ta téama ba anégéla motho yo mongwe le yo mongwe. Ka goriale mowe e ta ba taba e tibjang ke mand le mang. Mothang mohu a hwago, a go thana thewe ba ka šalago ba tha bolabola. Khomo ya go mmoloka
baxxixi

ba e teba. Ke moka ba e bolaya ba mmoloka ka yôna.

4918 Go ja a gona ngwaneno ka baka la gore go a tefa. Bana goba batho ba bangwe ke mahuhudi. Ge a ka fo fa bôna bagolvane fêla, ba ta gana ka tšôna. Go riale mowe ke gore ba theke ba ba tšeišá basadi. Ka baka la gore mo la papagô bôna a hwago, ba ta di dulêla ka mphaka. Kamoragô ge baratho ba godile ba thôka thewe ba ka ba tšeišágo basadi. Mothomong ba ba le khókhó go ba bofafo goba bophoko. Dikhomo tša fêla ka mokhwa owe. Khókhó ke go fo ganêla ka the-a-teng a the nyake gore the téwe.

2325

4919 Khókhó e baka twanô ya barwa. Papagô bana ka fa morwa yo mogolo leruô la gwe. A mmotšá gore fále a bôna baratho ba go mabapi le go ba tšeišá basadi. Bjale ge môya wa gwe e the môya wa batho, o ba lekhókhó le mothahu wa go siya papagô bôna. Ke mowe baratho ba ka teošágo mpherefere. A go ka mokhwa o mongwe banna ba swaneté go ba khobakanêla, ka baka la khókhô ya mogolo wa bôna.

4920 Mpa ya mongwe a e khanelwe. Ke nnete mpa ya mongwe a e khanelwe. Lega e le ngwana wa mmagwe, a ka theke a khanêla. Ke mokhwa o we bana ba bangwe ba abago dithoto tša bôna ba tha phela. Ka gobane mogolo a ka fála a gudíša ya gwe ~~mpa~~ mpa, a lebala gore baratho le bôna ba nyaka gore le tša bôna dimpa di khore. Theema the tha gore mpa ya mongwe e khanelwe, the ile tha thaba ke monnayo mongwe wa ga Raganya. Mpa e khanêla ke mong wa yôna.

4921 Thaloša ya theema the mpa ya mongwe a e khanelwe. Ge motho yo mongwê a hoše yo mongwe a tha hora. Molapi a ka theke a khanêla yola wa go khora. Mo a bolabola nae, o ta bôna e ka a wa moubêla goba go motšerêla. Go bjale ka ge motho a

2326

nwele bjala. A bōne molapi. O nyaka kudu go bolabudiša molapi le ge a mmōna gore a di nyake, o fo tšwela pele le go mmolabudiša. Theema thewe a the bolabole mabapi le dijō fēla aowa le mabapi le mosadi. Monna wa mosadi o wa hora, wa khopē a wa lapa. Bošego le gōna o lala a phathile ka dikhwele.

4922 Bjale ka Raganya le barwa ba gwe. Mosadi wa gwe e be e le Manyane. O ile a bēlēga bana ba ba tšhelelago ba bathankana. Bana ba banenyane ba ba bararo. Maine a bathankana ke a: Phorogetša, Mošothi, Šwanya-poba, Thekukuti, Thathabēlē le Nyatha. Papagō bōna e be e le modula-thākō ka baka la go the kwane le ba gabō. O ile a tšwa moteng ka baka la boloi bja mosadi wa gwe. A bōna mmoto wa gwe a dula. Raganya o be a ha le thoto e ntšī ya dikhomo. Baredi ba gwe ba nyadiwa. Ka dikhomo tša bōna a tšeiša barwa ba babedi basadi.

2327

4923 Raganya a tēna ke bolwetšī bja ntšē. Thehuba thewe wa bōna the go tene, o no ba o teba gore ke laka. Bjale barwa ba gwe ka moka ba ile le thekhowa. Gae go šetše mogolo wa bōna Phorogetša. Mokhalabje a dula a opella koša ya gore ke nyaka barwa baka ka moka ba boya gae. Ke bōna gore e fula e ukametsē leōpē. Ke nyaka ge ba khobakana ka moka ke ba botše the e le go thōna. Ba ile ba leka ka maata go romēla bawe ba ya go makhoweng gore ba ba botše. Ba dula ba lebeletše gore ba ta bōna ba boya, ba bōna go tha boe motho.

4924 Mošothi a boya ka baka la pitšo ya papagwe. A re go fitha a ya a dumediša mokhalabje le mokhekolo. Ke molaš wa khale, ge monna a e tšwa makhoweng o a ya a dumediša. Ge e le khōpē yēna a re bolabole ka gobane le lepokisi o ta rola ka gōna. Yowe ba šetšego ba mo tšeišitše mosadi, o rola ka lapeng la mosadi wa gwe a khōna a yo ba dumediša. Ke bōna bawe ba ta go mmošfa ditaba tša mo moteng. Mokhalabje o ile a

ser 894

thaba kudu mo a bōna morwa wa gwe. Lethabō la gwe o be a gopola gore o téwa le bo ngwanabō. M mmošišā are ba itēe re tha re šwanyi šwanyi re a ta. Lethabō la mokhalabjē la fēla. A re ke swabile kudu, ka gobane a wa ta nabō. Kudu e be ke nyaka bōna.

4926 The hwago the šiya kanēgō, mmuta o šiya thegolo. Ka moragō ga matšatšī a the makae, bolwetšī bja gola. Bjale mokhalabje a roma barwa go bitšā banna ba lelokō la bōna gammōgō le malome wa bōna. A re le ba botšeng ka moswana ba nkhathe thale bošego. Barwa ba ile ba dira ka mokhwa o we papago bōna a ba butšētšego ka ōna.

2328

4926 Raganya a ba botšā the bitšetswa. Ka moswana bja re goša, ba ya ba gathana mowe moteng wa ga gwe. Phorogetšā a ya mmotšā gore papa batho bala o ilego ro ba bitšā batile. A re go yēna ke go kwile ngwanaka. Thepela o ba botšē ke tha lwešā go tsoga. Ka moragō ga moo a thugile, a bitšā morwa wa gwe. Morwa gagwe a ya. A re go yēna thepela o ba botšā ba te ka ~~ka~~ lapeng. Ba dula fathe ba dumedišā mokhalabjē. Ka moragō ga tumedišā, ba loma thenkō, ba theletšā the bitšētšwa.

4927 Kanēgō ya beelwa letšatšī le lengwe. Mokhalabjē o ile a ba lebella. Kamoragō ga tebellō, a thōma o leya leya. A butšīšā barwa ba gwe gore khadi yowe e lego rakhadi wa lena, o kae. Ba re a la re botšā gore re mmitšē. Dikhaitšedi téa lena tšōna di kae? Le bōna a la re botšā gore re ba bitšē. Bana a lekwe, le go thaeletša a lethaeletšē ge motho a le botšā. Bōnang le bolaišitšē batho ba batho ba mothepele. Bjale gana bjale nna nka bolabolang. Ke a le botšā ga na bjale, kere thepelang le nyakele batho bawe, ke khōnē ke le botšā tha ka pelong yaka. Batho ba gešū lethe ke la nkwēla bothoko.

2329

ser 894

Go tore ka moswana le gomé le boé. Ke fitwa go bolabola kante le batho bawe. Bare di a kwala mo thepele a o na thenyalo. Ke moka ba laéla ba boéla magae a bôna.

4928 Tala e apelilwé a e lewe ka mphaka. Barwa ba ile ba botéa batho bala a belaélago ka bôna. Bjale bja re go tha e thale ka moswana ba kókôta ba libile mowe ba bitéiwago gôna. Ka lóna letéatái lewe la go beiwa ke mokhalabje, ba ile ba gathana ke moka ga bôna. Morwa wa gwe a goma a ya a mmotéa gore batho bala ba tile. A re ba tile ka moka. Morwa wa gwe a duméla. Thepela o ba botse bate. Ke moka a ya a ba botéa. Ka moka ga bôna baya ka lapeng.

4929 Raganya o fa barwa le dikhaitéedi téa bôna taba. Le bitéa ke nna ba bina-khomo. Ke mo tsietseing, a ke tebe thewe nka the dirago. Bana baka ba fetugile diphaga. Ke likile ka maata go ba bitéa a ke ba bône. Ke be ke nyakile ge e be ba le gôna ka mokaga bôna. Bjale kere nthuteng maanó gore ke swanetéé go dira bjang ka thoto e. Dinonyana go thalefa mafoto, téé dikholo ke bo akara thógó. Ke yóna taba e we ke le bitéetéago yóna.

2360

4930 Bana a ba ka ba ba le boekarabéló. Ba ile ba téya lebaka le letelele ba tha fetole. Monna yo mongwé wa bo leloko la Raganya, a bolabola ka theéma the: "Thenwa-bonori bja bokhalaka, o the the bôné molomo mpókóbókó, mo tsuí wa lethabó ke mo súpi wa mothala". Malome a bana a mo tatéa ka the tha ka pelong ya tswaledi the teba ke moné tswaledi. Mokhalabjé a re ke a le kwa lena banna mowe le bolabotéego gôna. Bjale e be ke nyaka go kwa bana ba, ba ntewabiéitée bjale ka ge ba filó homola. A sé bana ke banna ka gobane ba tsoga ka dintong téa bôna. Ke bôna gore bana ba hupile bobé ka dipelong téa bôna. Ge gôna taba kanégó yóna ke swanetéé go ísíya. Ke le khopéla ditebe le ntheletéeng thewe ke tago the bolabola.

ser 894

2331

4931 Raganya o thaloša kabêlô ya thoto ya gwe godimu ga bana bagwe. Ke setše ke bolabotše mabapi le bana bawe ba the nago bona. Bjale ka ge kamoka lena batho bawe ke lebelaelago le tile, ke ta phula tha ka pelong yaka. Bana ba babedi ba ke ba tšetsitše basadika dikhomo tša dikhaitšedi tša bona. Ka šakeng go setše dikhomo tša moredi ka o thii. Dikhomo di tšewe di lebane šwanya-poba, o ta tšeya mosadi ka tšona. Ke moka dikhomo tša dikhaitšedi tša bona di feletše.

4932 Raganya o tšena karolong ya dikhomo tša maata a gwe. Ke na le mafome a mabedi a dikhomo le dikhomo tše thaano. Ke be ke lena mobu, o nyaretša mabêlê, ka ona ke hwetšana dikhomo. Bjale ke kwitšitše mobu bothoko lehono o nyaka go ja nna. Barwa bawe ba thešugo ba tšeya basadi, ke barwa ba bararo. Bjale morwa yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hwetšana dikhomo tša nthabe. Dikhomo batha tšeya basadi ka tšona. Bjale dikhomo ka šakeng, go setše dikhomo tša go šupa. Gare ga tšona dikhomo tše tharo ke tša mosadi yo waka. Ke tšona tšewe di ta mo fepago. Bjale go setše dikhomo tše nne.

2332

4933 Khomo ya thegôle ke gore thekôka a e hwe ka pela. Dikhomo tše tharo ke tšona tšewe di ta go šalla nna. Ka tšona di ta nkôka mo bolwetšing bjaka. Go na le khomo e we e lego mong wa lešaka. Khomo e we ke nyaka gore mo'ke hwile le mpolokê ka yona. Dipudi ka šakeng ke lesome le tšona le dipudi tše thaano. Bjale tšona nka theke ka ba ke topolanya. Mogolo wa bona o swanetše go šala a di bona. O ta thuša bana babô ka mokhwa o we go yago gwa nyakega dipudi monyalong. Ke moka ke yona taba ewe ka go ba ke le bitšatša yona. Ke moka ditaba tša karolonyo ya dithoto e fedile.

4934 Raganya a hwa. Ka moragô ga moo a bolabotša keroganýô ya dikhomo, bolwetši bja mogolêla. Ba thaeletši ka moka ba

ser 894

thabéla taba ya mokhalabjé yowe. O be a bathabetée púdi. Le bjala bo e góna. Téatfi lela ba go gomiáwa ka lóna, boile bo nwa theóméla. Mang le mang o ile a teba ka batho bawe ba go ba ba ile. Ke moragó ga moo taba e tibilwé, ke moka ya bapula ya modupi. Ke gore a no thwa a gogetée ka newakong. O gogetéa bakeng la bolwetái ka gobane bo mo goletée, ka moragó ga matáatfi a the makae, ke moka a ba áiya.

2333

4935 Ba ile ba boloka mohu ka khomo ela a go ba botfa. Ka mor agó go moo a hwile, barwa bagwe ba tsama ba tibiáa ba lelokó lehu la mokhalabjé. Banna baya go boloka mohu. Bakeng the khomo ya go mmoloka, a ba ka ba thwa ba tha nyakéla, bjale ka ge yéna mohu a ile a e bolabola a tha phela. Ba ile ba dira ka mokhwa owe mohu a go bolabola ka óna. Batho ba bagolo mo ba tilo éméla mohu, o be a ba thabéla dipudi. Barwa bala a go hwa a ba belaéla, ba ta maemong a papago bóna.

4936 Ba dira bjala bja thetshila. Dinokwane di fetée di butsitée barwa gore papago bóna, o file yo mongwe le yo mongwe dikhomo téa ntabe. O itée le ta tséya basadi ka léóna. Bjale baratho bare re ta kwa ka mogolo wa rena. Batho ba ile ba tibiáwa ga mmógó le ngaka mabapi le bjala bjowe bja thetshila. Batho ba ile ba ba góna mowe bjalén bja thetshila. Modiró téatfi lewe o ile wa bawa ngaka. Phiyó téa tou a di phathagane. Ka moragó ga moo modiró wa ngaka o fiedile, ke moka ba buléla bjala bja thetshila. Pele ga go nwewa bjala, ba ile ba ba botfa gore modiró wa go foka dithapó téa mohu ke wa ka moswana.

4937 Dithapó téa tsoga di fukiwa ka moswana. Ka moswana bjare gosa ba boéla moteng wa mohu. Ngaka le yóna ya fitha ya

ser 894

foka dithapō tša mohu. Bjale ba di tōpa ka go latelana ga bōna. Ke moka modirō wa dithapō wa fela. Bathaeletša Phorogetša ge a ta botša bo ngwanabō mabapi le dikhomo tše la a ba filego.

2334

A ka a bolabola, ba no bōna a thaele thoko ya taba ela. Batho šetše ba nyaka go palakana. Ba ile ba mo gopolēla gore a diyo lebala.

4938 Ba mmitšetša thopeng ya go mo gopotša. Ba ya ba dula thopa ya bōna ka mafuri a mote. Bare a re go bitšatše thelo fēla ke thelo. Ke bōna ge batho ba nyaka go palakana, bjale re gopola gore mo thomongwe o lebetše. Ke ge o bōna re go bitšetša mo. Ke go gopotša polabolo e la ya mohu ya karoganyō ya dikhomo. Re re lehono ke letšatši la gore o e bolabolé, gore mang le mang mo a toga mo, a be a teba kabélō e we e ilego ya a dira ke mohu. O ile a ba fetola ka gore le a nthodiya, nka the ke ka re ke lla lehu lapapa la ba le nkhopotša lethabō lewe la lena. Ba ile ba napa ba mohomolēla. Ke moka batho a ka moka ba palakana, ba tha kwa thelō mabapi le taba ya kabélō ya barwa.

2335

4939 Ba ile ba thaba khomo ya thobošo. Ka moragō gamoo ba gakane le moholo wa bōna, ke ge ba mmotša gore bana ba mohu ba swanetše go thobošwa. A re bjale le bolabola taba e, e tenago ga bote ka gare ga ditebe tša ka. Bjale go thoboša go thobošwa kang? Ba mmotša gore ka ge e be e le motho yowe a go ba a na le ditšwarō, bana ba swanetše go thobošwa ka khomo. Ba ile ba kwana nae. Dikhomo tšewe a gore ke tša gwe e be di šetše di tharo, ka gobane ya bone ba ile ba mmoloka ka yōna. Ke ge ba tšeya khomo ya boraro ba thoboša bana ka yōna.

4940 Bjale bja meriri ya dipeudi. Batho ba gopola gore lehono gōna o khodilwé ka thellō tha papagwe. O ile a dira bjale ka bjala bja thetšhila. A ba tibiša ka moka ga bōna. Ke moka

ser 894

ga bōna ba ile ba ba gōna. Ka tsatši lewe ba ile ba tēna modi-
rōng wago nwa bjala. Ba ile ba lala mowe ba lala ba bina malo-
pō. Ge e le ditaba re ta di bōna ka moswana bosele. Mosō a ōna
lešidi ke gōna bosele.

4941 Phorogetša ke ngame. Ngame ke gore a khupara o khu-
pere a nyake go khurupulla. Ka moswana ga bosele, ba dira gore
ba yo dula thopa. Ba ile ba ya mowe thopeng. Bjale mo ba le
mowe, ba mmotša gore lehono thellō the fedile. Bena ba mohu ba
swanetše go palakanywa ka thelō. O ile a dumelana nabō. Ba ile
ba bolaya khomo ya go ba palakanya ka yōna. Mikhopolo tsa batho
di gōuimu ga kabélō ela mohu a go bolabola. Phorogetša a na
2336 taba le taba e we. Wa e kokonēla thong o ta e latha le dinama.
Ba re bokaone ke gore a butšišwe.

4942 Phorogetša a re tšewe di teba ke nna. Ka moragō ga
moo dinama di apellwe, ke moka ba mmitšetša thopeng. Bjale
melaō ka moka e feletše. Ka moragō ga moo re eja tša go ja
ke moka re a palakana. Ka goriale mowe ke gore lehono ke
letšatsi la go bolabola ditaba ka moka. Ke ditaba tša mohuta
mang, goriale ke Phorogetša. Ditaba ke tša melato, ge mohu
a ile a šiya molato go motho yo mongwe. Le ge nke o ile a
šiya taélō. Ke tšōna ditaba tša gōna tše we re swanetšego go
palakana re di teba. Dilō ka moka diteba ke nna. Lena le ta
kwa ka nna ge ditaba di le boima. Šupa bo ngwaneno tša bōna.
A ka a dumēla mowe polabolong e we.

4943 Ba palakana thopeng nnete e the gōna. Baratho ba
Phorogetša bare go mogolo wa bōna re gudile re banna. Ka go-
riale mowe o be o ka re botša mabapi le thoto ya papago rena.
A re go bōna le ile la dirélang go ganēla makhweng. O ile a le
2337 bitša pele ga gore a hwē. Mowe re a kwa, bjale bo lena e be le

gôna mo gae. Kagoriale mowe a ka a le botšá thelô. Mogolo wa bôna a re thepelang lebiteng lo mo tšoa a le botšé. Lentšú lewe le ile la thaba baratho.

4944 Mošóthi a re go bôna lošang basadi. O ile a thalošé-tšá baratho dipolabolo táapapago bôna pele ga mogolo wa bôna. Bjale ka baka la manganga a mogolo, ke ge a re go bôna, bokaone ke gore le lošé basadi le bôné mo a ka theke a le nyalla bôna. Baratho ba re re a kwa, féla are kwišiší ga bote. A re go bôna mo le tha kwišiší gôna le nna ke a šitwa gore nka dirang. Féla pele le ya go tšó le šita ka gobane le na le nyaka go thinya lefa. Ka moragô ga mowe le nyake basadi. Bare aowa re kwile.

4945 Phorogetšá a nyadišá Šwanya-poba mosadi. Baratho a ba lomele mogolwane lerotse pele. Ka moragô ga dipolabolo tšewe tšá bôna. Šwanyapoba a ya a tšhabisa a ya a tšhabišá mothepa. A fitha a bega mogolwane molato. Ke dirile molato mogolo, ke tšó tšahbišá ngwana wa batho. A ka a mo tšweny ile a mo šupa dikhomo tšá matšó a khaitšedi a gwe, ke mo nyala mosadi ka tšóna. A goma a tšeišá thathabélé mo dikhomo tšá maata a papagwe. Gwa šala baratho ba b

4946 Manama a dikhomo ke a mogolo wa bôna. Thethabélé ba tšena ke lehufa le manamane. Ba šupa yo mongwe le yo mongwe kabélo ya gagwe. Ditare mo di tšwala tšá ba di tšwalla mong wa tšóna. Bjale mogolo a re taba e we e kaxk theke ya diréga. Mo le gopola khopolo ewe molato keng goba bošáedi bjaka keng. Bjale manamane le tšewe di šalago e ta ba tšamang. Le nyaka go teba la diragg. Ke tšwanéló ya gore re tebe. Nnake a šitwa go le botšá gore ke a mang.

4947 Phorogetšá a thôma go lóna baratho. Ka moragô

ser 894

ga polabolo ya manamane. Ba ile ba dira gore ba lelokó ba khobakane, ba ile ba dira bjale. Bjale dipolabolong tsa bôna, ba ile ba sôla mogolo wa bôna. Bjale ke ge a bôna gore pele le pele go ta fo ba ka mokhwa o. Bjale ke ge a thôma go phorogetsa bana ba bô. O ile a thôma go lôya Moóthi. Ka moragô a lôya Swanya-poba.

2337

4948 Ke mang yowe a swanetsego go dira gore ba tsewe. Ka moka baratho ba gwe ke bana. Mmagô bôna a ka the ke a khôna thelo ge a bôna mogolo a phikile lepheko. Motho yowe a swanetsego go dira gore ba tsewe ke moja-lefa wa mote owe. Bjale moja-lefa wa mote owe wa ga Raganya ke Phorogetsa, ke yena yowe a swanetse go bolabola mabapi le go tsa. Bjale ka gobane ke yena moloi, a beya lepheko. Mmagô bôna a belafela kudu bakeng that mahu a bana bagwe. Baratho le bôna ba kwa bothoko. Ba botsa mogolo wa bôna gore re swanetse go tsama re e kwa lehu la bana befu. Mogolo a re go ka theke gwa khonega, ka baka la gore marapo a na le ditopo. Bokaone ke go thinya lebita la moho. Ba ile ba kwana mabapi le go thinye lebita.

2340

4949 Ngaka a e khone go thinya lebita ka noai. Phorogetsa o bolabotse mabapi le go thinya lebita a tibile gabote gore lebiteng go ta ya yena. Ka goriale mowe a ka theke a dira ka mokhwa owe ngaka e mmoetsitsego ka gona. Go ile gwa ba bjale ba bita ngaka, ngaka ya a ta. Bjale ya laella mogolo ka mokhwa o we a swanetsego go sumisa phoko ka gona. Ke moka ge a fithile o wa falatsa. Ba dula ba lebeletse yowe a ta go swariwa ke letswa. Letswa la theke la bonala.

4950 Phorogetsa a hwetsana Thekukutu a laola. Ka moragô ga mo ba tha bone nnete, mmago bona, a re go morwa wa gwe Thekukutu thepela o, o kwa gore phoko e tswere ke eng. Taba

e we e be ba bolabola ka thephiring. Ge monna wa ngaka a go butšiša gore mogolo wa go o ile kae. O mmotše gore ke rumile ke yéna, yéna ka noši o tswere ke mothothoméló. Morwa wa gwe a ya. Mogolo o ile a makala thópa ya bóna, a ba le matsólotšolo ke gore maseme. Maseme a gwe e be e le a gore mothomong ba nyaka go mmolaya. Ke ge a gopola go ya kowa ga monna wa ngaka. Moratho o ile go fitha a bolabola ka mokhwa o la mmagwe a go mmotša ka óna. Ngaka ya laola. Ba ile mola ba yo fetša ditaolo ke moka ba bóna Phorogetša.

2341

4951 Thekukutu a kometša monna wa ngaka. A fitha a dume-diša. A ka a bolabola thelo. A lebella moratho ka mathó a mahwebedu. Monna wa ngaka a bóna ka mathó gore mogolo o kwatile. Bjale ngaka ya re go maratho, a kere o kwile gore ditaola di a gana tela ya go ya goya makhweng. Ka goriale mowe ke gore o botša mogolo gore o be a tile go laoléla tela ya go ya makhweng. Le ga go le bjale pelo ya mogolo a ya ka ya wa. Molato óna wa the be góna.

4952 Thekukutu o kwile diphiri ma ka moka. Ngaka le yóna e mmonetše ka pheko ela, ka gobane a e dira. Moratho a goma a ya a botša mmagwe, thephiri tha mogolo. Mmagwe o ile a o kwa bothoko kudu. A ba a bóna ga bote gore mo fetši wa bana bagwe ke yéna ka baka la lefa la papago. O nyaka go khóla meetwa a šale a thepela gabote. Go toga ka lóna letšatši lewe ba ilego ba gathana ka lóna, mogolo le moratho gwa ba mpjale phiri.

4953 Lehu la diruiwa. Aa moragó ga thoyanó ya bóna, ke moka moratho a lópa ka thógó. Ke gore moratho o ile a hwa. Ka moragó ga thelló tha Thekukutu, k hadi ya bolabola mantšu a mathomola pelo. A re joo bana ba khaitšedi yaka ba féla, ke re ke a leya-leya a ke bone ke thóka le botšhabéló. Bo marakabele ba nyaka go šala ba rakaletše. Modimu taa o ntšee go thwa ke lla ke lapéle. Batho ba ile ba gakanéga, ka baka la gore

2342 thellô the fedile. Ka moragô ga mowe Modimu o ile wa mo kwa. Bakeng tha go tšeya yêna wa tšeya dikhomo. Lefa la mohu la hwa ka moka ga lôna lešaka ba tšwalla ka 'šáša la mokhalô. Ke gore la éala le athamile.

4954 Thathabele le Nyatha ba phela. Lethetša khomo o sware motho. Badimu ba ile ba dira ka mokhwa owe, ba lethetša dikhomo ba swara motho. Phorogetša a bôna gabote gore a go mo thuše thelô ka gobane papgwe o mo amogile lefa. A tšwa ka moteng a bôna wa gwe mmotwana a dula. Baratho le mmagô bôna ba bôna wa bôna ba dula. Ka go tôga mowe maruping ba nyaka go gôga la bôna lešáša. Ka goriale mowe ke gore le ge a kare o ta go loyana a ka theke a khôna thelô, ka gobane dipheko tša go aga mote di éele.

2343 4955 Thathabele a tšeya mosadi ka dikhomo tša maata: Ka moragô ga moo a na le ngwana wa Mothankana ke moka a hwa. Mmagwe a mo latela ka boragô. Bana ba Raganyana gwa éala Phorogetša le Nyatha. Nyatha o dutši go wa gwe mmoto. Bjale ka moragô ga lehu la Manyane ditaba tša thephiti tha Phorogetša tša ~~xi~~ éala kgakala. Ka baka la batswadi ba Manyane, ka gobane batswadi ba gwe ba ile ba nyaka go teba lehu la moredi wa bôna.

2344 4956 Lehu la Manyane la utulla Phorogetša. Ba ile ba e hwetšana ngwana wa mothôka nageng ya Nyankapukwe. Mothôka a thôma ka go bolabola ka dipolabolo tša mohu tše we a go di bolabola pele ga gore a hwe. O ile a thalôša kabaganyô ya diruiwa tša gwe. Le ka mokhwa o we mologo a ilego a ba le khókhó le dikabélô tša baratho. Ka moragô ga mowe a tena lehu la baratho. A thalôša gore ba hwile ka baka la manamane le go nyaka go teba dikabélô tša bôna. Yo mongwe o hwile ka baka la goya go laola. O ile a gathana le yêna mofetši wa batho. Mmago bôna yowe le tilego go mo laola lehono mo, o hwetše dikhomo. O bolaile ke morwa wa gwe yo mogolo ka boloi. Molato

o re ke yêna yowe a loilego dikhomo. Ke moka ngaka ya tiya Phorogetša ka letšhōba.

4958 Lehu la Phorogetša ya ba la tadi. Ka moragō ga moo ba tšo boya ngakeng, batewadi ba mmago bōna ba nyaka gore ngwana wa bōna a lifiwe. Bjale banna ba re taba e we a e kwale. Ge o ile wa thagolēla leokana, bjale lare mo le gotše ke moka la go thaba, molato o ta o fa mang. Le theke la bōna tholana boreledi, teng ga yōna go a baba. Taba e e ke e fedile, khanthe batewading ba mosadi a ya fēla. Ka moragō ga matsatši a the makae, Phorogetša a bolaya ke tadi the thopeng tha mašemong. Ba ile ba gōga monota owe ba boloka.

2345

4959 Khogo e nwele mae a yōna. Ka moragō ga thellō, batho ba makala lehu la mowe lapeng lewe. Mogolo-golo yo mongwe o ile a šiya theera the tha gore thaga a e swe le gokong. Malome wa mohu are, letswenya dipelo tša lena. Khati ya pele a e babe go baba ya bobedi. Malōba ke ile khaitšedi yaka a e lefiwē, la mpotsa mookana. Lehono kere ge khogo e nwele mae a yōna molato ke wa mgn. Ke thintše lebita la khaitšedi yaka ka fofa la tadi. Molato o ile wa the be gōna.

4960 Nyatha a ba a ya lebiteng a thena mosadi. O be a le thegōlé a na le leoto la mošalo. O ile a šegēla mosadi wa mogolo wa gwe. Mosadi o tšolēla yowe a manalago ka moragō ga gwe. Basadi ba bagolo ka moka ga bōna ba mo kōna tša go ja. Ka ge a thaba diēma tše: (a) Tha mma mongwe a the thapelwe diata. (b) Mpa ya mogwe a e khandelwe. Ditaba tša baewa Raganya tša fēla di e ta mowe.

S.l. Monna a ka fa mogadikane lefa, la gwe.

4961 Monna o hwetšana lefa ka bare di ba gwe goba ka maata. Mosadi mo ba tšeya a ba laolele. Mothomong o re o tšeya

2346

mosadi wa tšeya moopa. Ke mokhwa o we go thiwago gore mosadi a ba laolele. Ke gore ge motho a be a laolêla, o be a ta teba gore mosadi o ta ba moopa. Bjale ka bakala gore a ba laolele, yowe e ta bago moopa o ka theke wa moteba.

4962 Monna o tšeya basadika mokhwa o a ka thônago. Khane ke ge a na le lefa. Monna ge a ile a tšeya mosadi wa pele bjale mosadi yowe a ba moopa. O swanetše go šoma ka maata gore a te a hwetšane dikhomo. Ka tšôna dikhomo tšewe o ta tšeya mosadi ka tšôna. Batho a ba tšhwane, mothomong yêna o ta ta a bëlêga bana. Mosadi yola wa ka moragô ge a ile a bëlêga mana, bana ba we ke bôna bawe e ta ba go bôna beng ba thoto ya papago bôna, ka moragô ga mo papagô bôna a hwile. Molaudi yo mogolo e ta ba mosadi wa moopa ge a tha phela. Mohu yêna a ka fa mosadi yo monyana ka go bôna ditbntolana tša gwe. Ditontolana ke gore bana.

2347

4963 Mosadi a ge mote, mote o waga ke mothankana. Ke nnete go bjale, ka gobane mosadi o nyaka kudu go gudišalapa la batewadi ba gwe. Ke mowe monna ayago a fa lapa le lenyana le fa la - gwe ka baka la go bôna gore o na le bana. Banna ba mohuta owe a ba tala. Bontši ba šiya taélô gôdimu ga mosadi wa pele. Ge a tata a ka ba abaganya. Moabê wa mosadi wa moopa o ta fêla ka legano. Mothomong o ta tšeya a e fa batswadi ba gwe. Wa mosadi wa bana o ka theke wa je ke manong.

4964 Bjale ka Ngwabotoka le Motseetša. Ngwabotoka ke monna. Motseetša ke mosadi wa gwe. Bjale o ile a tšeya mosadi yowe ka khomo ya madišî ke gore khomo o ile a fiwa yôna ka baka la godiša. Bjale khomo ya tšwalla ya tatša lešaka. Bjale ke ge a bôna gore dikhomo ke tše dintši, a ntšha a yo tšeya mosadi yo Motseetša. Mosadi o ile a bëlêga ngwana ka o thii ke moka pelegô ya gwe ya tšwalla. A leka ka maata go kitima le dingaka le tšôna tša šitwa.

234c

4965 Lehumô la motho yo moso ke basadi. Ka go bôna gore moradi wa pele á na bana, ke ge a tšeya moradi wa bobedi. Leina la moradi ke Mabale. Ke nnete teng ga basadi a go swane. Mabele a tawala ngwana wa mothankana yowe leina la gwe ilego ya ba Mokhatha. Leina lewe o ile a rêla ke papagwe ka mokhwa owe a ilego a khathêga ka ôna. A re Modimu mo o ka maha yêna a phela, thoto yaka e ta lotega. O be a bolabolela ka pelong ya gwe. Modimu o ile wa mokwêla ngwana a ~~xxx~~ phela. O bile a ba lerogana papagwe a tha phela. Moredi wa mosadi wa pele a ka a tšeiwa, ka baka la papagwe. O be a dirêla gore ge a ka hwa moredi wa gwe a šale a ija thoto ya gwe.

4966 Ngwabotoka o fa mosadi ya monyana lefa la gwe. O ile a thabega. A bôna gabote gore bolwetšî bjo ke bjago mo fitiša. A dira gore ba lelokô la gabô ba khobakane. Ba ile ba khobakana. A re go bôna le bitša ke nna. Taba e we ke le bitšetšago yôna ke e. Ke a babja bo phela le go the phele a ditebe ke motho. Ke na le lefa bjale lefa lewe ka moka ga lôna ke lefa Mabale. Ke moka ke yôna taba khôlo ewe k le bitšetšitšego yôna.

2349

487 Diputšišô le dithalošo. Ka moragô ga moo a feditšê dipolabolo tša gwe. Banna ba thôma go mmutšiša diputšišom. Re a kwa ge o gafšla mosadi yo monyana. Bjale mosadi yo mogolo yêna o mmeile kae. Ke go potšê le go teba gore le ta bolabola bjale. Ke fa mosadi yo monyana ka obane o na le ngwanawa mothankana. Nna le mosadi wa pele re mabita. A ke fe mong mosadi ke fa morwa waka. Mabapi le moredi wa go yêna o ta mo fang. Nka theke ka tšeya lefa laya lefeng. Yêna o ta bônana le mothôka wa gwe a mo tšeya. Dikhomo tša go monyala di swane-tšê go tšeya ke Mokhatha. Le yêna a swanêla go dija ka thatha-mušî. O swanetšê go tšeya mosadi ka tšôna. Ke yena yowe a swanetšêgo go tšôša lapa le.

4968 Ba ile ba gana empa khanetšo ya bōna ya fetoga le-
fēla. Banna ba ng bangwē a ba ka ba kwišiša. Bare mosadi
yo mogolo le yēna o swanetše go hwetšana kabélō. Mokhalabje
a re melaō ya malapa a e swane, nna mowe ke bolabotšego ke
bolabotše. Mōya waka o feletše mowe ke bolabotšego. Ke
moka ke yōna taba ewe ka go ba ke lebitšetša yōna. ka go riale
mowe ke gore ditaba di fedile.

4969 The hwašo the šiya kanéšō, mmuta o šuya thegolo. Wa
rapa dimu leja wena. Diéma tše pedi tše téaka gōdimu di bolabola
gore: Makégō ya thegolo. Ke gore ba ta fēla bare mohu o ile
a re. Bjale ka goriale mowe a gōna motho yowe a ka ganetšago
gore the a še thegolo tha mmuta. O ile a ba thabēla pudi ya ba
thona thegolo tha mantšú a gwe. Ka négō ke ya batho ba ba phe-
lago. Wa r pa dimu le ja wena. Morapi wa batho o swanetše go
2350 ba hoša. Wa thōka go ba hoša ba ta tsāma ba go seketa. Go
seketa ke gore ba ta tsāma ba go bolabola ka mantšú a mabe. Ge
dikhaka di fatile badimung ga geno, ke moka o thagela ke bo a
di fele. Ba ile ba ja ba nwa ba khora, dipelašlō tša thebe gōna.
Ke moka gwa fela go eta mowe.

4970 Lehu la Ngwabotoka. Ka moragō ga matšatši a the makae,
ka moragō ga dipolabolo téagwe, ke moka a hwa. Morwa wa gwe
Mokhatha o ile a boloka papagwe ka mokhwa wa molaō. Melaō
ka moka ya lehu, ya thepedišwa gabote. Lentšú la mohu a le
nyatšwi, wa nyatša o wa mogiwa thewe wa go ba o filwé. Go
riale ke ba ga malame a ngwana ba laya motogolo wa bōna, ka
tšatši la bjala bja dipeudi.

4971 Manyane a latela monna wa gwe. Ka mogagō ga matšat-
tši a the makae, ka moragō ga bjala bja dipeudi ke moka a hwa.
Dipelo tša batho tša boēla maswabing. Mokhatha a putha mohu
ka mokhwa o mote. Melaō ka moka ya thellō ya thepedišwa ka
mokhwa o mote. Ngwana a ka a nyaka go taboga molaō le ka o

2351

thii. O diréla gore badimu ba theke ba belaéla.

4972 Gwa tsoga kgaruru ka moragó ga bjala bja dipeudi. Ka moragó ga dipeudi téa bjala bja go beuléla Manyane, ba tsoéa kgaruru. Kgaruru ke gore dipolabolo téa go fapana. Khaitéedi ya Manyane ke Jacket Thekhobela. A nyaka go teba mabapi le lefa la mohu monna wa bóna. Ba mmotéa ka mokhwa o we mohu a go a ba ka óna. Kabéló ka moka e ile ya ba gódi-mu ga mosadi ka o thii bjang. Ka mokhwa owe mong a go ba a gopotée ka óne. Ke a kwíííí a ke kwíííí. Re ile ra leka go bolabola ka mokhwa o we, a ka a re kwa. O wa bila ka phóó ka baka la go kona lapa le lengwe. Yo mongwe wa bolelokó la mohu, a re go lukile ka gobane o wabile. Wena o mmóna ~~ka~~ phóó o le morwa mang. Motho wa bóna a nganga o ngangéla motogolo. Ke moka kgaruru ya féla.

4973 Moredi wa Manyane a sala a téewa. Ka moragó ga lehu la batswadi ba gwe, a sala a loíwa. Mmago Mokhatha a re go yéna morwa wa gwe, o féle o gopola lentéu la mohu. O ile ka dikhomo téa matéó a yo, o téee mosadi ka téóna. Mosadi yowe o lebane lapa la Manyane. Goriale mowe ke gore o ta ba o tsoíté lapa la mohu. Morwa wa gwe o ile a phetha mowe mohu a go bolabola. O ile a téeya mosadi. Ke moka ta-ba ya féla e ta mowe.

2352

4974 Mosadi ana mote, mote ke wa monna. Ke nnete mosadi a na mote, ka gobane ge monna wa gwe a ka hva a mo síéla lefa, lef ka moka o ta le gasanya. Go bolwabolwa ka mosadi wa moopa. Ge e le mabapi le mosadi wa bana, kudu wa bana ba bathankana, a ka theke a thinya thoto ya mogatéagwe, o ta e beela barwae. Ba ta re mo ba godile ba téeya basadi ka yóna. Mosadi wa bana ba banyana o wa thinya, a gopotée gore o ta téeya batsi ka matéó a baredi ba gwe. Dipelo téa batho a di swane, baopa ba bangwe ba khóna go boloka dithoto téa mogatéa goba bagatéa bóna.

2353

4975 Batholo ba foragorantšhetša ke bašegedi. Gona le theema tha go ja thoto ya motholo. Theema thewe ke the: Mojela motholo o mo jêla ka go okeletša. Ka mokhwa o we ke mokhwa o we motholo a ya go a lebala. A hwetšana gore monna o mo swere gabote go fitiša monna wa gwe. Ka goriale mowe monna o ta jêla motholo ka mokhwa o we a ka khônago. Mošegedi ke modi a na taba le gore o wa thinya. Ba bangwe ba fa batswadi ba bôna, ke moka thoto ya monna ya falla ka mokhwa owe. Go thebe le ngwana wa mothankana ke molathegô.

4976 Moloko o godiša ke dikhomo. Ke nnete moloko o godiša ke dikhomo. Ge motogolo a ka thoka dikhomo tša go tšeya mosadi wa gwe ga malome wa gwe, ke moka moloko o hwile ka yêna. Ke mokhwa o we mogolôgolo yo mongwe o ilego a šiya theema the: Dikhomo di ile ka leweng. Ke ge a ile a tšeya mošadi, a ta a ba moopa goba a bêlega banenyana. Mabapi le bana ba banenyana go kaone, ka gobane a ka gôma a tšeya dikhomo tša matšô a bôna a tšeya mosadi. Mošadi yowe a ta a tswala ngwana goba bana ba bathankana. Ke gôna o ta kwago a re(na ba bathana) go bêlega ke go feka maanô. O rêla gore thoto ya gwe e bulukegile.

2354

4977 Madimabe a ba thape, nyaka go ya phororong. Mowe khwata ya pele e gatilego leya moragô e ta gata gôna. Nyaka go ya phororong, ke gore nyaka go thapa madimabe a to-ge. Motho o tswa mare mo a tena ka moteng wa bohuming. Mong wa mote dikhomo tša gwe a tša lôba. Mare a we a bolwabolwago ke masepa. Ka gobane bana a ba khethe mo we banyago. Mokhobeng ba nya, lapeng le gôna ga'mogô le diteleng tša go tena ka moteng. Mote owe wa go tswiwa ke batho mare ke ôna mong mote wa lehumô. Mong wa ôna dikhomo tša gwe a tšaya ka lewa. Mote wa go thôka bana mong wa ôna dikhomo tša gwe di ile ka lewa. Ka gobane thoto ya gwe e ta ja ke dimpja.

4978 Bjale ka Burwane. Papagwe o ile a mo síéla lehumó le lentí la dikhomo le dipudi. O be ana le mosadi ka o thii. Bjale a béléga ngwana yo Burwane. Banna ba botéa papago Burwane gore a tsee mosadi yo mongwe, mothomong o ta ta a gudiáa the thopa the. Monna a re ke lebugile modimu ge o mphile ngwana wa mothankana. Le ge nka tseyá ngwana wa motho yo mongwe o ti loba bjale ka yono. Bare go yéna teng ya batho ga e swane. A re ntogeleng e féla ka letsogo laka. Motho o kholwa ka thewe a filwego. Ya nago le bohumi ke bohumi bja ka lapeng la gwe.

2355

4979 Papago Burwane a hwa. Ka moragó ga mo a bolaboté ka mokhwa o wa ka gódimu, banna ba ile ba motogéla. Banna bawe e be ba tha rapa ke motho. Ba ile ba ya mowe féla ka mokto wa papagó. Burwane le mosadi. O ile a tswara mosadi wa gwe a na le monna yo mongwe. Ke ge ba tabogéla mowe polabolong ya gore a tsewe mosadi yo mongwe. Ka gobane mosadi o swana ke ngwana. Ge a thena ngwana ke pokolo ya mathaka. Wa rapa dimu le ja wena. Ka moragó ga mo banna ba palakane, ke moka a sala a thabéga. Matéatái a the makae ke moka a hwa.

4980 Papago Burwane o hwile Burwane e le lesogana. Mmagó Burwane leina la gwe e be e le Maféé. Ka moragó ga lehu la mogatáa Maféé, yéna a sala a laola lefa la monna wa gwe. Mosadi yowe Maféé o be a lóna le mothegare. Ke yéna yowe a bolallego monna ka baka la gore a mo tshela legowa. Ke gobane ge ba dutái ba epella dikoáa téa malopó. Yóna ya gwe koáa o be a féla are: Legowa le gowa molepje lengwe le gowa khatéadire ke ya mesebe, ke ya phakana téa marumu. Batho ba thóna go thokoméla koáa ewe ya diéma, ke ge ba hwetsána gore ke yéna yowe a bolallego monna.

2356

4981 Khóša ya Maféé ke e khálo kudu. Ke ta e thaloša ka botaló ka mokhwa o we ba ilego ba nthalošetša yóna balaudiší. Legowa ke gore monna wa gwe o ile a dira phatalatša ya gore batho ba motebe gore yéna a fé mosadi ke nkwathé. Nkwathé ke gore kwababane. Mosadi o ile a bolaya monna wa gwe ka ba ka lawe. Khatša-dire, ke mowe ba goya ba bolaya mapono nokeng ya Ngwabitší. Go dira mosadi wa go legowa ke go mo thapolla. Gothapolla ke go mo goboša. Ge e le morogó o re kowa o budule ke moka wa tšhela meeti a maswa. Morogó o ka theke wa ba le mokolonkwane o la wa óna wa pele.

4982 Monna o ile a hwéla thálo tha gwe. 'helo tha gwe ke lekhane mma the leka the kobong the bóna ke mo na le khomo. Mosena khomo o hwile a theduma. Ke molaó wa khale wa gore ge monna a ile a swara mosadi wa gwe, a na le monnayo mongwe, a swanéla go mo kwalakwatša. Ge o lifiša monna o mo lifiša ka thephiri. Ke mokhwa o we a ilego a dira monna khudu-molepje.

2357

4983 Burwane a tšeya motswala wa gwe ngwana Raganya. Yowe leina la gwe e lego Matapa. Motholo mosadi a béléga ngwana wa mothankana féla. Ke moka mosadi a thana pélégó. Ke Lekhópó ke tšwa na lo batwading. Yéna a ka a e téa papagwe, o ile a tšaya mosadi wa bobedi yowe leina la gwe ba re go ke Pulane. Le yéna a béléga ngwana ka o thii wa mothankana, ke moka a éma. Monna a napa a the tha tšeya yo mongwe mosadi.

4984 Burwane a hwa a thešú a be thoto ya papagwe ka baka la mmagwe Mafee. Ke ~~mm~~ nnete lehu a le na mphathó. Burwane o ile a hwa pele ga mmagwe. Dikhomo ka moka e be di le taolong ya mmagwe. Ke mokhwa o we a ilego a fíta go aba. Bjale Mafee a re go bóna gore morwa wa gwe o hwile, a thóma

go fa batewadi ba gwe thoto e la. Matapa a bôna gore thoto e ya falatšwa, a lôya Mafee a hwa. Batswadi ba Mafee ba kwa bothoko kudu, ka gobane o be a ba file dikhomo tše dingwe. Ka baka la gore o hwile, ba ka theke ba hwetšana tela ya go gapa dikhomo.

2358

4985 Batswadi ba thinya lebita la Mafee. Ditaola di ile tša ba botša gore mo lethinya lebita ngwana wa lena o ta hwa yowe e le go Matapa le mothogolo wa lena Makholomele. Makholomele ke morwa Matapa. Bjale Matapa ge a be a e ra Mafee o be a re rakhadi. Ba ile bare a go khathalege le bôna ba swanetše go teba gore lehu le a baba. Ngaka e nyaka khomo ya go lefa dithare tša yôna, ka moragô ga moo pheko ya yôna e šumile. Ke ge a ba fa pheko e we ya go thinya lebita ba e ya ba thinya.

4986 Matapa le morwa wa gwe Makholomele ba hwa. Ka moragô ga mo ba thintše ke moka letšwa la mamarêla bôna bana ba bôna bjale ka ge ngaka e ba butšitše. Molato keng ba bolaya bana ba bôna. Molato ke gore Makholomele a tšeya mosadi ka khorong ya malome wa gwe. O thubile o tšo tšeya mosadi ka khorong ya ga Mongale. Bjale ba bôna ga bote gore bo moloko bo hwile. Thoto e we ya go ba e ba lebane yo ja ke ba ga Mongale. Ba re ke gôna le rena re ta khôbaga go gapa dikgomo tša rena. Ka moragô ga moo ba thintše lebita ke moka Matapa a hwa. Morwa wa gwe a mo šala moragô. Ge e le metwa ba khodile.

4987 Burwane le mmagwe ba hwile ba tha a ba thoto. Matapa le morwa wa gwe ba hwile ba thešu ba abagane thoto. Ditaba ka moka ga tšôna ke mantkhapana. Mosadi yo a šetšego wa go šiya ke Burane ke Pulane le morwa wa gwe. Mankhapana ke gore a go tibiwi gore thoto e we e ta thepedišwaka mokhwa

2359

mang. Ditaba ka moka di ta boniwa ka moragô ga thellô. Ke moka ba lla thellô tha makgolela tha féla.

4988 Dipolabolo gôdimu ga thoto. Ka moragô ga thellô, ka moka ba lelokô la Burwane le bôna batewadi ba basadi ba khobakana. Ke gore batswadi ba Matapa bawe e bego ba ga Raganya. Batswadi ba Pulane bawe e bego ba ga Moagi le batswadi ba Mohwa-a-loba bawe e bego ba ga Mongale. Mohwa-a-loba ke yêna mosadi wa Mokhalomele. Ba ile ba khobakana mowe moteng wa taweng. Taweng ke gore mote wa go thoka monna. Ka moka ga bôna batho bawe ba ngodilwego ka mo maphepheng a ka godimu ba ile ba ba gôna.

2360

4989 Pulane a thagiša dipolabolo. Tswala banneng a e farelwe goriale ke mothagiši wa dipolabolo. Dikhaka nthuteng go ja tshethô, ke ta le ruta go tshetshetha. Dikhaka tšare tshethô ba metša e letala ya omella e a thaba. Khwale e šitwa go lla ka baka la go metša e omile, e thabile. Go lla ga yôna e re kwikwilokwilo ke baka la gore e thabile ke tshiethô. Mosadi a re mo re thepela tshethong re a tshêtsêtha, ka goriale mowe e ka theke ya go thaba. Ke riale ke gobane le bitšitše ke nna mo moteng wa taweng. Ke re re maruping go thôka le mmolai wa g nôga. Ka baka lewe ke le tibisá gore nna ke nyaka go téwa maruping ko dula khau-fai le batho. Ke yôna taba e we ke le bitšetšagô yôna.

4990 Dipolabolo téa wêla gôdimu ga banna. Ba ile ba togêla bolabolo ya go toga, ba rakiša mabapi le thoto ya go šiga ke mohu. Mosadi a re banna agang mote pele le khône le tena dipolobolong tšewe le di bolabolago. Letsolo la batsumi mo le ta tšwa le tšwa le ka gae. Banna ba ile ba phakisá ba mokwa. Bjale o toga o aêa kae. Ke ta bôna mmoto o mongwe ka aêa gôna. Naga e na le dikhoto tše pedi, o ka šupa gore nga theko e fe. O ile a šupa ka theko ga bothabatšatši. Bja-le ba hwetšana gore o šupa ka thekô e we batswadi bagwe ba dutšigo ka gôna.

2361

4991 Mohwa-a-loba yéna ko ta ba kwk kae? Mohwa-a-loba mo a lebeletše Pulane o re ke bo mmatswale ka gobane Pulane e be e le mosadi wa papagô Makholomele. Bjale ke ge ba mmutšísá potšó e ya ka gódimu. O ile mo a ba fetola a re mo a rata o taya le nna. Mo a tha rate góna a ka bóna gore o dula kae bjale ka ge mogologolo a ile a siya leépô le: Mothologadi a thibelwe ke sefate. Bjale wena o reng ka tabe e. A re le nna ke na le batswadi, kagoriale mowe ke gore ko dula ga gefú.

4992 Pulane le Mohwa-a-loba ba ya batswading ba bóna. Ka moragô ga dipolabolo téa basadi, banna ba leka ka maata go ganetša basadi. Khomo ya khaola mogala e khaotše. Lehudu le dudiša ke tšholo. Ke gore ge ile ya khaola mogala, ya ba mo thwedi wa mogala a góna ke moka e ta dula e thena mogala. Go bebetša ga lehudu ke go tšhela ditšholo ka lehudung. Bja-le a gona ~~na~~ monna ke la o thii wa leloko yowe a tenego ka mowe moteng owe wa taweng. Le gona a gona le ka othii a yowe a lebanego mote o we. Khomo e thibela ke mosiši. Ya thoka mosiši ke moka e le tene lantšhotšhobéla. Mothibedi o ile a thóba, ke ge mosadi yo mongwe le yo mongwe a yo dula ga gabó.

2362

4993 Mote o fedile, ba tena dipolobolong téa lefa. Dikhaka di ya ka megwere. Bjale ka ge di ya ke mehwere, re swanetše go kwa mabapi le lefa gore naa le lóna le ya ka megwere. Ditaba ke tšewe Pulane. Nna ke ile ka óka monna wa ka, a ba a toga a le mo matsogong gaka. Mabapi le lefa, o ile a mpha lóna. A re ge e le Makholomele ke mo tšeišitše mosadi. A re ke theke ka šala ka di thinya, ke lélé ngwana yo ka tšona. O ta re mo a gudile ke mo tšeiše mosadi. Ke motše gore ke lefa la go šiya ke yéna. Ke moka ke mowe ka go kwa góna.

4994 Banna ba re Mohwa-a-loba le yéna o swanetše go

hwetšana bonyanyane. Ka moragô ga dipolabolo tša Pulane, ba bolabola ka mokhwa o wa ka gôdimu. Pulane a re lapa a leji lengwe. Thoto ke thoto ya monna waka, le yêna monna wa gwe mola a re mo a ehwa a šie thelô, o be a ka theke a mpha. Bjale ge Makholomele mo a be a phela o be o ka theke wa mofa karolo e nge. Ka thato ya mohu o be a ka theke a e bôna. Nka dilo ka moka e be di laola ke mmatswalewago. Ke be ke tšahaba go lewa botala. Lehono gona o ka theke wa lewa botala.

2363

4995 Pulane o thaloša botala. Botala bjowe ke bo bolabolago, ke ra gore ke ile ka mmotša mmatswale mabapi le thinyô ya thoto. Bjale ba boya ka tha mankoko. Ke gore Mafee le ngwana wa khatšidi ya gwe Matapa. Ba mpotša mo ke ta thubiwa bjale ka nony na e tha phela. Bjale ka bôna gore bokaone ke go ba honolêla. Lentšu la mohu ka le beya pelong yaka.

4996 Pulane a napa a gana le dikhomo. Ba mmotša gore khanthe o fo gana natšô, mohu a gofa tšôna. A re go bôna a go khonege, mola e be go khonêga e be ke ta re thepelang lo mmitša. O be a ta ta a le botša. Taba e fêla e ba le mong wa yôna. Bjale gare ga bôna a gôna yowe a ka e telago pele ga taba ewe. Ba tho ba we ba go ba ba bolabudiša mosadi e be ba fo leka gore mothomong o ta dumêla. Bjale a ka a dumêla o ile a gana natšô. Ke moka ba mo togêla a le bjale, a napa a khuduga a ya a dula ga gabô. Dithoto ka moka a toga natšô. A gwa ka gwa ba le motho yowe a ka šalago taba morago.

4997 Mafee o be a file batswadi ba gwe dikhomo tše dingwe. Go leka noka a še go tshela. Ba ile ba khobakana ka the gae tha bôna go balabudisšana ka taba e. Moredi wa rena o ile a re fa dikhomo bjale ra theke ra di gapa. Lehono

ser 894

2364

re nyaka tela ya go tena a re e bone. Ka baka lewe re re re nyakišeng tela ya go tena ka yôna. Banna ba ile ba hwetšana gore e diyo ba the mpha fêla. Ba re go buima kudu, a go bônagale tela ya go tena. A retse mogologolo yo mongwe o ile a šiya theema the, go leka noka a še go e tshela. Thepelang lo likiša ka mokhwa o, re ile ra mo fa mabêlé, a re fa khomo. Mothomong le ka khôna. La theke la llêla buntši bja dikhomo le ka theke la dikhôna.

4998 Ba butšišetša khomo e e nago le manamane. Ba ile ba butšišetša ka maanô. Ba hwetšana gore khomo e ngwe e na le manamane a mararo. Ba ba ba dira gore ba tebe leina la yôna, le mmala wa yôna. Bjale ge ba tibile ka mokhwa o we, ba thôma go nyaka khomo. Go ile gwa ya khaitšedi ya Mafee. A fitha a bolabola le Pulane mabapi le khomo. A ba ka ba kwana, o ile a gana a re a e tebe. Monna a goma a ta a ba botša ka mokhwa o we a gannego ka ôna.

2365

4999 Ba ga Raganya ba goma ba khobakana gape. Nyatha ke yêna khaitšedi ya Mafee. A re ke be ke ile ga Pulane mabapi le khomo yake ya go rekiwa ka mabêlé. Bjale o tšo gana nayo. Ka tšatši lewe e be ba tha bolabole thephiri le batho ba šele e be ba le gona. Bjale ge ba nyaka go teba mabapi le khomo e we e bolwabolwago, ba hwetšana gore khomo e rekilwe ka mabêlé. Leina la khomo le a tibja. Ba ile ba dumêla. Kudu go nyakega mmala ôna o wa tibiwa. Ba ile ba dumêla gore o wa tibiwa. Gona a gona taba ya go tswenya. Taba-kholo ke go mmotša letšatši la gore le gathane nae le bolabudišane ~~nae~~ nae. Ba roma motho wa go motibiša letšatši le we ba ta yago ka lôna.

5000 Ba ya ba gathana moteng wa Pulane. Ka moragô ga mo ba mo tibišitše le yêna a dira gore a tibiša ba gabô. Ka

ser 894

lōna letfatái le la ba go mmēla ba ya ba gathana naé. Ba hwetfana beng ba mote ba ba litile. Maduma ke molaó. Ba fitha ba dumedisá. Maduma a bōna a amogélwa. Ka moragó ga maduma, ba ga Raganya ba re re tile ka baka le la la khomo. Moradi a bega ba gabó. Bjale bare di a kwala, nonyana go lla e e thobiwago.

5001 Nyatha a thagísa taba pele ga banna. Ge ba bolabola ka gore nonyana go lla e e thobiwago, ke gore ba diréla gore mmelaedi a bolabolé. Ke ge mmelaedi a éma a bolabola dipolá-bolo téa téa ka fathae. Ke nna yowe ke dirilego gore le khoboakane, ka baka la phapanó yaka le Pulan . Re fapana ka baka la khomo. Khaitfédi yaka o ile a ta, a re o bolaya ke tala. Bjale a re yéna o na le namane o khopéla ~~ka~~ mabéle ka yóna. Ke ge ba mo fa diáuba tée pedi téa mabéle a lotéa. Ka baka la go thóka modifí ya fo dula mowe sákeng ka lentéu la gore re tswareleng. Leina la khomo ke Makhwana. 'Mala wa yónake nakhwana. Lehono kere ke nyaka go e gapa, bjale moradi yo o wa gana. O re a tebe nna mo ke ne le khomo. Bjale ke mo ke dira gore re khobakane le re lamolanye. Ke moka ke feditée. A dula fathe.

5002 Dipolabolo téa Pulane. Ke nnete monna yo wa ga Raganya o ile a ta go nna. A re o nyaka khomo e we a sé-téego a e bolabotée. Bjale nna ke mo ganetée ka baka la gore a ke tebe a na le khomo fa. Mabéle a we a bolabolago O bolabola maaka, a éunke ke bōna mabéle a go téeya ke yowe mmatswale. Buúswa o be a tsoléla ke nna. Mabéle a we nkabe ke a bone. Ke moka ke feditée. Ge a riale ke moka a homola.

5003 Bjale ditaba téa wēla banneng. The bolabudi tha pele tha ba butéisa diputéiso. Diputéiso téa leba Nyatha.

2367

Ke mang yowe a ilego a bôna mabêlé a we? Ke nna le ba lapa laka. Motho wa thekô a ka a ba gôna? A ka a ba gôna. Khomo e we o bolabolago ka yôna, o ile a go fûpa? O ile a ntêhupa. O be o nale mang goba ke mang wa mote yowe a go ba a le gona mo o fûpiwa khomo ewe.? O ile a ntêhupa re le ba babedi. Ke mang yowe o ilego wa mmothôa gore a ba be ba ntewartêe khomo ka baka la gore a ona modifî? A gona. Ditaba ke têewe banna, nna e be ke fo butfîsa fêla.

5004 Pulane a feta le mothela wa tshipa. Banna ba ile ba bôna Raganya phôsô ka mabakala diputafîfo têela têaka godimu. Ba re go yêna o bolabola maaka. Ga go motho yo mongwe yowe a ka somago ka mokhwa o no. Khopolo ya go ke ya maanô, a gore o hwetane kabêlô bakeng tha mohu khaitêedi ya go. Le ge go ile gwa thôka motho wa go bôna mabêlé, nkabe go be le motho wa go bôna mo o fûpiwa khomo. O bône ge nnete a e ke e fenya ke maaka. Pula a feta le khomo.

2368

5005 Molato wa Pulane le Raganya wa fêla o e ta mowe. Ba ga Raganya ka dipelong têa bôna, ba fêla ba gopola theema thela, tha gore, go leka noka a fê go tshela. Ba ile ba gopola gore ba kaya khorong, ba bôna gore ba yo no katiwa. Ba ba siela theema the, a gona taba go ja monna a se go mo fetêa. Go riale mowe ke gore ba theke ba ba lemoga more e be ba tile ka maano.

5006 Thoto ya Burwane e ile ka lewa. Pulane a tha têhoga thelo. A dulêla lefa le monna wa gwe le ba gabô ka mphaka. Ke moka dikhaka di ile ka mogwera. Ke nnete mosadi a sware mote. O ile a fetêa lefa ka moka. Morwa wa gwe ba ga maleme wa gwe ba diyo mo fa mosadi ka gobane ba teba ga bote gore thoto go fêditêe bôna. Ke moka taba ya lefa la Burwane

ya fêla e ta mowe. Bo moloko ke moka bja hwa khorong ya ga Burwane le ba ga Raganya.

S. 2: Thato ya monna wa go agêla go éele.

2369

5007 Banna ba bangwe ke banna fêla ka baka la go téwara burukhwe le go ba le ditedu. Ka baka la dilo téewe ge batho ba ba bôna ba hwetsâna e le ~~xxx~~ banna. Khanthe ka dipelo téa bôna bonna a bo gôna. Go bolwabolwa ka banna ba go áegêla bathologadi. Mothologadi o na le mabobo. Ke gore o khôna go swara monna wa gwe ka mokhwa wa molaô. Go bolwabolwa ka gore monna wa gwe ka gobane o dula naé. Khante monna wa gwe o be a tha mo taware ka mokhwa owe. Ke mowe ba re-go mothologadi o na le mabobo.

5008 Monna o lebala téa mote wa gwe ka baka la mabobo a mothologadi. Pelo ya gwe ka moka ga yôna e ba gôdimu ga mothologadi. Le fa le gwe ka moka o nyaka e ke a ka fa mothologadi yowe. Dilo téa go thoka methala o ta mo fa ka thephiring. O ta áitwa fela ke téa methala. O lebetée thé-ema the mothologadi ke naka téa go rwešwa a di mamarele thôgô. Le gore mothologadi ke phoka letšatši la thaba e ya o loga. Mabapi le bongaka bjôna a re bolabole, o wa a napa a mo ruta go phala mong bana ba gwe.

2370

5009 Bjale ka Matéikinyane le Manku. Manku e be e le mosadi wa ga Mašumu. Bjale monna wa gwe a hwa. Ka moragô ga thellô ke ge a o kwana le mosadi a dula naé. Gore monna o ta ba le malalamabe, a dira gore mosadi a toge bogadi bja gwe. Aa nnete mosadi o ile a toga bogadi, a ya a dula ga gabô. Manna o ile a khona go ganka. Thešiko tha ditaole tha ya tha dula ka lapeng la Monkya. Ge balaolwa ba yo nyaka go

laolwa ke moka ba ba roméla ka ga Manku. Therite o na le mathatse o re goswa wa re go thoga.

5010 Matáikinyane o be a na le basadi ba babedi. Maina a bóna ke a Pulane le Ntebu. Basadi ba ile ba áala ba dutáí mowe moásašeng owe. O be a na le lešaka la dikhomo. O ile a leka gore dikhomo tše dingwe tšo dula ka mowe moteng wa Manku. Le baka ke gore o ta ba a ntšha boloko ka bokhaufai. Barwa ba gwe ba ile ba gana taba ewe. Mong basadi ba Matáikinyane ke ge ba thabéla Manku theema the tha therite. Theema thewe the šupa gore go hwelwa wa ba wa tšeiwa.

5011 Monna o ile a tšeya lefa la gwe la bongaka a fa morwa Manku. Bana ba gwe ba humela leruó la dikhomo. Leruo le bongaka theló the thgolo ke bongaka. Ka gobane ka lebaka le tena ke bolwetší la hwa ka moka. Bongaka a bo hwe, mothang bo hwago ke mothang yéna mong a hwago. Bana ba monggalabje yowe ba ile ba theela bongaka ka baka la fosafo bja papago bóna. Theema there konang tša go ja taba mpe le-
2371 botšane. Papago bóna o ba kone goja ka baka la bongaka.

5012 Lehu a le na ngaka. Ke nnete lehu a lena khoší le ngaka ka moka ga bóna ba hwa. Tšhapja a e khotiwi ga e khotiwi gabadi. Ke gore mothologadi o go nyaka o tha thabile. Ge aka thabéga owa go raka. Tšhapja ke ditšhila bjale ka ge motho mo a babja ka maata a thena maanó. Le ka ntong o wa nya. Djale mo ga šupa gore tšhapja o ile a khota ya monna wa gwe. Ka baka lewe o wa mo raka, a diréla gore a yo óka ke basadi ba gwe. Le ge a ka hwa a ka theke a mo rwalla khare, khare go ta rwala basadi ba gwe.

5013 Matéhinyane a thabega. O ile a thabégéla go hwa.. Manku a bóna gore bolwetší bo gudile, ke ge a mo etetša mothegare kowa batho ba tšwile, a ya a mo sesebetša gae ga gwe.

2372

Ke moka a goma a boela gae gagwe. Ba ile ge ba gôrôga ba hwetšana a korobane kgorong. Ba ile ba fo mo feta ba gotša mellô ya bôna ka malapeng a bôna ba etulêla. Monna a bula a ya a tenaka lapeng la mosadi wa gwe yo mogolo. Le hwahwampega le ya kae mo. Phetolo a ya ka ya ba gona.

5014 Thethane o ile a dikwa, ge mosadi a e ra monna gore ba hwahwampega ba e ya kae mo. Go hwahwampega ka mothepela wa lehohomedi. Thethane ke moratho wa Matšhikinyane. Ge a e ya ka mowe lapeng la Pulane, a hwetšana mogolo wa gwe. Ba ngadile le go gotša mollô. A mmotšiša gore molato keng. Ka lentšu le lenyana, a re ke a babja. Mosadi a re khane o gakile ke tela ya go ya gae. Karabô a ya ka ya ba gona ga monna. Bjale moratho a re o theke wa bolabola ka mokhwa o we, ke monna wa go, o diyo ba lešaeadi. Mo sware gabote wa theke wa mo etšiša.

2373

5015 Matšhikinyane a hwa. Ka moragô ga dipolabolo tša Thethane, a mo gotšetša mollô. Ka tšatši kwa lewe o ile a mo rôbadiša ka ngwakong. Kamoswana mosadi are ngwako wa ka a wa nkha. Ka goriale mowe kere mo ageleng lêôbô ka mafuri. Banna ba ile ba mo ganetša. Bare bobé a bo etšišane. Re teba gabote gore o dirile phôšô e kholo. Mo swareng ga bote, go dirêla gore a theke a ba le dipelaelô mo a hwile. Ka khoro ya ga Mašumu a ka theke a tena. Ba ile ba kwa ba mo swara ga bote go fithêla a e hwa.

5016 Bana ba Matšhikinyane ya ba baqidi. Ge mosadi a mo rogaka o be a di kwa bjale a šitwa go fetola. Khanthe pelo ya gwe dikhomo ka moka tša šala tša mo šala moragô. Ke gore di ile tšahwa kamoka. Ge bathepela le dingaka, di ba botša gore di bitša ke mong wa tšona. Lehumô la feta le morwa Manku. Ke moka ditaba tša phalatšo ya lefa ya fela e ta mowe.

2374

5017 Bjale ka Pute le Leraga. Leraga e be e le mosadi wa ga Mašumu. Bjale monna wa gwe a hwa. Ka moragô ga thellô ke ge Pute a o kwana le mosadi. Ke rêmêla thelepe tha bo malome. Ke batho ge ba mmotšá gore go ya kang, o dula le mogatšá malome wa go. Ke ge a ba fetola ka mokhwa o wa ka gô-dimu. Ba ile ba ntšha mathô ba mo lebella. Ke ge a tšwela pele le godula le mosadi yowe. La ga malome wa Pute e be le šabetšé. Ke moka a napa a tšeya mothologadi yowe a ya a dula naš gae ga gwe. A napa a mo dira bjale ka mosadi wa gwe.

5018 Leraga a ba mamoratwe yo mogolo. Go mo dira mosadi ke gore o be a mo a bôla bjale ka basadi ba gwe. Ke gore ge a na lethelo thewe a nyakago go fa basadi, o be a mo fa ka go lekantšha. Ge bare ba belaela a ba botšá gore o fo tsola bjale ka lena. Pelešlô ya bona ya fetoga lefêla. Mafellô dilô tšá makhura di jêlwa ka mowe lapeng le we. Baka kilo tšeya ke dinyane ke dinyane ke moka a napa a sobeletšé ka mowe lapeng la mošegêlwa.

2375

5019 O na le makoko mababê, o re thware o ka e metšá? Monna a khobakanya basadi ba gwe ka moka ga mmôgô le Leraga. Ba ile ba khobakana. A re go bôna lehu ke letete. Ka goriale mowe ke nyaka go fa lapa le lengwe le lengwe kabêlô ya lóna ke tha phela. Bare tšewe di teba ke wena Motubatse. A ke re le a bôna ka moka ga lena mo ke lena basadi baka? Mowe a ba ka ba mo araba, ba ile ba fo homola ka moka ga bôna. A re lapa le lengwe le lengwe ga le mo ka moka ga lena ke lefa khomo tšé pedi. Mosadi yo mogolo are o re gobaganya le mosadi yo wa ga Mašumu. A re a ée mosadi wa ga Mašumu ke mosadi waka. Ka moka ga bôna ba ile ba re o na le makoko marabê.

5020 Monna o ile a butšéšá bokoko bja marabê. Basadi ba gwe ba mo fetola ka gore, rena re bošla magagešú. Wena o ta

śala le mosadi yowe wa go. Re ta bōna mo a ta rwala dithware tée pedi. Monna a re le a kwa ke mowe thatō yaka e nyakago gōna, gore lapa le lengwe le lengwe le hwetśane dikhomo tée pedi. Le yēna ke mosadi waka bjale ka ge a nkapeēla. A kere a le basadi baka, le basadi baka. Mo le thala gona le ka fo thalośa gabote.

2376

5021 Basadi ba Pute ba e kela batswading ba bōna. Ka moragō ga polabolo ya monna wa bōna, e ya go nyaka go abēla le motholo, ba thakhoga ba toga pele ga kabaganyō. A ba ka ba galośa mothothomēlō, ba ile ba faga tēa go ja ba ja. Ka moragō ga moo ba lle tēa go ja, yo mongwe le yo mongwe a e kela gagabō. Ge ba fithile ba thalośetēa batswadi ka mokhwa o ba tugileng bogadi ka gōna. Batswadi a ba ka ba kwiśiśa mabapi le togo ewe ya bōna. Ba romēla basadi go monna wa bōna ka dibaka.

5022 Monna o thalośa phapanō ya gwe le basadi ba gwe. O thalośetēa thebaka the thengwe le the thengwe thewe the tiśago mosadi. O thalośa ka ōna mokhwa o la wa kaboganyō ya lefa la gwe. Dibaka tēa rwala mantśu a phapanō ya bōna tēa a iśa go batswadi ba basadi. Bjale ka ge basadi ba boetśe monneng wa bōna, a ba ka ba di śala mor-gō. Le bōna basadi ba dula ba homola. Gwa bōnagala e ka taba e fedile. Monna le yēna a napa a homola polabolo e la ya kabaganyō.

2377

5 5023 Basadi ba Pute ba tiya Leraga mowe a ba go a edibala. Ntwa ya basadi e tśwa diemeng. Lebaka ka moka ge basadi ba homotée, e be ba tha nyaka tela ya gore taba e tebe ke batho. Bjale ba hwetśana gore tela e bote ke gore ba tiś madibekwane wa tśhwene. Madibekwane ke gore mosadi yo a ratiwago ka maata. Mokhalabje yowe o be a na le basadi ba bathano wa ntabe ke yēna madibekwane. Basadi ba bararo ba dira mabjalana. Ba ile ba thwa ba enwa gabote gammōgō le yēna madibekwane wa tśhwene. Merithi mo e re theō, ba thōma go

epalla dikoša. A e moka ba thōma go thabélana diéma. Ka moragō ga diéma ke moka ya ba maroga. Ka moragō ga maroga ke moka ya ba ntwā. Phusana lla mma yōna e tsoge. Ke moka ba thika motho wax batho ba la ba mo tiya.

5024 Leraga a phonyokha ka go idibala. Ka moragō ga mo ba bōna gore o edibetše ba mo lethetša. Monna a kha meeti a mo pjela ka ōna. Ke moragō ga mowe a edibuluga. A botša monna gore ke tha yo tibiša ba gešū. O ile a mo lokolla gore a e, ka baka la gore ba be ba mo gobatšitše kudu. Ke moka a toga a ya ga gabō. Ba ile ba tšhoga kudu ge ba mmōna. A ba thalošetša ka mokhwa o a bolailwego ka ōna.

5025 Batswadi ba Leraga ke ba ga Pōpēla. Ba roma thebaka tha go butšišā gore ngwana wa bōna o hvelang. The baka the ile tha ya, tha fitha tha bolabola ka mokhwa o the rumilwego ka ōna. Monna a bitša basadi ka moka ba khobakana. A ba thalošetša mantšū a thebaka. Basadi bare di a kwala, molato ōna re o dirile. Bjale di kwa ke wena. Monna a re a di kwe ke nna, di kwa ke bo lena. Yo mongwe le yo mongwe a e go batswadi ba gwe ba mo lefelle molato o. Basadi ba re o wa kwala.

5026 Ba ya go batswadi ba bōna go ba tibiša molato. Ka moragō ga mo basadi ba tugile, monna a botša thebaka gore molato re o kwile thepela o ba botša batha ile go tibiša batswadi ba bōna. Monna wa thebaka a boetša mantšū ga Pōpēla. Bona beng molato ba ile go tibiša batswadi ba bōna. Baredi ge ba tibiša batswadi ba bōna molato, batswadi ba ka ba kwišaša. Motswadi yo mongwe le yo mongwe a botša moredi wa gwe, gore thepela bogadi ka moswana ke ta fitha mowe e thale bošego, go tilo o kwa molato owe. Yo mongwe le yo mongwe a fitha a botša monna gore ba itša ba ta ta ka moswana go bōna molato o.

2379

5027 Ka moswana batswadi ba fitha e thale ka moswanyana. Ba botša mokhonyana wa bōna gore re fithile. Mokhonyana a bitša basadi ba khobakana. A re go bōna batswadi balena ba re ba tile. Ba re go monna wa bona, di teba ke wena. A re ke ile ka le botšang mo leya ga batswadi ba lena? Ba re o ile ro ba botša ba re lefelle molato o we re o dirilego. Bjale le reng le re di teba ke nna. Ke rialo ka gobane ke wena monna wa rena. Ke wena yowe o swanetšego go tibiša batswadi ba rena.

5028 Pute o thalošetša ba ga makholo wa gwe molato wa bana ba bōna. Bana ba lena ba dirile molato mo. Malōna e ba ba dirile mabjalana. Ka moragō ga mo go nwewile mabjalana a we, ke moka ba thōma dikoša. Ka moragō ga dikoša ke moka ba thōma dikomanō. Ka moragō ga dikomano tšewe ke moka ke ge ba thōma ntwā. Ba thika ngwana yowe wa ga Pōpēla ba mo tiya mowe a ba go a idibala. Ka ba ka diyo mo pjela ka meeti, a khōna a phafoga. Ke ge a eya ga gabō. Ba gabō ba romela thebaka. Ke ge ke ba botša gore yo mongwe le yo mongwe a yo g bega batswadi ba gwe molato owe. Ke bōna bawe ba ta go le lefella. Ke ge le bōna ba e ta. Ke moka ke yōna taba ya gōna.

2380

5029 Batswadi ba basadi bare molato ke wa go mokhonyana. Ka moragō ga moo a feditše go bolabola, ke ge ba mo fetola ka mokhwa o wa ka gōdimu. Monna a re ba go ba tšitše ngwana wa botho bjale lena le swere metae. Ga lehono ba lebeletše ge ba ta bōna motho. Batswadi ba basadi bare o wa kwa mo o bolabola ka mokhwa o we gōna, o ka re botša re toge le bana ba ba rena. Ka gobane re a go bōna gore a o tha ba nyaka. Monna a re ke a ba nyaka. Ge o ba nyaka romēla thebaka o bee o lefe mo ba itše lefa. Monna are nka theke ka khōna molato wa go dira ka khole. Le bōna ba re a re lefe bo-kaone ke gore taba yo o kwa ke banna ba bangwe.

5030 Ba ga Pôpêla la romela thebaka gape. Thepela o ba botše re ba lebeletša kudu letšatši la mabana bjale a re ba bone. Ba reng ka molato wa ngwana wa rena. Lehono gôna o ba botše gore ra bôna letšatši le feta, ba theke ba makala mo ba bitša ke ba bangwe. Thebaka thaya tha fithetša mantšu a we. Monna a re batswadi ba bôna e be ba e mo, o nyakilo ba hwetšana. Ba itše a goiwe mowe goiwago gôna. Ke moka a goma a ya a bolabola lentšu la bôna.

5031 Ba ga Pôpêla ba isa molato khorong. Pute o fo fetolana le ba ga makholo wa gwe ka nte le go tibiša ba gabô. Taba e bile e ile khorong. Ba khoro ba ya ba amogêla taba. Bjale ba roma pampanyane, ya ya ya fitha. Monna o filo re a dutši a bôna motho wa khoro. Bjale a mmotša gore ka tšatši la gore o wa nyakega ka kgorong ka molato wa basadi ba go. Ba itše o te le ba geno gammôgô le basadi ba go. Monna a re ke di kwile.

2382

5032 Banna ba ga bo Putê ba sola Pute. Ka moragô ga mo morumiwa a gomile, a tsama a botša ba gabô gore ba khobakane khorong ya gwe pele ga letšatši le la la khoro. Banna ba di kwile ka matheko, empa a ba ka ba gana go ya. Bjale ba re go fitha ke moka a ba thalošetša molato wa basadi bagwe. Le go ba botša gore molato o šetše o le ka khorong. Ba mmotša gore lehono a o thare botša thelô, ka gobane molato o šetše o le ka khorong. Nka be o re botše malôba molato o thale ga gae. Lehono a gona thewe re ta go the bolabola. Taba re ta no ya re e e kwa ka khorong. Ke moka ba palakana ba mo šielâ lentšu la gore re ta gathana gôna khorong.

5033 Letšatši la goya khorong. Ka moragô ga mo banna ba mmone phôšô, a botša basadi gore ba yo tibiša batswadi ba bôna gore ka tšatši la gore ba ya khorong. Ba ile ba ba

2383

tibiša. Ka lōna letšatši le la ka moka ga bōna ba ile ba ya khorong. Ba ya ba gathana le ba ga Pōpēla mowe khorong. Ba ile ba butšišwa ke mmudi wa lekhōta gore ba gathane. Ba ile ba dumēla. Bjale mmudi wa lekhota a bula lekhota ka mokhwa wa molaō.

5034 Dipolabolo tša Pōpēla. Morena lekhota la ba bina-tau. Ke nna yowe ke tilego mo khorong ka baka la yo moredi waka, ke no re ke dutši ka bōna a e tēwa a lla. Ge a fithi-le a mpotša gore o bolailwe. Ke mathō ka bōna bjale ka ge le lena le bōna. Ke hwetsana gore ka nnete ba mo gobatšitše. Bjale ka nyaka go teba gore molato keng ka go ba romēla thebaka. Ba re ba di kwile. Letšatši la dikēla. Ka moswana ka goma ka mo roma. Ba ya ba mo fetola ka gore a goiwe mo goiwa-go. Ke ge ke eta mo. Ke moka nna ke feditše.

2383

5035 Leraga a bolabole. Re a loša ba bina-tau. Ke nnete ke bolailwe, ke bona basadi ba. Molato o we ke hwelago ōna a ke o tebe. Re ile ra nwa, ka moragō ga go nwa gwa opellwa dikoša. Ka moragō ga mowe ke ge ba thōma go nthabēla diēma. Bjale nna mo ke ba fetola ke moka ke ge ba nthika ba ntiya. Taba e e kilego ya dirēga pele ga nwa, monna o ile a re o nyaka gore abēla lefa la gwe. Bjale ba mmutšiša gore o nyaka go abēla le nna. Monna o ile a dumēla. Ba ile ba gana. Ka khōpolō yaka kere mothomong molato ke yōna taba e we. Ke mo ke toga ke e ta go batswadi baka. Ke moka ke feditše.

5036 Mmudi wa lekhota are, pele ga gore ba bolabole, re nyaka go kwa mantšú a thebaka. Thebaka tha thōma go bolabola. Ke ile ka rumiwa ke ba ga Pōpēla. Ba ya ba mpotša gore ko ba botša molato ba o kwile. Ka goma ka ya ka ba botša. Ka moragō ba goma ba nthoma. Ka ya ka ba botša ka mokhwa o we

Pópéla a bolabotšégo ka óna. Ke ge ba yo felola ka gore a goiwe mo go iwago. Ka ta ka ba botšá, Ke moka nna ke mowe ke kwilego. A goma a dula.

2384

5037 Dipolabolo tšá Pute. Kamoragó ga mothebaka the feditšé dipolabolo, mmudi wa lekhota a gaféla mong wa basadi gore a bolabole. Monna ke ge a thóma go bolabola. Morena ba bina-tou. Ke nnete basadi ba teile ngwana wa motho yo, mowe a bago a edibala. Ke ile ka mo pjela ka meeti mo a ta e dibuluga. Molato a ke tebe gore e be e leng. Bjale ba gabó ba ~~xxx~~ roméla thebaka. Nna ke ile ka botšá basadi gore ba yo tibišá batswadi ba bóna molato o. Ba ile ba ya. Batswadi ba tsoga ba eta ka moswana, ka ba bega molato. Ba ile ba gana go lefa molato wa bana ba bóna. Ba re go lefe nna. Nna ka re nka theke ka khóna molato wa go fo dira ka khóle. Ke moka bare góna a goiwe mo go iwago. Ka ta ka botšá thebaka ka mokhwa o we. Ke moka nna ke feditšé. Ke moka a dula fathe.

5038 Mmudi wa lekhota a gaféla basadi go bolabola. Mofadi wa mathómó a re, ke nnete re gobatšitšé motho wa batho ba ka baka la go nwa. Re ile ra botšá monna wa rena, bjale ke ge a re botšá ka óna mokhwa o la a bolabotšégo, wa gore rena ro botšá batswadi. Re ile ra gana a re gapeletšá. Ke moka ra ya. Molato re gana moabe wa go fiwa le motholo. Ke moka ke feditšé. Basadi kamoka ba fo bolabola bjale ka mmolabudi wa pele.

2385

5039 Dipolabolo tšá batswadi ba basadi. Ba file ke mmudi wa lekhota gore ba bolabole. Bjale bona bare molato a re gana go lefa. Re sitwa féla go leféla di mpja tšá monna yéna mong a le góna. Ka moka re natšó dimpja féla ge di ka dira molato, re swanetšé go di lefella. Ge a nyaka go lefa rena, go lukile re ka lefa féla re ta toga le bana ba rena. Mo a duméla taba ewe a ka re botšá. Ke moka ba fetšá dipolabolo tšá bóna ba e ta mowe.

5040 Dipolabolo téa balwi téa lathelwa lekhoteng. Bjale mmudi wa lekhota a re le dikwile dipolabolo ka moka. Bjale le khopelwa melomo ya go ba lamolanya. Pele ga go lathéla lerapó ke ta dira gore ke butsíitše diputéiśó. Mosadi mo a ile a dira molato, molato wa mosadi yo we o swanetše go lefa ke mang? Banna ba lekhota ka moka bare ke monna wa gwe. Ke mang yowe a ilego a lathela lerapó dimpjeng? Ba re molathedi wa lerapó ke yéna monna. Ge o dutše le mothologadi, o swanetše go hwetšana moabe wa lefa la go. Aowa, O ile a mo fa bokae, ke butsífa lena basadi. A ka a re fa, ka baka la gore re ile ra gana ke moka a fála a gakanegile.

5041 Tható ya monna ke go fa lapa le lengwe le lengwe khomo tše pedi. O be a tha bolabotše polabolo e we. Bjale mo re mmutéiśa gore o nyaka go fa le mothologadi, a duméla. A re le yéna ke mosadi wa gwe ka gobane re fo tsola ka go lekana. Rena ke moka ra napa ra mo tegéla.

2386

5042 Pute o molato. A lefa ka khomo tše pedi. Lekhota ka moka le ile la bóna monna phóśó. Ba mmotša gore basadi ba o kwala. A wa swanéla go fa mothologadi thewe e lego tha bóna. O ka mo fa ba tha go bone, mothomong ka kwanó nabó. Le yéna o be a na le wa gwe monna. O ile go hwa abéla basadi ba go moabe wa lefa la monna wa gwe. Aowa. Bjale ba gana ka lebaka. Bóna ge o lathetše lerapó gare ga dimpja, ya medimabe di e lumile. Lehono re nyaka go go šupa gore mothologadi o hwetšana moabe ka mokhwa mang. Basadi ba go ba teile mosadi yo, ba diréla gore o mo lefe, ka go lefa mowe ga go ke gona o mo file moabe. O molato dimpja téa go di gobatšitše motho wa batho ba. Theroto tha go lefa molato wena o beile ka nośi. Ke tšóna khomo tšela tše pedi.

5043 Thato ya Pute ya fetoga leféla. Ka tšatši lewe a ka a ba le boekarabeló. Mosadi yo mongwe a re marabe o re thware o ka e metša. Ba ile ba mo kwa empa a ba ka ba mo

ser 894

śala moragō. Monna o ile a lefa ka mokhwa o we go bolwabotśwe-go ka gōna. Moteiwa a gapa khomo, khomo ya bobedi ya ba ya dimpja tśa mośate. Ke moka molato wa fēla o e ta mowe.

2387

5044 Basadi ba Pute bare madibekwane a tśwe ka gare ga mote. Pele ga gore ba palakane, ba ile ba thagiśa dipelaēlō tśa bōna. Madibekwane go bolwabolwa ka mosadi wa mamoratwe. Ke lentēu la nyefolo, ka gobane madibekwane ke wa tśhwene. Bare a re mo thibele monna goba mosadi. Ke gore mosadi a ba mo thibele go phela le monna. Monna le yēna a ba mo thibele. Ka gare ga mote gona a ba rate. Banna bare o wa kwa monna, ba re o ntśhe mosadi ka legoreng. Ge a ka boya o dire bjale. Re ta bōna mo ba ka tśwa ka legoreng la bōna ba mo latella. Monna o ile a mo ntśha a mo agēla go wa gwe mmoto. Ke moka taba ya fēla e ta mowe.

S.3: Nyadiśo ya barwa ke papago bōna.

2388

5045 Monna o na le mehuta ya dikhomo. Mehuta e we go bolwabolwa ka dithopha tśe pedi. Lefa lengwe ke la matśō a baredi ba gwe. Lefa le lengwe ke la maata a gwe. Mafa a we a ka fathe ga taolo ya monna. Dikhomo tśa gotśwa baredie di na le malapa a tśōna. Monna le ge a rata a ka theke a tśeya dikhomo tśa lapa le lengwe a di fa morwa wa lapa le lengwe. O di laola ka molaō wa lapa la tśōna. O tśeiśa barwa ba gwe ka dikhomo tśa go tśwa dikhaitśedi tśa bōna.

5046 Morwa wa go thoka khaitśedi. Mowe re hwetśana thēśma the: Boya khomo ke boya khomo. Monna lege a na le dikhomo tśa maata a gwe, a ka theke a khōma go tśeya dikhomo a tśeiśe mothōka khaitśedi. Kago tśhaba gore barwa ba bangwe ba ka ba le dipelaēlō. Thaba kholo e we a ka e dirago ke go adima dikhomo tśa lapa lelengwe, a tśeiśe mothoka khaitśed. Bjale mong wa dikhomo mo a dumetśe, ke moka ba botśa morwa.

"Dikhomo tše ke tša lapa le, ge mosadi a ka ba le ngwana wa mosetsana, monyalo wa gwe o fe mong dikhomo. Ge a ka thebe le ngwana, o bereke o réka dikhomo, o di boetše go mong wa tšona. Ke mowe o kwago ba re boya khomo ke boya khomo.

2389 5047 Barwa ba go tšeišwa basadi ba na kabéló. Monna mo a ile a tšeiša barwa ba bangwe basadi ke moka o ba file kabéló ya bóna. Dikhomo mo di thale gone, a ba tha hwetsana thelo. Di šaletše bawe a thešugo a ba tšeiša. Ke bóna bawe ba swanetšego go fiwa dikabéló tša bóna ke papago bóna. Bagolwane ba ka theke baba le dipelaéló.

5048 Monna wa basadi o hwetsana boima lefeng la gwe. Boima bjowe a bo hwetsanago, ke gore a ka theke a fa mosadi goba morwa wa ge theló. Le ge a ka rata bjang le bjang. Bakeng tha morwa a ka ba a gola ya ba monna, a ka theke a khóna go mo tšeiša mosadi. A šitwi ka gore a na lefa, aowa, lefa a dutši a le naló, Molato kholo ke gore basadi ba bangwe ba ka theke ba dumela ka gobane le bóna ba nyaka kabéló ga na mowe lefeng la monna wa bóna. Ge a ka no mo tšeiša ka khane, ke lerobo.

2390 5049 Khane a e ke e ba le mathatše, ka baka la gore bagani dipelo tša bóna di ta belaéla. Bjale ka dipelaéló tša bóna, ke moka bašoko ba tena ka gare. Bašoko ke baloi. Ka dipelaéló tša basadi, a di tentše-badimu ka baka la gore a še madi a bo monna. Ba diyo ta féla ka baka la dikhomo. Mmago morwa le yéna aka theke a dumela papagwe a tšeiša morwa wa gwe, ka go tšhaba madimabe a we a ka mo thagelago. Go bo-laya bašoko ke go napa wa abéla lapa le lengwe le ~~ax~~ lengwe lefa la go. Morwa a é a šóšele motšhidi wa gwe ka kabélo ya gwe. Motšhidi ke mosadi. Ba re motšhidi ka baka la gore a fetša go nyala. O diyo šóšela féla ka lešáša, gore ge motho a o bóna a tebe gore o na le mong wa óna. Ba tšeelani

ke ba ratani. Gare ga ba ratani re hwetšana gore monyala ka e thii goba ka pedi o nyala gwe.

5050 Bjale ka Lokweng. O be a na le basadi ba babedi. Mosadi wa pele a ba le bana ba basetsana le morwa ka o thii ba re ke Mašegwane. Mosadi wa bobedi a ba le morwa ka othii ya ba ke moka pele go e a tswalla. Leina la morwa wa mosadi wa bobedi ke Thekhafo. Lokweng o be a na le dikhomo tša bongaka. Dikhomo tšewe tša bongaka ke lona mong lefa la gwe.

5051 A tšeiša Mašegwane ka matšó a khaitšedi ya gwe. Monna ke góna a pherekantšhitše ditaba. Mosadi yo mogolo a re go ya kang o tšeiša morwa wa ka mosadi wa pele ka matšó a khaitšedi ya gwe. Bjale o ra go reng. Aowa, ~~mašegwane~~ e be ke fo butšiša mogatša. Mosadi a re ka pelong, ge e le monna o nkwile. Monna a ka a šala lentšu la mosadi moragó. Yéna mong ka noši o hwetšana a thepedišitše taba ka molaš.

2391

5052 Basadi ke bo mmago rena fēla ke dinōga. O ile a leka monna wa gwe, go nyaka go bōna bopheló bja monna. A dira gore morwa wa gwe a diré molato. A mo okeletšetša mosetsana yo monwe. Ke mo a thešu a beke yola mong wa gwe. Mosogana a ba a rōbala le mosetsana. Papadi ya ngwana e ta le go lla. Ke moragó ga papadi ya bōna, ke moka a ima. Mosetsana a botša mosogana a ya a botša mmagwe. Mmagwe a re a gona taba molato ke ta botša papago. Ke moka ba dula ba lebeletše batswadi ba mothepa ge ba tilo tiegetša molato. Papago mosogana ba theke ba mmotša.

5053 Batswadi ba mothepa ba ya ba tiegetša molato. Basadi ba phakiša ba lemoga, ba lemoga gore mosetsana o imile. Ba thōmo go mo thekiša. O ile a bola gore ke imišitše ke Mašegwane. Bjale ke ge ba roma motho a yo tibiša batswadi ba mosogana. Morumiwa a ya, a fithetša mantšu a we a rumilwego ka óna. Batswadi ba mosogana ba butšiša morwa wa bo

2392

A re o wa kwala ke nna. Ba fetolo thebaka gore thepela o ba botšé molato re o kwile. Bjale ka ge le wena o mokwa ka noši a duméla molato. Tha goma thaya tha ba botšá gore molato ba o kwile.

5054 Batswadi ba mosogana ba áala ba bolabola ka the gae. O wa bóna ngwana o dirile phóšó. Nkabe o é o imiše yola re tšogo nyallago, nkabe molato o the góna. O nyaka go mo tšeya. A re aowa e be re bapala. Ditaba ke tšewe mmago ngwana. Mmago mosogana a re di teba ke wena. Nna ke nna mosadi a gona thewe nka the tebago. Re swanetše go tšeya dikhomo tša matšo a khaitšedi ya gwe re lefe molato. Mmago mosogana a re ka moka di teba ke wena.

2393

5055 Ba ile ba lefa ka khomo tše nne le dipudi tše pedi. Ka moragó ga mo ba bolabotše, ba roma tha bóna thebaka tha go rapela. La mathomo a ba e ba swere thelo, ba fo ya go rapela ka molomo. Ba re ke go góga molato. Ba ya ba fetola thebaka gore thepela o ba botše ke molato. Molato wa mothepa ba o teba ke dikhomo tše nne le dipudi tše pedi. A ya a ba éctša gore ba itše ke molato. Le a o teba molato wa kharebe. A e ge ba ntšha dikhomo tše nne le dipudi tše pedi ba lefa. Ke moka molato wa mpa o fela.

5056 Thekhafo o fudile o nyaka mosadi. Lapa la bo Thekhafo a le na dikhomo. Monna a bóna gore go boima go tšeya dikhomo tša go tšwa maata a gwe a tšeiša morwa. A ya a bolabola le mosadi yo mogolo. Bjale ngwana o gudile, bjale ka ge o teba gore o filo béléga a le nnoši. Ka goriale mowe ke gore lapa le la a le na thelo. Bjale o be a e ra goreng. Ke ra gore lapa le, le na le dikhomo, ka goriale mowe e be re swanetše go tšeiša yola ka tšóna. Mosadi a re go ka theke gwa

khōnéga. Bjale gōna ke tšeya tše tša maata aka ke mo tšeiša ka tšōna.

2394

5057 Melaō ya mafa a bonna o kare e tšwa basading. Dikhopolo tša banna ke tša go nyakago aga. Bjale basadi a ba togele theema the: Lapa a le ji lengwe. Monna gore a bolabole mabapi le dikhomo tša maata a gwe, a bulēla mosadi gore a bolabole. Are mo ao nyaka go tšeya dikhomo tša maata a go, o mo tšeiše mosadi, go ka theke gwe direga. Bjale go ta feletša ka goreng mogatšaka? Dira karoganyō ka go lekana. O mo tšeiše ka tša gwe dikhomo. Monna a ka a kwišiša mantšu a mosadi. O ile a re o ka theke wa khōna go laolā dikhomo tšaka, o ganne le matšo a baredi ba go.

5058 Ka thato ya monna a tšeiša Thekhafo ka dikhomo tša maata a gwe. Ka moragō ga dipolabolo tša bōna, monna a re ke swanetše go mo tšeiša mosadi ka gobane ke ngwana waka. Mosadi a re yowe e thenago ngwana wa go ke mang. Gape yo ke mo tšeišitše. Ka dikhomo tša mang. Tša go tšwa khaitšedi ya gwe. A gona taba kabélō ya morwa ke mosadi, goriale ke monna. Mokhweba pele o khweba gagwe, goriale ke mosadi. A ntšha dikhomo ka šakeng a tšeiša morwa wa gwe.

2395

5059 Maina a basadi ba barwa ba Lokweng. Leina la mosadi wa Mašegwane ke Maphatše. La mogatša Thekhafo ke Thekwai. Bjale ba thōma go thekwane ka baka la dikhomo tša monna. Mosadi yo mogolo a re le yo waka ngwana o swanetše go mo tšeiša mosadi ka dikhomo tša maata a go. A ka a theletša. Bjale a re gona mo go the bjale ke gobagoba. Ka moka ga Batho a re dipholofolo re na le molaō. Go toga lehono re ta ba dipholofolo.

5060 Lokweng a bōna lehu ka mathō. The thare tha mošī

ke go togéla. A go khathalege le ge mogolo-golo a re: mete mmedi e áitile khwiti. Monna a ntáha mmago Thekhafo gammogo le yéna Thekhafo. A ya a bóna mmoto wa gwe a mo agéla. A re go barwa ba gwe a di ile go ya ka meboto, taba mpe le botšane. Lokweng o pherekantšé molaó wa lefa la gwe, ka baka la go fa morwa ka o thii. Legoto le tefa ka the topo.

5061 Lehu la Lokweng. Ka moragó ga pherekany ya lefa, a thóma go thabega. Monna ka molaó o swanetšé go okiwa ke mosadi yo mogolo. O ilé a ya ka lapeng la mosadi yo mogolo go okiwa ke yéna. O ilé a raka monna a re o phapharega o nyakang mó. Nna a šé nna mosadi wa go. A ke re mosadi waka yo mogolo ke wena. A mo fetola ka gore yo mogolo ke yo la o mo filego lefa la go. Monna o ilé a mo homoléla, a re ka pelo re ta re ke kiba re ta e bóna ka meletse. Ka nnete mosadi o be a tha rate. Buušwa o be a mo fa. The we a go ba a tha mofe ke meeti. Monna a bóna ga bote gore ke ta hwa ka baka la le tora. Ke ge a toga a yo okiwa ka lapeng le lenyana. O ilé a hwela ka ngwakong wa mosadi yo monyana.

5062 Mohu a rwadiwa a išwa ka ngwakong wa mosadi yo mogolo. Ba ile ba téama ba tibišwa ke Thekhafo bakeng tha lehu la papagwe. Banna ke ge ba tšhologéla lehu le we. Ba hwetšana gore o hwetšé ka lapeng le lenyana. Molaó a o dumele gore a tšwe ka mo we ngwakong o we, a išiwe badimung. Ke ge ba rwala mohu ba yo mmeya ka ngwakong wa mosadi wa gwe. Ba ilé ba mo ntšha a le ka ga óna, ba khóna ba mo iša lebiteng. Ke moka yéna o khutáitšé bote bo ta éala bo bóna ke ba ka khakala.

5063 Lokweng o ilé a laya morwa wa gwe Thekhafo. O wa mpona ngwanaka ke hwile, ka baka la go go tšeiša mosadi. Lehu la ka le tšwa le le mo we. O nthaeletšé, o be o diboloke ka pelong. Wa thoka go dira bjale gona o ta ntšhala moragó ga na bjale. Taba kholo nna ke hwa ka bakeng the go. Ke go ntšhitšé ka moteng wena le mmago, ka baka la dikhomo. Meno ke dikokoro. O the ke wa bóna mo ba go thegiša, wa bóna e ke ba go nyaka. A ba go nyake ba diréla gore o le bale. Monna ke leobu le bóna go

pele le morago. Mmago ke the tagwa, yēna o ta ntšhala morago. Ke moka ke koša, tšatši le lengwe le le lengwe, molaš ke šna. Go khutša gwa ba lehu.

5064 (b) Thekhafo a bōna ka mathō dipolabolo tša papagwe. Ka moragō ga lehu la papagwe mmagwe a hwa. Ka pelong a gopola polabolo e la ya papagwe. Ge a tšama a kwella go dingaka, tša mmotša gore molato ke dikhomo. Wena papago o ile a go fa dikhomo wa tšeya ka tšona mosadi. Dikhomo tše we di ilē tša ba le mphōphō. Ke tšona tše we di bolailego papago le mmago. Le wena a wa šala, ka moswana ba bolaya wena.

5065 Ka moragō ga lehu la go mosadi o ta go šala moragō. Theema the re o the ke wa re go kata yo mogolo wa anēla. Ge o be o na le dikhomo wa ntšha tšona gona o ka phela. Wa ba thalošetša gore papa o ilē a ntšeiša mosadi, bjale ya lena karolo ke e. Mosadi wa go o ta bolaya ke kolobē ka morago ga lehu la go. O mmotše ge a ka bōna kolobē e hwa a the ke a ja. Monna o ilē a ba talelong a the tha teba le gore a ka dira bjang

2398

5066 Ngaka ya re monna o a ethalefela. Ka goriale mo we ke gore o swanetše go thepela le banna, ba go monamono. Mothomong o ka no bōna o tšeya matsatši a the makae. Monna a re go yēna go bjang ge o ka napa wa mpōna. Ngaka ya thōma go mo thabēla diēta-noko tša mmele wa gwe ka moka ka le meko. (Legare.) A mo thalošetša gore a the thibele tha go ya ka teng, the thibēla fēla marumu a we ba ta go go phoša ka šna. A we a bitšiwago gore ke molwa o dutši. Go na mo o ka re ke go beile mmele wa lebala, ba ta go bolaya. Meno ke dikokoro, o the ke wa no bōna mo ba go thegiša wa re di fedile ba nthata. Ka teng a go na bo twarello, ka gobane wa taena ka teng ke moka ke lehu lago.

5067 Pelo ke lešoboro a e bolle. Monna o ile a leka ka maata go the tswara. A ba a ba le barwa ba ba bedi. Ka moragō ga bana ba we a lebala gore felo fa ke gare ga meetwa. Ba mo tšhella tete ntibane. Tete ke the thare tha go loma ka teng. The re the loma tha ba the ya thega. O ile a tšhella ke mosadi yo Ntibane. Ke mosadi wa le loko la ga Mongale, ba

LPM

ilê ba roma yêna. Ka go bôna gore yêna o wa mo thalefa.

2399

5068 Thekhafo a hwa. Pele ga gore a hwê, o ilê a têla ke toro mabapi le mosadi wa gwe. O ile a lora a na le monna yo la wa ngaka. A mmotša gore, ke go butšitše gore teng a go na bo swarello. Bjale lehono o wa di bôna, ba go e tše maanong ba go tšheletše. O ke o thuse go botša mosadi wa go, kolobê e we le ruilego, a the ke a ija. Ka gobane e ka the ke ya hwa ka go' bolaiwa, e ta hwa ka go thôma e gafa. Ge e ka re go hwa a ja, o ta go šala moragô. A phafoga borokong. A botša mosadi toro ya gwe. A mmotša a thumella mabapi le kolobê. Ka bošego bjo bongwe lentšu la fitha, la re o botše mosadi wa go a the ke a ja kolobê e we le ruilego ka gobane e ta hwiša mekhoba. Monna o ile a botša mosadi gammogo le batho ba we ba tago go mo tšose-tša. Ka moragô ga matsatši a the nakae ke moka a hwa. Mekhoba ke gore Matete.

2400

5069 Thogo e we ya ga Lokweng ya bulukiwa ga bote. Mosadi a ka the ke a ntša dira, dira dintša ke monna. Bjale ba ga malome wa mohu ba re, e be go swanetše gore go tšwiwe, ro téama re e kwa lehu la mohu. Masegwane a re di a kwala; ke mang yo we a swanetšego go ntša lebônê. Ba re ke wena ka gobane motho yo a hwilego ke morwa rrago. Re na re ka the ke ra khôna. Pele ga lehu go éta beng ba lona. A re lefa la papa ka moka o ilê a fa mohu. Mo le ka butšiša mosadi gore le thale gôna, gôna go lukile. Monna o bolabola ka mokhwa o we a teba ga bote gore ka mo we lapeng le we e go na thelo. Mosadi o ile a re, le the tswenyetšang legoto le the tefa ke the topo, ka gobane a le na the we le ka lefago ka thôna. Ke moka morêrô wa go nyaka go tšama ba o kwa thehutha mohu wa fêla.

5070 Lentšu la mohu a le nyatsiwi. Ka moragô ga lehu la Thekhafo, kolobê ya thôma go gafa. Bjale batho ba thôma go makala gore molato e ka ba keng. Kolobê ya thôma go khana le mekhôba gammôgô le ka malapeng. E khana e le bjale e pukeletše the phokhwane. Ka letšatši la bobedi ke moka ya hwa.

LPM

2401

5071 Kolobé ya nwa bjala e ya hwa. Mosadi o ilé a gopola lentú la mohu, le ba we mohu a go ba botša, mo ba e ta go mo teošetša. Batho ba baso ba hwetše nameng. Bangwe ba re a e epediwe, bangwe ba gana. Ba gani ba e karapa, ba ba ba e phula ya hubala. Mo la e hubalago ba bōna e le nama. Ba lebella the the bolailego ba the ke ba the bōna. Ba gani ba bōna mo e hubetše bjale ke gōna ba bōna gore ke nama. Ba sokolla dipolabolo ka gore e bolaile ke bjala. Motho yo mongwe o e file bjala. Goriale mo we ke gore ba nyaka go ja. Khopola ya mosadi ya re nka the ke ka lebella bangwe ba eja kolobé ya ka ke diyo bolaya ke go e fepa. Ge ke e hwa le bona ba ta hwa.

5072 Thekwai a ja nama ya kolobé le yōna ya mo ja. Ka moragó ga dipolabolo tša gore kolobé e nwele bjala, ke moka ba wéla gōdimu ga yōna. Ke ge mong wa kolobé a bōna batho ka moka ba e ja, le yēna a thōma go ja. Bofégo mong wa kolobé a thabéga. Ka moswana ba tsoga ba o kwa gore mong wa kolobé o wa babja. Ba ji ba kolobé ba ilé ba tšilega. Mosadi o kilo re kaya ka ya, ke moka ya ba ke moka o wa thepela. Mafello o ilé a lopa ka thōgo. Ke gore o ilé a hwa.

2402

5073 Lefa la maata a monna ke marumu. Monna a swanéla go dira féla mo we thato ya gwe e ratago, ka gobane mó a ka dira ka mo we thato ya gwe e ratago ke lehu. Monna o swanetše go thabiša lapa le lengwe le lengwe. Ka go thabiša lapa le lengwe le le lengwe, ke gōna agile ka gobane marumu a ka the ke a tšwa ka yēna. Go ta fo ba boloi bjale ka ge batho ba phela ka boloi. Ditaba tša Lokweng di ilé tša féla ka go fetša lapa la bo Thakhafo ka baka la go fiwa dikhomo ke papa-gwe. Mong o be a re o wa aga, khanthe ka lapeng le le golo o thintše.

S. 4: Dithari tša malapa a di swane. Go tšeišwa ga nwana wa mogadikane.

5074 Batho ba khale e be ba phela ka kwanó. Kgopolo ya batho ba bogolo-golo e be e le go gudiša khoro. Ditopelane

ka moka e be di the gōna ka baka le thopa. Monna a bolabola thopa le lapa la dikhomo ke moka go fedile. Taba e, e bolwabolwa ka monna wa basadi. Monna o wa khōna go tšeya basadi ba bantšī, bjale dithari tša bona tša the ke tša swana. Ke monna yo we a swanetšego go bōna malapa a we a the nago le thelo. O bolabola le malapa a go ba le thelo ke moka a kwana naō.

2403 5075 Thalošō ya dithari. Dithari go bolwabolwa mabapi le bana. Taba e e ilē ya butšifwa bakhalabje le bakhekolo moteng wa ga Pōpēla ka di 11.7.52. Ka lona letšatšī le we e be gona le monya wa go thabiša mokhonyana. Lebaka la mo banna ba apeile thōgō basadi ba apeile mala, bona ba patamile ka dibete ba letetše dinana ga di butšwa. Ke ge ke thagiša diputšišō tše: (a) Monna a ka dira thato ya gwe ka mafa a go tšwa baredi ba gwe. (b) Lapa la bana ba bathankana le lapa la bana ba basetsana.

5076 Banna ba ilē ba dula fathe ka maragō. Ba ilē ba tšeya khane ka putšišō ya mathōmō. (a) Monna a ka dira the we thato ya gwe e ratago ka mafa a baredi ba gwe. The thōpha the thengwe. Tha re a ka dira ka mokhwa o we a ratago ka gobane mosadi a tšwe le dikhomo ga gabo. Ba bangwe ba re taba kholo ke thopa le lapa le we la dikhomo tša matšō a baredi. Thopa ke yōna e bipego bobē ka moka. Ka gobane o ta bōna e ka monna o šumiša dikhomo ka mokhwa o a ratago, khanthe o bola-botše le mosadi. Khane ya bona e ilē ya fēla ka go kwana le mosadi pele.

2404 5077 (b) Lapa la thari ya bathankana ba ka hwetšana basadi ka mokhwa mang. Ke gore monna o na le basadi ba babedi. Bjale lapa le le nyana goba le le golo le na le thari ya bathankana. fēla. Le lengwe le na le thari ya basetsana. Monna o swanetše go dira mafa a we ka mokhwa o a ratago. Mo we banna ba ilē ba ganetšana ke ge khane e bile e begelwa bakhekolo.

5078 Dikhanetšano tša banna. (a) Ba re mosadi a tšwe le dikhomo ga gabō. Ge ke ile ka mmotša gore re swanetše go tšeya dikhomo re fe le la lapa a gana, nka dira ka mokhwa o we

K34/82

ke ratago. Ke swanetše go tšeya dikhomo ke tšeiše barwa ba lapa le la la thari ya bathankana. Ka goriale mo we ke gudiša khoro yaka. (b) Ba ilé ba ba ganetša ka gore lapa a le ji lengwe. Bokaone ke go kwana ke moka le khōné go fa lapa le we la dikhopé dikhomo. Ke molaō wa ba-golo-golo. Bjale ka ge ba re: Boya khomo ke boya khomo. Ge mosadi a gana, a gona taba, taba khōlo ke gore pitša go bela e butšetšwago. O fo bolabola naé ga bote o ta ba a lokologa. A ba ka ba kwana. Ba la ba ilé ba re mo agana a ke ne taba naé.

5079 Taba ya begélwa bakhekolo. Bona a ba ka ba ganetšana bjale ka banna. Ba ilé bolabola mo we go bolabotšego the thōpha tha (b). Ba re go na mosadi yo a ka ganago ge monna wa gwe a bolabola naé. Dikhomo ka moka ba swanetše go tšeiša barwa ba lapa la thari ya bathankana. Monna a bolabotše le nna ga bote. Barwa ba we ke baka bjale ka ge dikhomo di tšwa nna. Goriale mo we ke gore ge ba beka mosadi ba we ba swanetše go bekélwa ka lapeng la ka. Dilo ka moka tša oetši ba we a di laolwe ke mmago mosogana, di laolwa ke nna, ka gobane ba tšere mosadi ba we ka dikhomo tša baredi baka.

5080 (a) Dikhomo a la mpha le nkadimile. Re riale ka gobane rena a re khone go laola mosadi. Mma le yēna a khone go laola. Dikhomo le filwe goriale ke (b) ka gobane o ka the ke wa dibuiša. Mong wa dikhomo o swanetše go laola mo a tha phela. Mo a dirile bjala mosadi o swanetše go botša mong wa wa dikhomo, mong wa dikhomo ke yēna yo we a swanetšego go botša mmago. Megopo yēna o swanetše go phatha e mmedi, ya go tsolēla mong wa dikhomo le bo mmago. Mothang mong wa dikhomo a hwago ke moka ditaolo ka moka ke tša go.

5081 Boya khomo ke bo boya khomo. Lentšú le we a le šupi bana ba pōō, le šupa ngwana wa mogolo goba wa rangwane. Le ge e le motho o šele yo we a ilego adima dikhomo go yo mongwe. Dikhomo tše we di adingwile, ke gōna theema the: Boya khomo ke bo boya khomo, ke gōna the šomago. Dikhomo tša mogadikane ge a file ngwana wa mogadikane a di boe. Le ge molaudi e le mong

LPM

wa dikhomo. Lekhako le le golo le tsolélwa mmago mosogana.
Mong wa dikhomo o lla féla go somiwa pele.

5082 Bana ba pōš dikhomo a di boe. Féla ka baka la dikoto tša mong wa dikhomo, e ke ke mo di ka boéla. Bjale molaš a o dumele gore di boélé. - Ka gobane ge o di boetša o nyaka go bolaya moloko. Ba ta go botša gore, ge o buiša dikhomo re nyaka le mosadi gammōgō le bana ba gwe ka gobane ke masepa a khomo tša rena. Kalona le baka le we o ka the ke wa khotella. Ke molaš wa bagologolo ka gobane e be ba e na le kwano. Le matsatši a bo lehono go buima go boetša dikhomo. Motho o a ya a tala ke pelo a nyaka go di boetša gwa diyo gana molaš.

5083 Bjale ka Masete mo a tšeiša barwa ba gwe ka dikhomo tša lapa le lengwe. Masete o be a na le basadi ba ba bedi. Maina a bona ke a Ngwana-Mathakwana le Thope. Lapa la Ngwana-Mathakwana la ba le thari ya bathankana ba bararo. Ngwana wa mosetsana a ka a ba gona. Lapa la Thope la ba le bana ba ba bedi ba ba nyana le mothankana ka o thii. Mothankana e ilé ya ba le khotwane. Baredi ba Thope ba ile ba nyadiwa dikhomo tša éma ka khoro. Tša tawalla ya ba dikhomo tše dintši. Motheko wa moredi ka o thii wa dira motheko wa basadi ba ba bedi.

5084 Masete a bolabola le Thope thopa ya dikhomo. Ka moragō ga mo a bōna gore dikhomo ke tše dintši, ke ge a yo bolabola le mong wa dikhomo. O bolabola naš ka go bōna gore lapa le la la go ba le dikhope, dikhope di gotše di nyaka basadi. Mogatšaka ke re bjale dikhomo šedi ke mo šakeng. Bjale lapa le la a le na dikhomo. O ra goreng mogatšaka. Ke be ke re go bjang mo re ka tšeiša bana ba we basadi. Mašaledi a ta šala a tswalla ngwana yo. Le bona ke bana ba go mogatšaka. O ka dira ka mokhwa o we khopolo ya go e gopotšego ka gōna.

5085 Masete a tšeiša Moše mosadi. Moše ke ngwana wa pele wa Ngwana-Mathakwana. Ba ilé ba aula ba re tuu, ba re di tha tswalla re ta khōna re tšeiša Thekaloko mosadi. Thekaloko ke

moratho wa Moše. Le yēna o be a gudile, ngwako o mo imēla.
 Bjale a no bōna ba ta mo gopole. A leka ma maata go lala a
 letša makwala le dikhapa. Ka goriale mo'we o lla bo gopē.
 2408 Le ga go le bjale a ba ka ba di sala moragō.

5086 Thekaloko a ya a tšhabiša Mamarumu. Ka moragō ga mo
 a ndile bo-gope, a bōna gore a ba mmone, ke ge a yo tšhabiša
 kharebe ya ga Mametše. Thekaloko e be e le borokwana bo thii.
 Ke gore e be e le thegōle leithō le lengwe le hwile. Mosadi
 yo we o ile a loša ke moradi wa Thope a ba a dumēla. Ke moka
 a mo tšhabiša a thešu a bōnana le mosogana. Ke tšatši le we a
 yo fetago le leina la mmaka pela o baka a e tswere. A bega
 batwadi ba gwe molato. Batswadi ba re boetša ngwana wa batho.
 Monna a re ke pela ya ka ke diyo bolaya. Ba tibiša ba ga
 Mametša gore nyakelang ka mono.

5087 Pele ga nyakelang ka mono, Masete a goma a dula thopa
 le mong wa dikhomo. Mogatšaka ngwana o tšo dira molato, o tšo
 tšhaba le ngwana wa batho. Bjale ke ra gore re ntšhe dikhomo
 re mo tšeiše. Mosadi a ka a ba le maata, o ilē a dumēla. Ka
 moragō ga mo a kwane le mong wa dikhomo, ke ge ba romēla motho
 wa go tibiša ba ga Mametša gore ba nyakele ka mono. Morumiwa
 a ya. A fitha a fithetša mantšu a we. Ba ilē ba n aka go mo
 tiya. Bjale bakhalabje ba re thebaka a the bolawe. Ba mo fetola
 2409 ka gore re nyaka ngwana yo we wa rena. Ba ile ba dira gore ba
 nyake ngwana wa bona, ba the ke ba mmōna. Masete a re nyakang
 dikhomo go e na le go nyaka ngwana. Ba bōna gore dokaone ke
 go nyaka dikhomo.

5088 Masete a ntšha dikhomo tše lapa la Thope a nyalla
 morwa wa gwe mosadi. Ka moragō ga mo ba bone gore moredi wa
 bona ba ka the ke ba mmōna, ba re go Masete nyarela re go bonē.
 Go kwagala gore ba ilē ba nyala mosadi yo we ka lesome la dikho-
 mo le dikhomo tše nnē. Ba ga Mametša ba gapa dikhomo ba toga.
 Thekaloko a feta le pela ya gwe. Leina ba re ke mmaka-pela.

LPM

Mothepa wa bōna monna e le thegōlē. A ka a ba a tha khōna go thanoga, ka gobane ke madiro a gwe. Ke moka taba ya mmaka pela ya fēla e ta mo we.

5089 Lekwapa o gudile o nyaka mosadi. Lekwapa ke lekhothwane la batho ba ba ka gōdimu. Le yēna a thōma go letēa makwala le dikhapa. Papagwe a phakiša a lemoga gore o gudile. Ba goma ba bolabola le mong wa dikhomo. A re ke nnete, ka gobane mogolwane re ile ra mo diegiša, a ba a tšhabiša mosadi ka noši. Ka mokhwa o we re ilē ra nyala ka dikhomo tšē dintši. Ka goriale mo we o dumela gore morwa a tšeišwe mosadi. Go ilē gwa ba bjale ba ilē ba mo tšeiša mosadi. Ka moragō ba tšeiša morwa Thope mosadi.

2400

5090 Ba agi ba leloko ba hwa. Ba agi ba leloko ke Masete le thope, ba agile ka baka la gore ba tšeišitšē bana ba Ngwana-Mathakwana basadi. Bjale ka moragō ga thato e we ya bona ke moka ba a hwa. Ba hwile mote wa ga Masete ba agile. Ditaba di thepela ga bote ge ba diri ba tšona ba tne phela, ka gobane a go na motho yo a ka bolabolago. Bona a ba ka ba šiya bobē khakala. ka gobane molaō wa bagolo-golo ba šille ba o phethile.

5091 (b) Thebeu a šala a dira mpherefere. Modiri wa mpherefere ke morwa Thope. Bjale ka ge go ngodilwe gore molaudi wa malapa a we ba diyo fivago dikhomo ke mong wa dikhomo. Ka moragō ga mo mong wa dikhomo a hwile, ke gōna mofiwa a ka šalago a laola. Ke mosadi wa go thoka morwa. Bjale ge mosadi a na le morwa, gōna go boima, ka gobane magoši a be mabedi mothong. Thebeu a nyaka go laola malapa bjale ka mmagwe. Ka mokhwa o we o ilē a tsoša mpherefere.

5092 Thebeu o šita ke go laola malapa. Thelepe o ya kae, ke ya motepenē. Motepe ke mothare wa go lewa. Bjale mothare o we a ona meetwa. Mothare o we o namela nkane le bana. Ge motho a wele ga ōna a hwe, ka gobane ke mothare wa go the golēlē gōdimu kudu. Mo o ripa ka thelepe a o bothata. Bjale mo theema the we the bolabola mabapi le batho. Motho yo we a re go mo a ubēla ke yo mongwe a the ke a ba boekarabēlo. Tšatši le lengwe le le lengwe o fo ya go mo ubēla. Ke mokhwa o we ba re

LPM

go thelepe the ya motepeng. Bjale Thebeu a leka go buša malapa a we, bjale pušo ya gwe ya ba tena. Ka gobane a thoka go hwetšana tša go ja ke molato. O ba rogaka ka mokhwa o a ka khônago. A bile a botša banna ba bona ge ba the na basadi.

2412

5093 Ngwana a ba mmone ka mogopo, ba mmōna ka go bēlēga. Ka tšatši le lengwe o ilē a bolabola ka mokhwa o wa ka gōdimu. E a bolabola ma mokhwa o we, o ba botša gore nna o mpelege ke le noēi. Le bona ba na le mmago bona. Lapa a le ji lengwe banna ba ga Masete, ke nyaka dikhomo tša ka. A re jane a ēe tsolong. Monna o be a ba nwetše bjala, a ba roga ka mokhwa o we a ka khônago ka ōna. Le ga go le bjale a gwa ka gwa ba le motho le ka o thii yo we a ilego a mo fetola. O ilē a rogana ka mokhwa o a khônago, a ba a khōlwa a toga.

5094 Lekwapa a thopha dikhomo tša Thebeu. Ka moswana mo bothele a khobakanya theana Masete ba khobakana. Bjale mo ba khobakane a thagiša dipolabolo tša gwe. A ēma pele ga banna, a re morena ba bina tou. Le bitša ke nna. Papa o ilē a tšeya dikhomo tša lapa le la bo morwa rrē, a ntšeiša mosadi ka tšona. Ka moragō ga mo we, ke ilē ka bēreka ka rēka dikhomo. Bjale khopolo yaka e gopola gore ke boetše dikhomo ka lapeng la bo tšona. Ke le bitšetša gore le te bōnē mo ke e fa morwa rrē lefa la lapa la bo.

2413

5095 Lekwapa a šitwa go mo fa dikhomo ka baka la khanetšo. Banna a ba ke ba re go begelwa taba ba fo dumetša. Ba ilē ba nyaka go teba gore molato keng. Monna o ilē a ba utamela, a re molato a o gona. Ke fo kwa khopolo ya ka e riale. Ba ilē ba leka ka maata go fata fata empa nnete be the ke ba e hwetša. A ba botša gore a ke nyake go bolabola ditopo. Ba re go yēna gona go ka the ke gwa khōnēga. Ge o nyaka go mo fa dikhomo, o ta mo fa le mosadi gammōgō le bana. Taba ya bo bedi ge taba e we e ka dirēga, a gona monna yo we a ta ba go le mosadi ka gobane batho ba bantši re tšere ka mokhwa o, o tšerego ka ōna. Banna ka moka ba ilē ba mo ganetša. Le yēna o ilē a ba kwa ka

LPM

mokhwa o we ba moganetságo ka óna.

5096 Lekwapa o ilé a thagisa dipolabolo ka moka pele ga banna. A ka gopola gore le ta gana. Bjale ka ge le ganetsá gore taba e, e ka the ke ya diréga. Ke le kwile. Bjale le ilé la leka go fata fata molato, ka the ke ka nyaka go le botsa gore molato keng. Bjale ke nyaka gore mang le mang a o kwe. Ke tenne ke maroga le dikoto. Tsatsi le lengwe le le lengwe mo a e tswa go nwa bjala, the khotelo ke nna. Ke lona lebaka le we ka go ba ke nyaka go mo fa dikhomo tsa bo. Ka gobane le ganne, le mmotseng a togelê maroga. Ge a ka rogana, nna goba yena le ta hwetsana yo mongwe wa rena a hwile.

50⁹⁷ Thebeu a fa bjala molato. Ka moragô ga dipolabolo tsa Lekwapa, ba butsisa monhaki wa dikhomo. Ke nnete o nyaka dikhomo. A re e be ke nwele a ke tebe the we ke the bolabotsego. O ilé ge o toga wa ya wa robala kae. A re ka ngwakong waka. O wa bona monna o na le phofo, ka go ta o roga batho ba. Basadi 2414 ba we ba nago nabô, ke thato ya papago le mmago. Bjale wena o ka the ke wa phumula wa e khona. O di kwile go toga lehono wa boeletsa ba ta go tiya. A re ke khopela twarelo ke baka la dino. Ke moka taba ya bona ya fela e ta mo we.

5098 Boya khomo ke bo boya khomo. Theema the the bolabola ka batho ba sele goba bana ba ramogolo goba rangwane. Bjale ka ge go setse go thalutswe ka dithari tsa basadi. Theema the we the supa kwano ya batho. Dikhomo di adingwa, ke moka tsa fiwa moadimi a tseya moadi ka tsona. Bjale molaô moadi yo we a belêga ngwana wa ngwanenyana, mothang a nyadiwago, dikhomo di boetswa ga mong wa tsona. Ge mong wa dikhomo a nyaka go tseya ngwana yo we o wa mo tseya. Ke molaô wa ba khale. Boeweng bjona go boima ka gobane wa fa motho dikhomo, a nyake go go fa.

5099 Batho ba pakaeno ba na le manganga. Ba boléta kudu mo ba tha ta ga go go adima. Mothang a the bonago ke moka the a mmaba. A tha gopola gore le yena o filo mo fa the tswana na-tho. Le tseano ya matsatsi a no le yona e bjale. Mosogana o nyaka go tseya moadi yo a nyakago ke yena. Le mothepa le

2415 ðna o bjale. O ka the ke wa re ke llê dikhomo tša motho yo la thepela o di apeela a dumêla. Khanthe khale o be a e ya mo we thato ya batswadi e nago gôna.

5100 Bjale ka Makalela le Tsetsetse. Batho ba we ka moka ke ba ga Mongale. Makalela ke wa rangwane. Tsetsetse ke wa ramogolo. Dikhomo mo di le ka êakeng di a tswenya. Le gona di thagêla ke malwetši a go the fêlê. Tsetsetse a adima dikhomo ga Makalela a tšeya mosadi ka tšona. Leina la mosadi ke Ntibane. Ba re go yêna a re go fe tšona, re a go adima. Go ilê gwaba bjale ba mo adima dikhomo tšewe a ya a tšeya mosadi ka tšona. Ka gobane ke morwa wa khoro ya rangwane dikhomo di swanetše go boêla.

5101 Ntibane a bêlêga Mabore. Mabore yo we ke ngwana wa ngwanenyana. Bjale papagwe a gopola dikhomo tše la a go di adima. A ya a bega beng ba dikhomo gore mosadi yo la o bele-gile ngwana. Ngwana yo we ke mosadi wa lena. Ka goriale mo we o ba botša gore o belege ngwana wa mosetsana. Beng ba dikhomo ba ilê ba leboga mantšu a we ka pudi. Ba re pudi fe, thepelang le o bolaya le šogêlê mosadi yo we wa rena thari. Ba ilê ba bolaya pudi ba mo šogêla thari. Tibišo ke ya go ba tibiša gore, mothang a nyadiwago ke gona ba ta khônago ba hwe-tšana dikhomo tša bona.

2416 5102 Ngwana wa rangwane ntšee dikhomo di boele êakeng. Mothepa wa gola, mosogana ba tsetsematša dipotho. Bjale Makalela a botša Tsetsetse gore mosadi yo we waka wa the ke wa fa yo mongwe. Goriale mo we ke gore ke a monyaka ke tilo mo tšeya. Papagô mothepa a re bjang, ka govane re nama ka e thii. Mong wa dikhomo a bolabola theema the tha ka gôdimu. Bjala a kwana le gore a mo tšee. A botša moredi wa gwe, gore dikhomo tša go tšwa ga gwe ke tšona tše we di ilego tša tšeya mmago. Ngwana o ilê a dumêla ka mokhwa o la papagwe a mmotšago ka ðna. Ke moka Mabore a tšeya ke ba ga Mongale. Ngwana o ilê a phetha thato ya papagwe. Ke moka taba ya bona ya fêla e ta mo we.

2417 5103 Mokoma le Moraba. Mathatse a fêla a e ba le mosadi wa go ôka molwetái. Go fêtsê go ngodilwe gore gantsái mooko wa molwetái e fêla e ba mosadi yo monyana. Mooko wa molwetái ke mmabji le yêna, ka baka la gore a ka the ke a khôna go toga. Mooko o laya pelo ya gwe. A swanêla go áíáingwa thelo. O swanetêe go gopola motswetái le moledi wa ngwana. Molwetái ke khoái ka gobane thelo the thengwe le the thengwe the we a the nyakago, o fo bitsáa ke moka ba the nyakêla ba ta ba mo fa. Ditshila téa yo mogolo di a nkha. Ke mo mathatse a letšego gôna.

5104 Papago Mokoma le Moraba o ile a aba lefa la gwe a tha phela. Mooki wa molwetái e be e le mmago Moraba. Mmago Moraba ke mosadi wa lapa le lenyana. Moradi wa lapa le legolo ke mmago Mokoma. Bjale a bôna mosadi yo mogolo a mo áíáingwa. Ke ge a toga a yo dula ka lapeng le le nyana. A bôna gore mo a ka hwa a theú abê lefa, ba lapa le legolo ba ka thalefetša ba lapa le le nyana. Ke ge a dira gore ba khobakane. Ge ba khobakane ke ge a thôma go aba lefa la gwe. Khomo tée tharo a fa lapa le le golo. Khomo le namane a fa lapa le le nyana. Khomo tée pedi ya ba téa gwe. Khomo e ngwe a re le ta mpoloka ka yôna. Ya bo bedi le ta thoboša bana ba ka.

2418 5105 Papago Mokoma le Moraba a hwa. Ka moragô ga kabaganyo ya lefa la gwe ke moka a hwa. Mohu o ilê a phetha thato ya gwe ya kabaganyo ya lefa la gwe. Batho ba ilê ba belaêla mabapi le kabaganyo ya mosadi yo monyana. Ba re mohu o kokoteditée yo monyana. Ka baka le we a ba swanêla go áála lentšú la mohu moragô. Mosadi ke yêna a go ba a khôta tšhapja.

5106 Mosadi a ba ganetša, a re ke khotšwe. Dipolabolo ka moka e be ba fo tsama ba ngunanguna ka matheko. Detebeng tša mosadi di the úu tša tena. Ba ilê ba boloka mohu ka khomo e la a go ba botša. Mosadi yo monyana o ilê a di kwa tšatái la khomo ya thobošo. Ge ba nyaka go teba ka lefa la mohu. Bjale ke ge ba thaloša ka mokhwa o, a ilego a aba ka ôna. Bjale ke ge ba re nkabe ba lekantšhe. Ke gôna a o-kwa gore manguonguno a dutái a le gôna. A re go bona le tšuba keng.

Nna ke khotšwe mo we ke filwego gona. Mo la e be ke na le pelaélô, nka be ke ilê ka mmotšá ka noší. Letšatši ka le thii a ke nyake go o kwa dipolabolo tša mohuta o we. Mangunanguno ka moka a ilê a fêla.

5107 Mathogonono a mohu ka moka a ilê a ba kabelong ya mosadi yo monyana. Khomo e la le namane ya yôna di ilê tša tatšá lešaka. Lefa la mosadi yo mogolo le ilê la ba le madimabe. Madimabe a tšona ke go hwa. Ba ba ba thôma mosadi yo monyana gore ke yêna a di loyago. Ba ba ba ya ngakeng. Bjale ngaka ya ya ya ba botšá gore a di loiwi ke motho. Taba kholo
2419 di belaéla ke mohu. A ka alefa kabêlo e we pelo ya gwe e lukulugile, ka baka la gore o be o mo šišingwa. Ke ôna mokhwa o we lefa la lena le hwago ka gona.

5108 Go lwa tša šaka ka lethii. Goriale ke mosadi yo monyana. Ka moragô ga mo ba tšo boya ngakeng, ba mo roméla motho wa go ya go rapéla. Morumiwa o ile a ya, a fithetša mantšu a dithapelo. Ke ge a fetola thebaka gore thepela o ba botšá, molato a o gona. Dikhomo go lwa tša šaka ka le thii. Mosadi yo mogolo o be a tšhugile kudu a re ke molato. Batho le bona e be ba nyaka gore a mo lifiše. Thebaka tha boya. Tha ba botšá gore ke tšwa nthe. O ilê ke le botšé dikhomo go lwa tša šaka ka le thii. Ka goriale mo we ke gore molato a o gona. Ba ilê ba leboga kudu. Ke moka molato wa thômanô ya boloi wa fêla.

5109 (b) Mokoma adima dikhomo ga Moraba. Ka lapeng la bo Mokoma go ilê gwa šala go ngônga ntšana. Ke gore ga khomo e hwile e khobugile go šetše marapo fêla. Ka goriale mo we ke gore a go thana thelo. Bjale Mokom ke monna o swanetše go ba le mosadi. Ke ge ba e ya ga bo Moraba go adima dikhomo.
2420 Mmago Moraba a re bana ba komana boloto bogoši ke go bopana. Ke moka a ba fa dikhomo ka bothakhā. Mokoma a ya a tšeya mosadi ka tšona. A mo fa tšona. Ke boya khomo ke bo boya khomo.

5110 Moraba a tšeya mosadi ka lefa la go fa ke papagwe. O ilê ge a adima morwa rragwe a fo ntšha tša šala. Ka maša-ledi a ya a tšeya wa gwe mosadi ka ōna. Mosadi yo we a ka a phela, o ilê a hwa le mpa. Molato gwa hwetšwa gore e ka be ba bege ge dikhomo di e tšwa. Ba o kwa ka ditaola ge ba tšama ba laola ba nyaka go kwa lehu la mohu. Moraba o ilê a bošla thakeng. Dikhomo tša go nyala yo mongwe mosadi a di gona. Morwa rragwe o natšo tša matšo a morediš. A re bokaone ke butšiša tše la tša ka.

5111 Mokoma a gana le dikhomo. Moraba a ya ga morwa rragwe. Ke tswenyegile bjale ka ge le wena o teba gore ke hwetše ke lapa. Bjale ka baka le we ke tilo butšiša gore manamane a la e šu wa bōne. Monna a ya a bolabola le mosadi. Mosadi a gana, a re tše ke dikhomo tša moredi wa ka. Wena ge nke o ilê wa tšeya dikhomo tša gwe, thepela o bēreka. Monna mo a tšo boya, o botša morwa rragwe gore, a ke tebe manamane a we o wa bolabolago. Bokhobo bo a ja bo llē nna. O bolabola bjang mo o riale morwa rrē. Ke nnete go bjale ka ge ke bolabola. Ke moka ba togšlana ba tha kwana.

2421

5112 Taba ya khobakanēla ke banna ka the gae. Ka moragō ga mo ba tha kwana, Moraba a bošla a ya a botša mmagwe. Mmago Moraba a thōma go makala. A ka a kholwa dipolabolo tša morwa wa gwe. A roma motho yo mongwe a ya go kwišiša. O ilê a fetola morumiwa bjale ka ge a fetotše morwa rragwe. Morumiwa a boya a re ke nnete mo we morwa wa go a go bolabolago. Bana ba pakaeno a ba na bothakha. Go thakha bona ke go thinya. Taba e be e tha tswanēla go khobakanēla ke banna. Lehono ba ta e khobakanēla ka baka la gwe.

5113 A roma morwa wa gwe go tšama a tibiša banna. Pele ga gore a romē morwa wa gwe, o ilê a goma a roma morumiwa. Thepela o mmotše, ka tšatši la gore ke nna yo we ke a ta. Ka goriale mo we ke ra gore ga gona le monna yo a mo tšhepilego a mmotše. Morumiwa a ya a mmotša. A re go lukile. A boetša

2422

mantáu. Morwa wa gwe a khona a tsama a botša banna. Ke molaô wa gore taba e thomiwe ka gae. E ta re mo e šitile ya ba gôna e khônago e išwa khorong ya mofate.

5114 Ba rapiwa ba ilê ba khobakana khorong ya Moraba. Bjale mosadi a thôma go laudiša ka mokhwa o we morwa wa gwe a ilego a ta ka ôna, mabapi le kadimô e we ya dikhomo. Banna ba bangwe ba leloko la bo Moraba, ba teba taba e. Bana ba pakaeno a ba na nnete. Ka mokhwa o ba dirago ka ôna, ba ka the ke ba adima ke motho. Taba e fetša ke go bolabola. Bosele e be re swanetše gokwa. Ke moka ba swara tela ba ya. Ba ya ba hwetšana a ba letetše. Ka lebaka le we ke ge a dula ga wa gwe mmoto. Ba fitha ba dumedišana nae. Ka moragô ga mo we ke ge ba bolabola gore re tile ka taba e la ya go the tibjê ga dikhomo.

2423

5115 Mong wa dikhomo a thaloša ka mokhwa o we a ilego a adima dikhomo ka ôna. Le ka mokhwa o we a ilego a botša morwae gore a tebe gona le dikhomo. Le ka mokhwa o we a ilego a the kholê ka ôna, a ba a roma motho. A kholwa ka morumiwa. Mogani le yêna o ilê a thaloša ka gore a ke tebe ba kile ba nkadima dikhomo. Dikhomo tše le di bônago ka mo šakeng ke tša matšo a moredi waka. Tše we ka moka ba di bolabolago ke maaka.

5116 Mmago Mokoma a thôma go bolabola. Bana ba ke ba ka bedi ga bona. Nna a ke nyake go fula touma ka bolelle. Ke gore nke nyake go thalefetša batho ka baka la bogolo bja ka. Ngwana yo wa ka o bolabola maaka, re ilê ra adima dikhomo tša yo. Lehono o bôna mo di na le mebala o nyaka go gana. Le tša tše la le tšona e be di na le mebala. Taba kholo o gantšha ke mosadi. Ke dula na bô ke a dikwa dipolabolo tša bona. Mokoma o ilê a tenêla mmagwe a tha bolabola. A re ge motho a gafa o ya molopeng (Leydsdorp). Ba ta mo iša mo we magafi a nago gona.

LPM

K34/82

5117 Banna ba ba rapiwa a ba tēla go dula fēla. Le bona ba thōma go bolabola ba sola mogani. Mogani o ilē a ba botšaa gore ge le tha tebe tela ya goya khorong. Tšamang le butšiša ba ta le šupa. Goriale mo we ke gore a ke tha nyaka yo mongwe a bolabola mo moteng wa ka. Banna ba ile ba gakanēga. Ba gopola theema the: Noga ga e latellwe moleteng wa yōna. Re ka ba ra bolaiwa. Ka moka ga bona ba ilē ba toga le nthago ba tha lebelle.

2424

5118 Moraba a iša molato khorong ya ga Mothabe. Pele ga go iša molato mošate, ba ilē go toga mo we motšhabong, ba ya ba khobakana kowa khorong ya Moraba. Bjale Moraba a re ke swanetše go diya bjang ka taba e. Taba ke taba ka gobane o gana le dikhomo tša go. Ka goriale mo we o swanetše go iša taba banneng. Moraba ke ge a iša taba mošate. Ba mošate ba amogēla taba ya gwe. Ba mmotša letšatši le we a swanetšego go boya ka lona khorong. Ka moragō ga mo we, ba roma motho wa go tibiša Mokoma gore o wa nyakēga ka mono khorong. Morumiwa o ilē a ya a mmotša. A fa morumiwa khogo. Ke maoto a gwe a dipera.

5119 Letšatši la katholo. Ka lona letšatši le la ba mošate ba gore ba te ka lona, ba ilē ba ya. Mmudi wa lekhota a butšiša ba fapani gore le gathane ka moka naa. Ba fapane ba ilē ba dumēla. Bjale a re go bona dikolobē tase. Ba ilē ba dula ka tase. Ba-athudi ba dula ka khakala. A re go lekhota bjale re bula le khota. Ka goriale mo we le khopelwa ditēbē le melomo ya go lamolanya batho ba. Mokoma o bitša ke khoro ka baka la Moraba. A re thobēla. Moraba motho yo la o mo nyakago šo. Le yēna a re morena. Bjale mamondi o ka bolabola goriale ke mmudi wa lekhota.

2425

5120 Dipolabolo tša Moraba. A šma pele ga lekhota. Thobēla lekhota la ba bina tou. Ke nna yo we ke llago, ka baka la dikhomo tša ka tše we ke ilē ka di fa ke papa. Ke mo e thale nna yo monyana ge ke fiwa khomo le namane ya yōna. Ka

LPM

K34/82

moragô ga mo ke bolotšé, ke ge a e ta a adima dikhomo tée
 lešome a yo tšeya mosadi ka tšona. Mma o ilé a re bana ba
 komana boloto, bogoší ke go bopana. A mo fa dikhomo tšé
 we a dikhopetšego. Ka tšeya mosadi ka mašaledi. Mosadi wa
 ka a hwa. Ka moragô ga mo we, ka ya go yo morwa rre, ka go
 nyaka dikhomo tšé la tša ka. Ke ge a re yéna a tebe mo ke na
 le dikhomo. Ke mokhwa o we ke tilego ka ôna mo. Thobéla
 lekhota. Mo a riale a dula fathe.

5121 Dipolabolo tša Mokoma. A éma pele ga lekhota. A re
 thobéla bathubatsé. Ke nnete morwa rre a bolabolago. Ke ilé
 ka adima lešome la dikhomo tša go tšeya mosadi yo. O ilé a ta
 a nyaka dikhomo tša gwe. Bjale ka botša mosadi wa ka. O ilé
 a gana, a re ke dikhomo tša moredi wa gwe. A re nna ko béréka
 tša ka dikhomo ke mo fé tšona. Ke mokhwa o we ke ilego ka gana
 ka ôna, ke diréla gore ke te ke kwa gore dikhomo tša moredi ke
 2426 tša mang monna le mosadi. Dikhomo di góna di gana le mosadi yo.

5122 Dipolabolo tša Motsatši. Motsatši ke yéna mogatša
 Mokoma. Mmudi wa lekhota a re, go kaone gore re fé mosadi
 the-baka tha go bolabola. Lekhota la re go wa kwala e fang
 thebaka mosadi gore a bolabole. O ka éma wa bolabola, aowa
 mosadi a eme a fo bolabola a dutši. Mmudi wa lekhota a gaféla
 mosadi gore a bolabole. Motsatši a re re a loša. Ke gore o
 kwatama ka dikhoru, a loša ka diata. Ke nnete go bjale ka ge
 monna wa ka a bolabotšé. Ke gana le dikhomo ka gobane ke matšo
 a moredi wa ka. Mosadi o wa nyadiwa, o nyetše ka dikhomo tša
 gwe. Bjale nna ke belege ngwana naé. Ka goriale mo we
 dikhomo ke tša gwe le nna. Ke moka ke feditše ka go gana le
 dikhomo.

5123 Mmudi wa lekhota a gaféla lekhota ditaba. Banna ba
 re dikhomo di swanetše go fiwa Moraba. Mosadi a ka the ke a
 laola dikhomo monna wa gwe a tha phela. Mosadi a re le ya-kwa
 banna, ge lo gapa dikhomo le mo fa, nna ke boéla ga gešú. O
 boéla ga geno ka lebaka le fe. Ke boéla ka baka la gore a
 nnyala. Tše we di ta bôna ke wena le monna wa go. Ge o boéla

2427 re ta bōna ge nke monna wa go a ka the ke a ya a gapa dikhomo ga batswadi ba go. Ditaba di fedile a di išwe thelepeng.

5124 Mmudi wa lekhota a iša taba thelepeng. Morena thobēla. Banna ba bone gore Moraba o swanetše go boēla ke dikhomo tša gwe. Mokoma a na maata le dikhomo tše we. Motho yo a ganago le dikhomo ke mosadi. Morena a re, thepelang lo botša monna yo we wa go éta ke mosadi pele, o na le molato. O swanetše go ntšha lesome la dikhomo le khomo ya mangangathaha a banna.

5125 Mokoma o ilē a ntšha lesome la dikhomo le khomo. Mmudi wa lekhota a boēla ka khorong ya banna. Morena lekhota. Lekhota ka moka la homola. Ke re ke boile, bjale thelepe the re Mokoma o na le molato. Ka goriale mo we, o swanetše go fa mong wa dikhomo, dikhomo tša gwe. Dikhomo tše we di lego lesome la dikhomo. Ka baka la manganga a gwe, a go ngangiša mong wa dikhomo, o swanetše go ntšha le khomo ya go dira lesome la dikhomo le khomo. Khomo e we ke ya manganga-thaha a banna. Ka gobane yēna mong o be a gopotše gore re ta mo ntšhiša lesome fēla. Ke moka mo-atholēlwa a pome motheko wa gwe. Mokoma o ilē a ntšha lesome la dikhomo le khomo. Ke moka molato wa bona wa fēla o e ta mo we.

2428 5126 Mmudi wa Lekhota a re Motšatši a emē. O wa teba gore molaō a o dumele gore mosadi a emē pele ga banna a bola-bole, ka baka la gore a ka fenola banna. Bjale o ilē a re a eme ka baka la gore o e tiya monna, yēna e le gore ke mangatēla go bedi. O be a nyaka go ta bōna gore o ta ba monna. Bjale lekhota la gana ke moka pono ya gwe ya šitwa.

S. 5: (a) Thato ya monna gōdimu ga baredi ba gwe.

5127 Thato e ngwe ya monna ke ya baredi ba gwe. Monna a ka laēla gore moredi wa ka o swanetše go tšeiwa ke khorong ya mokete. A ba botša gore le mo nka hwa ngwana yo we waka o swanetše go ya mo we. La mathōmō ge a tha dutši a phela, ba ka

gopola gore mothomong ke dipapadi. Ba lebala gore yo mogolo a bapale. Ba ta thókómela kudu mothang a ba botša ge bolwetši bo mogoletše. Ke gona ba ta bōnago ga bote gore o bolabola a hologetše. Gantsi taélō ya mohuta o we e fēla e ba go khaitšedi. Khaitšedi e we ya gwe e mo swara ka mokhwa wa molaō. Le gore monna wa gwe ke lethō. Moredi yo we wa gwe, o ta laēla gore a tšee ke ngwana wa khaitšedi ya gwe.

2429

5128 Taélo e thagiéwa ka morago ga lehu la monna. Ka moragō ga lehu la monna yo we wa go šiya taélo, ke moka ba khobakana ka the gae tha bona. Khobakano ya batho moteng wa monna yo a hwilego, e khobakana mo ba lla thello tha mohu. Ya bobedi ke ge ba thakola bothologadi dithakola. Ya boraro ke ya dipeudi tša bathologadi. Khobakano e we ya boraro ke yōna mafello. Ka yōna ke e we ba swanetšego go šupa moja-lefa. Wa bōna ba boetša moragō ba beya letsatši le lengwe, ke gore a ba khobakana ka moka ga bona. Ka yōna khobakano e we ya mafello, ke yōna khobakano ya go beya moja lefa le go thaloša melato ya mohu le ditaélō tša gwe. Lentšú la mohu a le nyatsiwi. Ka goriale mo we ke gore ba swanetše go phetha mo we a go bolabotšego. Ka go tšhaba dipelaélō tša mohu. Ka gobane ba thoka go phetha mo we, mohu a ka thagisetša moredi wa ga gwe madimabe.

5129 Monna a ka laēla gore moredi wa gwe a fo tšeya ke motho o šele. Mo ke taba e ngwe, ka gobana motho yo we a tswalane naē. Bjale o laēla gore moredi wa gwe a tšee ke yēna ka baka lang. Lebaka ke le go thoka mereba. Ge mosogana a the na mereba, a gotšetša bakhalabje mollō le go ba khela meeti. Mokhalabje yo mongwe le yo mongwe o ta duma gore a ka tšeya moredi wa gwe. Mediro e we ke ya ge ba ilē mokhoweng. Monna yo we pelo ya gwe e feletšego gore a tšee moredi wa gwe, mothang a bōnago gore e fula e ukametše leōpe, o šiya taélō. Thato yaka e re ngwana yo waka a tšee ke morwa mokete.

2430

LPM

5130 Bjale ka Tsetsetse le Huwane. Tsetsetse o ilê a bêrêka Kolwe le morwa Huwane. Morwa yo we leina la gwe e be ba re ke Makhukhu. Masogana ka moka ba we ba go ba ba le naê, ba ilê ba ba le mereba. Makhukhu o be a tha lape. O be a re go tšwa mmerekong, ke moka a kitimê a gotšê mollô khorong ya gabo. Ka morago a yo kha meeti. Ge a beya meeti, ke moka o tšeya dikotêlô, o phaka tša go ja. O phakêla le bakhhalabje. Bjale bona ge ba fitha ba fo hwetšana dilo ka moka di lukile. Ba diyo fitha ka go namolla mekolo. Ke gore go kwaela. Ke ge Tsetsetse a re ngwana yo o swanetšê go tšeya moredi waka.

2431

5131 Tsetsetse a laêla ba leloko la ga bo, gore Makhukhu a tšee Mokangwe. Khaitšedi ya Tsetsetse a gana. A re Mokangwe o apeela nna. A re di a kwala. Gona o swanetšê go tšeya Makhope, ka gobane nna e be ke teba mosadi wa go e le Makhope. A khaitšedi ya gwe leina la gwe e be e le Makhope. Makhope yo we o be a swanetšê go ya ga rakhadi ya gwe Makhope. Bjale a re, yo ke yo mogolo, ke yêna yo we a ka mo fang motho yo we wago. Go ganetšana le khadi a gwa loka. Ke ge a re go lukile khaitšedi, wena o ta tšeya yo we o mo nyakago; fêla yo mongwe o swanetšê go ya mo we ke bolabolago. Khadi ya dumêla.

5132 Makhukhu a tšeya Makhope. Ka moragô ga lehu la Tsetsetse, ba khobakana. Ke tšatêi la tšhupo ya moja lefa. Ba šupa Modupi go ba moja lefa. Ka moragô ga tšhupô e we, ba tena ditabeng tša go šwa ke mohu. Makhope ke yêna khaitšedi ya mohu. Ka moragô ga mo ba bolabotšê dikadimo le melato ya mohu. A thagiša taêlo e we ya mohu. Mohu o ilê a re Makhope o swanetšê go tšeya ke Makhukhu. Ka moka ba ilê ba dumêla gore a mo tšee. Ke ge Makhukhu a tšeya Makhope. Ke moka taêlo ya mohu ba e phetha. Ke mafello a thato ya mohu.

5133 Thekwai a laêla gore moredi wa gwe a tšee ke Tsetsee. Moredi wa gwe leina la gwe e be e le Pebi. O be a swanetšê go apeela rakhadi ya gwe. Bjale morwa Masegabu o be a na le mereba kudu. Mogwera wa motho ke go kwana naê. Mokhalabje yo we Tsetsee a kwana le Thekwai. A fêla a mo fa mathebô ka

2432

nte le go mo rekišetša. Ka tšatši le lengwe a tšwe a mo rwaletše dinama. Ke ge a botša mosadi wa gwe gore, ngwana yo o swanetše go tšeya ke morwa Tsetsee. Mathebo le dinama e be di tena ka lapeng la bo Pebi. Mosadi ke ngwana, ba ka šala ba mo foraforantšetša. A botša moratho wa gwe wa monna.

5134 Thekwai a hwa. Ka moragō ga matšatši a the makae, ke moka a hwa. O ilé a hwa moredi wa gwe a thale yo monyana. Ka moragō ga thello, ke ge moratho wa mohu, a ba botša gore mogolo waka o ilé ngwana a tšee ke morwa Tsetsee. Ka nnete mosadi ke ngwana. Khaitšedi ya mohu a re mosadi yo we ke waka. Mmago mothepa a dumela gore moredi wa gwe a tšee ke rakhadi wa gwe. Moratho wa mohu a ganetša mosadi. A re tšatši le a mpotšago ka lona le wena o be o le gona. A látola a re nna a ka dikwa.

2433

5135 Tašlo le thato ya mohu ya ganetšwa. Masegabu o ilé go bona gore mohu o hwile, a thōma go kwana le mogadibō wa gwe. Goriale mo we ke gore a te a khōnē go tšeya moredi wa gwe. Motho a ba ngangane ka yēna e the pholofolo. Gona go lokile maaka a ke a e ba le the thare goba le tapa. Goriale ke moratho wa mohu. Ka goriale mo we o dirēla gore Masegabu a ka mo tšeya, ka thato ya gwe e theng thato ya mohu. Masegabu a tšeya Pebi. Ke moka taba ya bona ya fēla e ka mo we.

5136 Lentšau la mohu a le nyatšwi. Pebi o ile a thagēla ke madimabe. Madimabe a gwe ke a go bēlēga bana ba e hwa. Bana ba gwe e be e le mefella ntong. Ke gore e be ba e hwa ba thēsu ba tšwele ka nte. Bjale ge ba tšama ba laola, ditaola di ba botša gore go belaēla papagwe. O be a nyakile mo la a be a ilé mo a go le laēla gona. Bjale lena le šetše le dirile ka mokhwa o we pele tša lena di ratago. Ke mokhwa o we ngwana wa lena a tha tswarego thelo. A gona ngaka e we e ka alafago ngwana yo we. Ke moka yēna le monna ba ta fo dula ba lebane. Ke gore ba ka the ke ba ba le ngwana. A gwa ka gwa ba le the we ba ka the diyago. Pebi o ile a hwa a thena ngwana. Mafello a taba.

5137 (b) Monna a ka íiya thato ya gwe gódimu ga mothankana. Banna ba phela ka the gwera. Bjale ka goriale mo we bona ka noíi ba ratana. Yo mongwe a re ke nyaka mo ngwana wa ka a tseyá ngwana waka. Yo la le yéna a duméla. Ka goriale mo we ke gore the gwera tha bona tha the ke tha fála tha hwa, ka moragó ga mo bona ba hwile. Papago mosogana o ta botása morwa wa gwe gore mosadi wa go ke moredi wa mokete. Papagwe mose-
2434 teana le yéna o ta botása moredi wa gwe. Bjale papago mosogana o ta féla a ísa mesebjana ya gwe.

5138 Ka morago ga yo mongwe wa bakhalabje a hwile goba ba hwile bedi ga bona. Bana ba we ge ba ilé ba tseyana; ke moka the gwera tha bahu the tsugile. Batho ba khale e be ba táhaba lentšu la mohu. Mo we mohu a go toga a bolabotfé góna, e be ba dira ka mokhwa o we a bolabotáego ka óna. Goriale mo we e be e le go phetha thato ya mohu. Moya wa mohu le óna o be o tha belaele.

5139 Sekwatapeng le Moagi. Batho ba we e be e le mogwera le mogwera. Bedi ga bona e be e le dingaka. E be e le pja mpepu the wele le mokhadi. Ke gore bo-gwera bja bona e be nke ke bana ba motho. Bjale ka tšatši le lengwe Moagi, a re ke nyaka morwa wa ka a tseyá moredi wa go. Ka goriale mo we ke gore bogwera bja rena bo ka the ke bja hwa. Thekwa-
2435 tapeng o ilé a re o wa kwala monna. Ge ba fithile ka magae a bona, ba thoma go botása bo mmago bana. Yo la o botása mosadi wa gwe le ngwana wa gwe. Yo la le yéna o bjale. Batho ba we ba ilé ba hwa lehu ka le thii, ka baka la gore the thengwe le the thengwe tha bo dino e be ba tha konane. Ke ka baka le we ba ilego ba hwa tšatši ka le thii. Ba ilé ba hwa taélo yóna ba ísile.

5140 Mamogale a tseyá Matebe. Mamogale ke morwa Moagi. Matebe ke moredi wa Thekwatapeng. Ka morago ga mo dillo ka moka di fedile, ba la ba leloko le la, ba tibišana thato ya mohu mabapi le mo we ngwana wa gwe a swanetségo go ya. Ba la

le bona gwa ba bjale. Batswadi ba Mamogale ba romêla pudi ya gô thota madiba. Bjale batswadi ba mosetsana ba amogêla. Ka goriale ke gore ba tšeane. Ke ge Moagi morwa wa gwe a yo tšeya Matebe. Ke moka ya ba mpjata. Ke gore modulo o mogolo (mpjata.)

5141 (c) Batho ba pakaeno ba nyatša lentšú la mohu. O kwa ba re o bôna mo a e hwa a thinya lehu. Ka baka le we ba re lentšú la mohu a le fadiwi morago, ka baka la gore o be a o kwa lehu. Ka morago ga mo a hwile ke moka dipolabolo tša gwe ka moka ba diragêla moragô. Bo madimabe o tetšê kudu go the šale mantšú a mohu morago. Bjale ka ge go thalušitšwe ka maphepheng a ka gôdimu ka bomadimabe bja Pebi. Yo we a bilego a ya lebiteng a the na ngwana. Lentšú la mohu a le nyatšwi, go nyatša lona ke go e khôgêla bomadimabe. Ka baka la gore môya wa mohu o ka the ke wa robala.

2436

Temana ya 3: Go thoka taêlo.

5142 Banna ba go hwa ba tha laêla thelo. Monna le ge a na le mosadi, o swanetšê go ba le taêlo. Ka gobane o na le bana. Ka go tšhaba gore mogolo a ka šala a thinya lefa, a lebala gore o na le bongwanabo. Bjale ka ba khoro ya ga Raganya. Dingodile ka mapheng a ka gôdimu. Mo we lekhotswana la bona le ilego la thaba theema the: mpa ya mongwe a e khanelwe. Wa bôna a tha šii taêlô o hwile ka lehu la go the bolabole. Goba o diyo e polaya. Goba o diyo bolaiwa. Ke mowe monna a ya go a šita go šiya taêlô ya gwe. Go bjale ka monna wa malapa ke gore basadi. Bjale ge a ile a thoka taêlo, ba ta šala ba abaganya malapa a mohu ka mokhwa o ba dulago ba dira ka ôna.

5143 Monna wa mosadi wa moopa. Monna wa mosadi wa moopa gantšei a šii taêlô. Taba kholo mo ana le lefa o fo teba ga bote gore lefa la gwe le ta lewa ka mošii. Dokhomo tša go mo nyala di ile ka le wa, lefa la gwe le lona le ta

LPM

loba. Fela ba bangwe ba siya tašlō ya gore ka lefa le, o tšee mosadi. O ta ta a go khēla meeti mothang o babja. Motho a ke a fo dula a le noši, yo we o ta ta a go fokatša. 2437 Le ge bana ba ka šala ba bēlēga ke madi a šele, a gona taba. Ka gobane bana ba ana dikhomo. Tše we a botše mosadi o bo-labolella ka pelong. Mosadi yo we ge a tswalegile, o ta šala a dira mo we monna wa gwe a mmotšitše.

5144 Bjale ka Maleopeng le Madiré. Maleopeng o ile a tšeya Madiré. Ba ile ba fo dula ba thena le ngwana ka baka la gore mosadi e be e le moopa. Bjale monna o be a na le lešaka la dikhomo. A tena ke bolwetši bja ntéré. A bōna gore ke moka ke lehu la ka. A re go mosadi wa monna ke a hwa. Wena ke wena thegōlé. Le gona a o tsope fathe. Ka goriale mo we, o swanetše go šala o tšee dikhomo tše, o bōné ngwana wa motho o mo tšee. O ta ta a ba a go khēla meeti. Mosadi o ile a dimela. Ke moka monna ka moragō ga matšatši a the makae, a napa a hwa.

5145 Mosadi a ka a dira mo we monna a go mmotša. Ka moragō ga mo monna a hwile, batho ba mmotša bjale ka monna wa gwe. Ba mmotša gore o be o swanetše go tšeya mosadi ka dikhomo tše. Ka moragō ga mo we a šegelana le monna yo mongwe. A thōma go boetša tašlō ya mohu moragō. A dulella thoto ya monna wa gwe le motabo ba ija. Ba ile ba leka ka maata go mmotša. A re go bona ko tšeya mosadi le nna ke le 2438 mosadi nka dikhōna. Merifi a e khurumetšane. Ke gore mosadi a ka the ke a robala le yo mongwe mosadi. Ba ile ba mo mohomolēla. Dikhomo tša tena ke bolwetši bja tšhakwane tša hwa ka moka ga tšona.

5146 Madiré a khuduga moteng wa bogadi, a ya a dula le khaitšedi ya gwe. Ka morago ga mo dikhomo di fedile, monna a boetša maoto moragō. Mosadi a šala nyanyaneng. Ke gore a šala mašuaneng. Bjale a dira moferefere moteng. Ka moragō a moferefere o we ke moka a toga, ke ge a yo dula le khaitšedi ya gwe. Ka morago ga mo a dutši ke moka khaitšedi ya gwe a hwa. Bjale matho a gwe ya ba digōlé ka moka ga ōna.

O ile a hwa ka lehu le go bolaiwa ke le tora, ke baka la gore e be go thoka le mo gotšetšai wa mollô. Ke moka taba ya Madirê ya fela e ta mo we.

2439 5147 Motho o lokêla ke dilo ge ile a phetha thato ya mohu. Môya wa mohu o ta robala, ka gobane tšê we a ilego a di laêla, di thepidišitšwe ka tela e we a ilego a laêla ka gona. Ge a laêla o gopotšê a hwetšana tela ya go laêla ka pelo e bothôko. Bjale môya wa gwe wa fella mo we a laetšego gona. Ke mokhwa o we dilo di yago tša hwa ka buntšai ka baka la nyatšo ya taêlo ya mohu.

5148 Monna wa go hwa a tha laêla. Dipelaêlo di no ba gôna. Dipelaêlo di ba gôna ka baka la gore ge a ile a šala a tha šome ka mokhwa wa molaô, dilo ka moka di ka theke tša loka. Ba swanetšê go fêla ba mosoma. Môya wa gwe ke gôna a ta tebago gore ba nkhopola. Ka baka le we la go gopola môya wa mohu, mohu môya wa gwe o ta robala. Dilo ka moka di ta ba lokêla. Go bjale ka monna yo a go hwa a laetšê. Ba swanetšê go fêla ba mmege. Ba mmotša gore thelo tha gore thela wa gore lehono the thepela ka tela e la wa go e bola. Ka goriale mo we ke gona mohu a ta te-bago gore ba phethile that ya gwe.

2440 5149 Motho o retiva a hwile. Motho bo bote bja gwe ke diata. Motho mo a tha phela a retiwi. Ke gore a ka ba the-bodu, ba ta mo kota ka bo bodu bja gwe. A ka ba mo lwi wa dintwa ba ta mo špa ka dintwa. A ka ba thenyela ba ta mo kota ka bonyela. Medirô ka moka ga yôna e ve a e dirago a tha phela, mothang a hwago ka moka ga bona batho ba ta morata. A ba rate nama ya gwe ba rata môya wa gwe. Ba swanetšê go rêta môya wa mohu ka mokhwa wa molaô. Goriale mo we ke gore ba be le mathatšê. Badimu ba bigiwa thelo the thengwe le the thengwê. Ke mokhwa o we badimu ba ta gc fa mathatšê.

5150 Monna wa basadi mo a tha šiya taêlo. Ka moragô ga lehu la gwe, ba swanetšê go butšiša ge nke o ile a šiya taêlo. Bjale ge ba hwetšana gore a ka a šiya taêlo, ke gona

ba ka khōnago go abaganya bagatša mohu lefa. Ka tšatši le we la go šupa moja lefa, ka morago ga tšhupo ya moja lefa. Ke gona ba bōnago lefa la mohu. Ka morago ga pono ya lefa, ke moka ba abaganya bathologadi ka mokhwa wa molaō. Theruiwa the thenwe the a bolaiwa. Ke thona tha go thoboša. Bjale ka thona le yēna mohu ba yo mmege ka thona ka mokhwa o ba šumilego ka ōna. Ke moka gwa fēla ka mokhwa o we.

S. 6(b) Palakano ya mote ka moragō ga lehu la monna.

5151 Go rutēga ga mote. Ke ile mo ke balolla ka hwetša-
na ke tabugile S.b. Temaneng ya 2. Mote o swara ke mong wa
ōna. Medirō le mekhwa e mebote le e mebe e teba ke mong mote.
Mong wa mote a hwa ke moka ke ditopo. Ka baka le we ke moka
mote o wa rutēga. Ga gona monna yo a ka thibēlago ditopo tše
we. Ke gona mote o thubegile ka gobane a o na mong wa ōna.

2441

5152 Banna ba bangwe ba di bōna ba tha phela. Banna ba
bangwe ba bōna ditopo tša mote wa bona ba tha phela. Ge mong
monna a tha phela, ba fēla ba re ke diboba di loma pōō. Ke
gore ditopo tše we ka moka o di dula gōdimu ka maragō. Bjale
ge a bōna gore matšatši a gwe a batametše go khaogana le tša
lefathe. Ke gona a ka šiyago ditaelo gōdimu ga malapa a gwe.
Ke bōna gore go boima kudu, ka gobane ke a bōna gore le ka the
ke la šala la téhubēlana mollo. Ka baka le we yo mongwe le yo
mongwe mo ke hwile, a bōné mmotwana wa gwe a dulē go ōna. Le
ta no botšana ditaba fēla. Ka nnete ba ta šala ba dira bjale
ka ge mohu a bolabotše.

5153 Mafota o be a na le mote o mogolo kudu. Bogolo bja
mote ke go ba le basadi ka gare. O be a na le lesome la basadi
le mosadi ka o thii. A laēla gore mosadi yo mongwe le yo mo-
ngwe ka moragō ga lehu la gwe, a bōné wa ga gwe mmoto a dulē.
Ka gobane ke bōna gore baratho ba ka ba ka the ke ba šala ba le
lebella.

5154 Ka moragô ga lehu ba palakana. Ba ile ba dula mo
 we moteng go fithêla ba lla thello tha monna wa bona. Ka
 moragô ga thello ke moka ba dira ka mokhwa o we monna wa bona
 2442 a ba butsitsego. Go tsama ba lla mo thepepele a gwa loka.
 Ke mokhwa o we ba palakanago ka moragô ga thello.

Mafello a ditaba tsa Tema ya 25.

5155 Lenano la Tema ya 25:

Kabaganyo ya mohu mabapi le thoto.

4872 Temana ya 1: Neô ya taêlô ya mohu 2301.

4896 Temana ya 2: Mehuta ya ditaêlô tsa dineô 2313.

4960 S. 1: Monna a ka fa mogadikane lefa lagwe 2345.

5006 S. 2: Thato ya monna wa go agela go sele. 2368.

5074 S. 4: Dithari tsa malapa a di swane. Go tseiswa ga ngwana
 wa mogadikane. 2402.

5126 S. 5; (a) Thato ya monna godimu ga baredi ba gwe. 2428.

5142 Temana ya 3: Go thoka taêlô. 2436.

5150 S. 6(b) Palakano ya mote ka moragô ga lehu la monna. 2440.

2b

Wills and bequests in inheritance

Kabaganyo ya mohu, mabapi le thoto.

Temana ya 1 : Neô ya taêlô ya mohu.

- 2301 4872 Mahu a batho a swane. Mong lehu lona le le thii. Bjale mo go bolwabolwa mabapi le ditaêlô, thetu. Bjale lehu la go hwa o tha bolabole, ke lona lêwê le dirago gore mohu a the ke a khôna go aba dilô tsa gwê. Gona le lehu la go hwa motho a bolabola. Bjale motho wa go hwa a bolabola o khôna go abaganya thoto yagwê.
- 4873 Mohu o khôna go fa motho neô yagwê ka go bolabola ka molomo wagwê. Gê a ilê a fa dineô tse ka mokhwa wa molaô, gôna go lukilê. Bana bagwê ba ka theke ba sala ba fapana. Lentšu le re, lentšu la mohu a le nyatsiwi. Ke nnete a le nyatsiwi gê a ilê a the tshinye lehu. Go the tshinye lehu,
- 2302 ke gore a fa motho thelo the the tha molebanago. Ka gorialê môwê o thintse lehu ka baka la gore ba ta sala ba bakana. Lentšu la khanetso ya lentšu la mohu la re, le the ke la êlêlana le lentšu la mohu. O thintse dipolabolô ka go kwa lehu.
- 4874 Mothinyi wa lehu o fa motho neô ka thephiring. Batho ba bangwe ba hwa ba na le lehumô. Lehumô la motho yo moso ke basadi, diruiwa le bongaka. Bjalê mothang a hwago dilo tsêwê o wa di siya. Bjalê gê a nyaka go thinya lehu, a ka fo botsa mosadi yo mongwe gore ka hwa, o the ke wa sala wa dumêla go dula le monna yo mongwe wa lelôkô la gêsú. Yêna mosadi yôwê o ta mo fa thelo, a bee a mo laê go e a the ka a supa motho. Thelo thewê the ka the boniwego le go bolabola the tha bolabolêgo. Thelo thewê ke tshalete.
- 4875 Lehumô la basadi le sika le dikhômo le batho. Gê monna a na le basadi ke mohumi, ka baka la gore o ta ba le mote o mogolo. Ka gare ga mote o ta hwêtsana barwa le barêdi. Lesaka la dikhômo le lona o ta hwêtsana e le lê legolo. Lesaka le go disa ke maryalo a barêdi bagwê. Ka gorialê môwê
- 2303 ke gôna a humilê, ka gobane morogô o seba ka kwaêla. Kwaêla ke ore go khanyetša ga ntši o seba ka nama. Ga dule a lapilê o fo dula a hoše. Ka gobane mo a tēna ga e la nto, o hwêtsana mapoto. Ga e ngwe o hwêtsana phufutša. Batho gê ba mmôna ba bôna e le khošana ka gobane o ja bjalê ka dikhôsi. Yêna mo a dutši o fêla a re bogosi ke batho. Ke lona lehumô la basadi.

4876 Lehumô la basadi le thubêga ka moragô ga lehu la monna. Gê a dutsi a gôta ka gare ga mote, o lebelêtsê mosadi yôwê a mothôkômêlago. Thôkômêlô ya mosadi gôdimu ga monna wagwê, ke go mo teba malapilê. Mpja e uta ke letsôgô. Ka gorialê mowê ke moka monna o ta gôgêla ka mowê lapêng lêwê. Ke moka ba tseyâ meratisô ba beya. Gê a gôgêtsê ka lapêng la mosadi yo mogolo gôna go lukilê. Gê e ka lapêng la mosadi yo monyana, a gwa loka, ka gobane ka moragô ga lehu lagwê mote o ta thubêga.

2304 4877 Lehumô la diruiwa. Lehumô la diruiwa le nyarêla mothong ka ditela tsê pêdi. Ditela tsêwê pêdi tsêwê ke tsê: diruiwa tsa barêdi le tsa maata. Lehumô la nnete ke la diruiwa tsa maata. Ke lona lêwê a ka fanago ka lona. Lehumô la manyalô a barêdiê le na le malapa a bô lona. Ke lehumô la monna gê a thaphêla. A ka the ke a khona go fana ka lona. Theša tha tima ke moka le boêla pušong ya lapa lêwê.

4878 Lehumô la bongaka. Bongaka ke bohumi bjô bogolo, e bilê bo a rutiwa. Bjalê ka bjôna motho o hwêtsana mehuta ya diruiwa ka moka. Diruiwa tsêwê ka moka ga tsôna ke tsa mong ngaka ka gobane o dihwêtsane ka maata a gwê. Go tsama o êpa dithare ke modirô o mogolo kudu. Dithoto tsêwê tsa bongaka a swanêla go diya ka tsôna ka mokhwa o a ratago. Ke gore go fa motho lefa lêwê. Fêla bongaka a ka fana ka bjôna. A ka the ke a fa motho pêpênênêng ka gobane ba 'môna ba ta mo lwentsha. Gê a tha ba kwe ba bolaya. Ke bjôna bohumi bja bongaka bjôwê.

2305 4879 Tshalete a e bitsiwi gore ke lehumô. Ba e bitša gore ke lehomô la makhowa. Matsatsing a bo lehono go na le pônagalô ya gore ke lehumô la bokwelepa. Ka gobane motho a ka fo fa motho nêd ya yôna ka thephiring ya ba ke moka e lôbilê. E lôba ka baka la gore a e na mothala. Tha mo thala ba ta nyakisîša gore mo a go fa o be a go rêkang. Bjalê banna ba khona go fana ka tshalete gê a bôna gore mogwêra mogolo o ragêla go toga. Mofiwa ke moka le yêna a ka the ke a khurupulla, a khupara o khupêre. Ke mokhwa ôwê le bitsiwago lehumô la bokwêlêpa.

4880 Lehumô la mabêlê. Mabêlê le ôna ke lehumô la motho yô moso. Motho yôwê a nago le mabêlê a mantši, ô bitsiwa gore ke lehumagadi. Wa gohuma ka dikhomo le diruiwa tsê dingwe, o bitsiwa gore ke mohomi. Bohumi a sé bja monna fêla, mosadi le yêna e ba mohumi. Lehumagadi ga sé mosadi fêla, le monna le yêna ke lehumagadi. Mabêlê a phakollwa a fiwa motho yô mongwe gê a bôna gore e fula e ukamêtsê leôpê. Kudu o ta phakolla a e fa mosadi yôwê a mo ôkago. Lebaka la mo ba tswile

ka moka ba ilê mašemong. Gê e le mosadi a phakollwa a e fa mmagwê. Modirô ôwê o diriwa ka thephiring.

4881 Motho gê a na le mahumô áwê a šetšego a ngôdilwê ka mo gôdimu. Bjalê ka gê go thalušitšwê gore lehumô lê legolo la motho ke la go tšwa maata a gwê. Bjalê gê a bôna gore bolwêtsi bjô bo ntswêregô á še bjôna bolwêtsi bjôwê nka phelago, o wa khôna go abêla bana ba gwê, a dirêla gore ba the ke ba šala ba fapana. O ba abêla ka malapa a bo mmagô
2306 bôna gê e le monna wa basadi. O fa ngwqna wa pele wa lapa lê lengwe le lê lengwe. Bana ba banyana a ba fe kabêlô. thêwê a the šiyago ke lentšú fêla. Lentšú la gore wêna o šalê o tšeiše baratho ba go basadi. Monna wa mosadi ke yêna yô a bêlago barwa ba gwê kamoka ga bôna.

4882 Mosadi wa mamoratwe o fiwa go feta basadi ka moka. Monna wa basadi a ka bôna gore koša e ke binago ê, ke koša ya mafêllo. Ke moka a bôna gore ka mo fa dikhômo ba ka thwa ba mo tswênya. O dira maanô a go rêkiša dikhômo. Ke moka a fa mosadi yôwê wa mamoratwe tšhalete. A mmotša gore mô o nyaka dikhômo o ta šala wa rêka. Mosadi yôwê tsêwê a fiwago ka thephiring, o swanêtsê go di uta ga batswadi ba gwê. Ka go tšhaba gore lehu le a taletša, a ka tšhoga a ba šupilê.

4883 Dineô tša mosadi. Mosadi le yêna o ba mohumi le go ba lehumagadi. Basadi ba bangwe le bongaka ba ba nabjô. Pelo ya mosadi e gôdimu ga morêdi wa gwê. Mothankana a mo gopole kudu. Khanthe ngwana yôla wa mosetsana á ka theke a mmoloka. Ngwana yô a ta go mooloka ke ngwana wa mothankana. Le ga go le bjalê o nyaka gore dilô tša gwê a fê bana ba basetsana.
2307 Dibjana tše dingwe a ka no ba fa ba theke ba ba le taba naê. Thêwê ba ka moganêtsago ke diruiwa. Mabapi le bongaka ba ka theke ba khôna thelo. Bongaka bja gwê o ta bo fa morêdi wa gwê yôwê a kwanago naê.

4884 Khofêgêlô ya dibjana. Betši ba gwê ba mo apeela, barêdi ba gwê ba appela bo mmatsala wa bôna magadi a bôna. Ke bôna bawê ba swanêtsê go belaêla. Pelaêlô ya bôna ba ka the ke ba e thagisa ka nôsi. Ba botša banna ba bôna ya ba bôna bawê ba e thagisago. Molaô ôna ke molaô wa gore mosadi a fê morêdi wagwê thêwê a nyakago go mofa. Le gê a ilê a fa morêdi ka o thii a thaêtsa ba bangwe a gona molato.

4885 Dibjana tsêwê a diratago kudu, di išwa batswading. Ke gore a nyake gore betši bagwê ba šalê ba di šumiša. Tsê dingwê a ka di fa bo ngwanabô, a ba botša gore le ta ntelêla mô ke hwilê. Bjalê thebjana the ke the thapô thakâ, o ta šala o mpôna ka thôna. Lê bakhotsê ba fiwa. Bakhotse ke ba nkana.

2308 Bôna ba butsiwa gore o ta mphalolêla mô ke hwilê. O fa motho yo a nyakago go mofa. Ka dibjana tsêwê a fanego ka tsôna, ba ta sala ba mmôna ka tsôna.

4886 Dibjana tsê bjalê ka tsê tsa ka fathê, a di fiwi motho. Tsôna ke dithapô tsa betsi bagwê. Lehudulê mose, lwala le tshilo, kobô ya bošego le legogô lêwê a le alago. Lehudu le mose, lwala le tshilo ke dilô tsê tsa go ba di sumisa ke betsi ba gwê. Bjalê ka gorialê môwê a swanêla go ba amoga. Le bôna ba ta sala ba mmôna ka tsôna. Ka moragô ga lehu lagwê, bakhônyana ba swanêtsê go isa ditswana tsê dingwê ga batswadi bagwê. Ba yô bega batswadi bagwê lehu la ngwana wa bôna. A se mong dibjana ka moka aowa e ka ba thêroto le lethelo. Ka gare ba fakêla dikobô tsê a go ba apara. Dikobô tsêwê di bitsiwa dithakola. Go sêtsê go ngôdilwê kae le kae gore go bigiwa ka khômo goba pudi.

4887 Motho yô mogolo mô a ka hwa a tha a ba lefa lagwê. Bjalê ba ba sêtsêgo ba phela le bôna ba theke ba sala ba aba ka mokhwa wa molaô. Môya wagwê o ka theke wa rôbala ka baka la gore a ba diya môwê thatô yagwê ya go ba e rata gôna. O ta boya ka tela tsa badimu, go ba botsa môwê a belaêlago.

2309 Gore ba phêthê môwê pelaêlông yagwê, ke moka môya wagwê o ta rôbala. Le gê a ilê a siya thelô ga monkana wagwê, a re mô a e hwa a the gopola. Le gê a hwilê o ta no the gopola. Go fêdisa khopolô yagwê ke gore tho tsêiwa.

4888 Ngwana yô monyana ga na pelaêlô. Yô monyana a ka siya thelo go monkana wagwê, a ka theke a belaêla. Le baka ke gore yô monyana a ne thelo. Dilô tsagwê ka moka ga tsôna di taolông ya papagwê le mmagwê. Dilô tsagwê di the matsôgông a batswadi, ka moragô ga mô ba mo tseiisitse mosadi. Dilô tsa masogana di a tsiisa go fêla di loba. Go the lobe ga tsona ke go botsa batswadi a thaphela ga botse. Lesogana gê le hwilê a le na pelaêlô. Pelaêlô ya lona e ka fô ba leina.

4889 Leina la go belaêlwa ke mohu wa mosogana. Pelaêlô ke ya motho yô mogolo, ka baka la gore o silê madi agwê le le fatheng. Bjalê lesogana le ka theke la khôna go belaêla ka baka la gore a la siya thelô. Pelaêlô yagwê e ka fô ba pelaêlô ya leina, gore batswadi baka ba ntebetse. Gore go bjalê ba ta bôna ka ngwana. Ngwana o ta lala a lla. Gê ba yô morêla leina lê la la mohu, ke moka o ta homola.

2310 4890 Lesaka ke la papagô ngwana. Mosogana le gê a ka topa thelô thêwê o swanêtsê go fa papagwê. Le gê a ka ya makhowêng a ya a boloka tshalete. Ka moragô ga môwê a rêka khômo, khômo

šwê ke yagwê ka moanô. Gê papagwê a nyaka go e šumiša o wa e šumiša. O nô mmotša ka mokhwa o a e šumisago ka ôna. Motho yô a ka lekago go thentšha lentšú ke mmagwê. Fêla lentšú la gwe le ka theke la kwiwa, ka gobane bana ke ba monna. Ngwana a ka ba le dilô mang le mang dilô tsêwê ka moka ga tsôna a se tša gwê ka gotane papagwê o thaphela. Le ga ngwana wa ngwanenyana go bjalê. Dilô e taba tsagwê ka moragô ga lehu la papagwê goba ka moragô ga mô a tsêre mosadi.

4891 Khope mo e hwilê, mosadi wagwê ke theša. Lehu a le na mphathô, ngwana o wa hwa yô mogolo o wa hwa. Gê khope e hwilê e fêlêgêtswa ka theša, theša thêwê ke yêna mosadi wagwê. Ba mo tsotsometša ka maragong ke moka ba khônê ba mo isa lebiteng. O hwilê e le mpja a siya thelô lefatheng. Ka gorialê môwê, a na thêwê a ka gomang a the belaêla. Go ba thepoko ka 2311 mokôting ke mo tibi wa mokôti. Lethosana le ka theke la ba thepoko ka gobane a le tebe thelô ka mokôti.

4892 Ngwana a na dinêš tsêwê a ka fanagô ka tsôna. Bjalê ka gê go ngôdilwê gore ngwana a na thelô. thelô thêwê e lego thagwê the matsôgong a batswadi. Gê a e tšwa makhoweng o tênêla ka lapeng la mmagwê. Bjalê dilô ka moka tsêwê a tšwago natsô o swanêtsê go di fa batswadi. Gê a nyaka go fa motho yô mongwe thelô the a tšwago naathô, o swanêtsê go tibiša batswadi. Bôna mô ba tha rate ba mmotša gore a re rate. Ke moka a ka theke a khôna go fa motho yôwê. Le gê a ka re mô a e hwa are le fê mokêtê thelô tha gore. Ba ka thekê ba mo ganêtsa, ba tha fô dumêla. Ka moragô ga mô a hwilê ba thekê ba disala moragô. Polabilo e la yagwê e ka thekê ya goma ya boya. Lentšú la mohu go thomphiwa la yô mogolo la yô monyana ke maakara thôgô.

4893 Dikadimô, batho ba khalê e bê e the dikwêlêpa. Motho o bê a nô adima motho yô mongwe ka ntê le go beya bothatse. Moadingwa le yêna a nô the buiša ka ôna mokhwa ôla a go adima ka ôna. Taba ya mohuta ôwê e bê e le the towêlô tha bagologolo. Ba bê ba tšhaba lentšú lê, dilô tša batho di a 2312 bolaya. Motho a ka thekê are a tha go tswênya wêna wa ta wa motswênya.

4898 Batho ba pakaeno ba thathafa. Bare dilô ka moka di fêtugilê meeti ke matsála, gonyake go kokološa, mollô ke thesepe. Ditšhwêne dija dipudi. Wa adima moadima ka tsufing, a wa mo adima a diyô mo fa. Ka baka la gore ka moswana o ta tsoga a thekê. Wa kwa a go butšiša gore o ilê wa mpha o na le mang. Ke moka o lôbilê. Batho ba khalê e bê ba the bjalê.

Motho mō a ilê a hwa a bê adimilê motho yō mongwe thêlō, motho yōwê le gê mohu a thaka a mo gopola, yêna ka nōsi o swanêtsê go the nyarêtsa. Ba bê ba dira ka mokhwa ôwê ka baka la go tshaba bokwêlêpa.

4895 Go thagisetšwa bo madimabe ke mohu. Moadimi khopolō yagwê ke gore mō ke thaka ka boêtsa thêlō thêwê a go adima ga mohu, the ta mmakêla tsa kholê. Molōi mō a tēna moteng o tēna ka yō mongwe molōi. Telana e ya moteng e ya ka thêlō thê thengwê. Ka baka la thêlō thê thagwê, a ka khōna go tēna. Ke mokhwa ôwê ba go ba dira gore ba isê. Ba boseng bjōna ga ba bjalê. Lentšu la mohu a ba le šale moragō. Ka go thele šale moragō ba thagêla ke bo a difêlê. thêwê motho a ka thekêgo a the belaêla ke thê a diyō mofa kantê le tha kadimō.

Temana ya 2 : Mehuta ya di taêlō tsa dinêš.

4896 Dithoto tsa monna bophelōng bjagwê. Monna o na le dithoto ka mehuta ya tsōna. Monna wa mosadi, a ka fa morwa wa gagwê khōmo goba pudi. Ka gorialê mōwê ke go nyaka go bōna gore morwa wagwê o na le letšōgō le lebote. Ke gore diruiwa di ya monyaka. Le ga go le bjalê a še yagwê, ke yagwê ka leina fêla. Taolō ya yōna e ka fathe ga papagwê le mmagwê. Fêla gê papagwê a tha phela ke moka ke thagwê.

4897 Boina bo gōdimu ga monna wa basadi. Bjalê ka gê go ngōdilwê gore thoto ya diruiwa tsa monna di hwêtswana ka ditela tsê pēdi. Dikhōmo tsa manyalō a barēdi le dikhōmo tsa maata. Diruiwa tsa maata ke tsōna tsêwê di lebêlêtsêgo mote. Ngwaga wa tala ke tsōna tsêwê a swanêtsêgo go di rékiša, a khōnê go nyakella basadi bagwê tsa goja. Gê a bafa e le tšhalete o swanêtsê go bafa ka go lekana. Le gê mosadi yō mongwe e le moopa. Gê a ka dira gore o fa yōla wa bana bogolo, ke moka o tabugilê molaō. Mosadi yōla wa moopa o ta hufêgêla yōla. Ka gorialê mōwê a še go aga ke go ruša.

4898 Monna a swanêla go fa morwa wagwê the ruiwa. Gapê go bolwabolwa ka monna wa basadi. Gê a nyakā go fa morwa wagwê, o swanêtsê gofa barwa ka moka. Le lapa la go thoka morwa o swanêtsê go lefa. Gê a ka fa morwa ka o thii goba ke yēna moja lefa, a mo nyake ba ta mmolaya. Mmagō ngwana le yēna a ka thekê a dumêla. O ta mmotša gore gê o nyaka go mofa thêlō, go kaone gore o bafe ka moka. Ke baka lēwê papago ngwana a šitwago go fa morwa wagwê thêlō ka go tshaba gore ba ka mmolaya.

4899 Khufêgêlō a e bê gōna gōdimu ga bongaka. Gê monna e le ngaka, a na le basadi ba bantši. Gê leratō le le gōdimu ga ngwana yō mongwe gōna a ka mo fa bongaka. Ga go motho yō

2315 a ka bolabolagô. Fêla mosadi yô mogolo a ka thekê a dinyaka, ka gobane o swanêtsê go ruta n. wana wagwê ka gobane ke yêna yôwê e tabago moja lefa. Banna re maano re khoba tshemane ya tala molapô. Ke gore morna o ta thôma ka go botsa mmagô moja lefa gore ngwana wagô a o kwê thêwê ke mrotsagô. Ka gorialê môwê o dirêla gore mmagô ngwana a thekê a hufêgêla yôwê a mo rutagô. Goba ke ngwana wa lapa lê le nyana goba lekhôthwane la lapa lê legolo, o wa mofa.

4900 Dithoto tsa maata a monna. Dithoto tsê ke tsôna tsê di disagô mote. Dithari tsa basadi a di swane. Ba bangwe dithari tsa bôna ke tsa bathankana, ba bangwê ke tsa banenyana. Basadi goba mosadi ya ba moopa. Ya gola e raga lekheswa. Ngwana yô mongwê gê a ka dira molato. Dithoto tsa go lefa e swanêtsê e bê tsa thefe the thopha. Dikhômo tsa maata ke tsôna tsêwê a swanêtsêgo go lefa molato wa morwa wagwê. Tsa dikhaittsêdi a ka thekê a di thôma. Morwa yô a thenago le khaittsêdi yêna a dira molato a ka toga a dira bjang.

2316 4901 Dikhômo tsa manyalô a barêdiê. Dikhômo tsêwê di na le malapa a tsôna. Monna le go dupa a ka the bee a dupa le go dupa, ma'api le gore a rêkišê a thusê ba mote ge ba na le tala. Wa bôna a rêkiša, o rêkišêtsa tala ya ka lapêng lêwê. Le gê ngwana wa lapa lê lengwê a sitêgilê, a gona taba. Monna a rêkiša yagwê khômo, o swanêtsê go nô abêla le yôla a nago le thelô. Ke môwê o kwago bare lapa a leji lengwe.

4902 Molaudi wa dikhômo tsa manyalô a barêdi. Diruiwa tsa manyalô di laola ke monna le yêna mmagô morêdiê. Monna a ka dira ka tsôna ka mokhwa ôwê thatô yagwê e ratagô. Go bolwabolwa ka go lefa relato le go thaba. Le go rêkiša a ka rêkiša a thaêla mothêlô. Fêla tshalete e swanêtsê go dula ka lapêng la mosadi yôwê morêdi wagwê a nyarêtsitšêgo dkhômo. Motho mô a nyaka kadimô ya dikhômo o swanêtsê go bega mmagô mosetsana. A ka thekê a fana ka tsôna.

2317 4903 Khômo goba dikhômo ke tsa monna mo di tha phela, mô ê hwilê ke ya mosadi. Khômo yêna le mowabê. Mowabê ke molaô wa mô ga gesu. Mowabê o hwêtsana ke barêdi ba lapa lêwê ganmôgô le barwa le basadi ba monna yôwê le malomê wa bana. Mowabê wa barwa gê ba tsêre basadi ke gôna ba o hwêtsanagô. Ngwana wa pele o tse letsogô. Moratho wagwê ke therope. Dikhaittsêdi ba ba phathaganya therope ke moka ba ripagana. Malomê wa ngwana wagwê mowabê ke molala. Gê morwa a na le basadi ba ba bêdi, mosadi wa bobêdi a hwêtsane mowabê. Monna o ta ba ripaganya o nô la wa mosadi wagwê wa pele. Basadi ba bangwê ba mote ba ba ripaganya ditoki (diripana tsa dinamama.)

Mosadi yôwê e legô mong wa khômo o ta ba fa ka mokhwa o a tebagô ka ôna. Mosadi yôwê a fêlagô a mo abêla mowabê o monyana o ta nô dira bjalê ka gê le yêna a modira.

4904 Ppagô barwa o fa barwa dinêô tsa bôna. Papagô barwa gê thatô yagwê e nyaka go fa barwa dinêô. Bjalê ka gê go thalusitšwê gore moabê o fa bana ba pele wa lapa lê lengwe le lê lengwe. Bjalê baratho a ba na mowabê. Go bjalê ka mowabê wa khômo gê e hwilê goba go thabiwa, gê morwa a na le mosadi wa bobêdi. A ka thekê a mo fa mowabê wa go feta barwa ka baka la mosadi yôwê wa bobêdi, o ta nô ba fa ka go lekana.

4905 Go thinya ga dikhômo tsa monyalô ke papagô ngwana. Dikhômo tsa monyalô di laolwa ke papagô bana. Bjalê ge mosadi a na le morêdi le morwa. monna a swanêla go thin a dikhômo tsa monyalô wa morêdi wagwê. Molaô wa bogologolo o re dikhômo di lebane khaitšêdi ya mosetsana. Ba re di lebane yêna ka baka la gore o ta tšeya mosadi ka tšôna. Ka gorialê mowê dikhômo ke tsa morwa wagwê.

2318 4906 Morwa a ka tiya papagwê bakeng la thinyô ya dikhômo. Lebaka la mo a thinya thoto êwê ya monyalô, ke lebaka la mo morwa wagwê e thale yo monyana gova a ilê makhowêng. Mothang a golagô ke gôna batho ba ta mmotsagô gore o be o na le dikhômo tsê dintši, bjalê papagô o di fêditšê ka moka. Mmagô morwa gê e le mamonyadiwe, o ta botša morwa wagwê, gore a go thana thelô mô. Papagô o bê a rêkiša a e ya a jêla ka kowa lapêng lêla. Morwa ga bôifi gê a e ya ga papagwê go mmotsa gore ke nyaka dikhômo tsa khaitšêdi yaka. Gê dikhômo tsêwê di the gôna o ta nô thwa a tiya papagwê a mmela dikhômo tsêwê.

4907 Batho gammôgô le ba khôrô ba ta êma le morwaê. Bjalê ka gê e le molaô wa naga ê ya gêsú, ka moka ba ta êma le morwa wagwê. Ba ta mmotsa gore o dirilê phôšô, dikhômo tsa morêdi wagô ke tsa khaitšêdi yagwê. Ka tšôna o bê o swanêtše go mo tsêiša mosadi. Papagwê o swanêtše go nyakêla dikhômo tsêwê a fê morwa wagwê. Ke mokhwa ôwê go thewago gore dikhômo tsa khaitšêdi ke dikhômo tsa morwa wagô. Bjalê matsatsi a bô lehono a go bjalê ka baka la molaô wa thekhowa. Morwa o swanêtše go rêtêlla papagwê. Ka baka lêwê la thetêllô ke gôna a ka mo tsêišago mosadi. Makhowa ba re dikhômo ke tsa papagô, wêna thepela o bêrêka tsagô o tsee mosadi ka tšôna.

4908 Malapa a monna a swanêtše go hwêtsana dinêô tsa monna wa bôna ka go lekana. A thekê a fa lapa ka le thii. Go sita le dikobô tsa go rêka ke monna a rêkêla basadi bagwê. O

swanêtsê go rêka dikobô tsa mmala ka o thii 34A 8e3anya mebala o bakilê ntoka. Ntoka ke gore go rêpana. Yôwê a nagô le kobô ê bote ke yêna yôwê ba ta go go mo lebêlla ka mathô a mahubêdu. Ka gorialê mowê ba ta ba ba mo gopolêlla gore go bontshagala gore tsê dingwê o mo fa ka thephiring.

4909 Banna ba ba nyakagô go phêtha thatô ya bôna ba tha phela. Ba aba dithoto tsa bôna. Banna ba mohuta owê ke gore a kwanê le ba leloko la gabô. Basadi ke ditaêla, ka gobane monna a rôbala naê, o thêlêtsa thêwê monna yôwê a the bolabologô. Le go gopola gore yô mongwê wa ba leloko a ka ta a foraforantshetsa basadi ke moka ba ja thoto yagwê. Ke mokhwa owê abêlago barwa bagwê a tha phela. Mola a ba abêlago ke moka go fêdilê. A 2320 gona motho yôwê a ka tswêllago a ba foraforantshetsa, ka gobane mohu o silê a ba abetsê ka nôsi.

4910 Matstsing a bô lehêno go boina kudu mabapi le dithoto tsa monna. Monna ga a na le thoto e ntisi o swanêtsê go arolanya bana bagwê ka nôsi a tha phela. Gê a ka hwa a thesu a dira. taba êwê, e ta ba o silê ditshêlê ka khakala. Ka baka la gore batho ba matstsi a bô lehêno ke dinoga. Bonoga bja bôna ke go nyaka go fapantsha bana ba monna, ka go nyaka go gafêla moja lefa dithoto tsa mohu ka moka. Ka gorialê mowê a se go lamula ke go lwešantsha barwa. Ka moragô ga mowê ba ta thoma go bolayana ka baka la go baka thoto ya mohu.

4911 Dikhomo di na le marifi a go ya tipeng ka ona. Ka gare ga marifi go ngodiwa maina. Maina awê ke a mong wa lešaka. Lešaka la moteng a le thathêle dikhomo tsa mong wa leina la ka borifing. Mong wa leina ke yêna mong le moja lefa wa mote owê. Bjalê ka gare ga lešaka o ta hwêtsana go na le dikhomo tsa manyalô a barêdi le tsa maata agwê gammogô le 2321 mafisa. Bjalê papagô barwa o swanêtsê go bôna taba ya mohuta owê a tha phela. A hwa a thesu a lukisa taba êwê ke moka ke ditopô.

4912 Dithoto tsê bjalê ka dithapô a ditswênye kudu. Bjalê ka gê go kilê gwa thalošwa gore dithapô ke dilô tsê di tha lewêgô. Dilô tsê di lewago di bitšwiwa gore ke mothahu. Dithapô tsê dikholo di na le lapa la tsôna. Lapa lêwê la tsôna ke lapa la bo moja lefa. Dithaponyana tsôna a ka abêla barwa bagwê. Mabapi le dithapô mohu o fa morwa wagwê yôwê a mo ratagô, ka mokhwa o thatô yagwê e ratagô ka gona. A di ke di e ba le mpherefere. Dilô tsa mpherefere ke dilô tsa mothahu. Dithapô ba re o laêtswe ke papagwê.

4913 Monna a hwa a siya mote. Mote owê a o silêgô ya ba gona le basadi gammogô le barwa ba bôna. Ka gare ga mote yaba gona le lešaka la dikhomo. Ba kitimêla go nyaka go bôna borifi

2322 bja dikhômo gore dingôdilwê ka mang. Ba hwêtsana di ngôdilwê ka morwa yô mongwe ke moka ba dira gore thoto ka moka ke yagwê. Monna ka metha o ngôdiša leina la moja lefa, ka baka la gore mothang a hwagô mote o ta sala o tswêre ke yêna. Ka nnete gôna go le bjalê. Ke mowê ba lwešantšhi ba hwêtsana go tela ya go lwešantšha barwa ba mohu.

4914 Monna o waba thoto yagwê a tha phela. Gê a na le thoto ê ntši, o wa khôna go fa le barathô ba barwa bagwê. Gê a ilê a tsêiša bagolwane basadi, a tha ba fa kabêlô, ka baka la gore ya bôna kabêlô ba e hwêtsane. Kabêlô êwê ya bôna ke dikhômo tsêwê a ba tsêišitsêgô basadi ka tsôna. Bjalê o swanêtsê go fa bawê ba thešugô ba le malapa. Ka gorialê mowê o dirêla gore le bôna ba hwêtsanê basadi ka tsôna. Ba ka re mô ba ê netšê a khônê a e fa bagolwanê. Bjalê tsê di šalagô ke tša go sala di leta mote. Ke tsê a ta šalagô a fêpa mote ka tsôna. Khômo a ka šupa gore ê, mothang ke hwagô le mpolokê ka yôna.

4915 Monna wa mohuta ôwê le mô a hwilê a ši ditopo ka khakala. Morwa yô mongwe le yô mongwe o teba thêwê papagwê a go mô fa. A diyô ba fa a le nôši, aowa bô mmagô bôna ba swanêtsê go ba gôna le monna goba ba babêdi ba leloko. Le bô malomê a bana mo go khônêga, ba ka ba gôna. Bô malomê a bana ke bôna bawê ba šalago ba dira lerobo ka moragô ga mo mong wa mote a hwilê.

4916 Pegêlô ya monna go batswadi ba barwa. Le bitša ke nna, ka baka la thoto ê yaka. Ke re mohwa pele ga tibji le mohwa moragô. Ke nyaka go abêla barwa baka nna mong ke tha phela. Ka gorialê mowê ke gore yôwê a ka šalagô a tha phela, o ta re ke ilê ka kwa papa lena a re. Gê a bôna morwa yô mongwe a nyaka go thalefêtsa ba bangwe. Ke bôna gore ka thoka go dira ka mokhwa ôwê ke gopotšego ka ôna, barwa ba ka sala ba bakana. Ke yôna taba kholo êwê ke le bitsêtsagô yôna. Ke moka a thômê go ba abaganya ka mokhwa ôwê thatô yagwê e ratagô ka gôna. O ta šupa gore yô mongwe le yô mongwe a bônê. Ka moragô ga tšhupô e bê ke moka go fêdilê.

4917 Monna o swanêtsê go dira theka. Theka thêwê the bolwabolwa bolwabolwago ke go dira bjala le go thabâ pudi. Go dirêla gore ka moragô gamô a phêthilê thatô yagwê, a ba fê dijô le bjala. Ba ta ja buušwa le nama. Ka moragô ga mowê a ba fê bjala ba nwê. Gê ba palakana ba e ya magaê a bôna, ba ta tsama ba anêgêla motho yô mongwe le yô mongwe. Ka gorialê mowê e ta ba taba ê tibjang ke mang le mang. Mothang mohu a hwagô, a go thana thêwê ba ka šalagô ba tha bolabola. Khômo ya go mmoloka ba e teba. Ke moka ba e bolaya ba mmoloka ka yôna.

4918 Go ja a gona ngwanôno ka baka la gore go a tefa. Bana goba batho ba bangwe ke mahuhudi. Gê a ka fô fa bôna bagolvanê fêla, ba ta gana ka tsôna. Gorialê mowê ke gore ba thekê ba ba tsêisâ basadi. Ka baka la gore mo la papagô b ôna a hwagô, ba ta di dulêla ka mphaka. Ka moragô gê baratho ba godilê ba thôka thêwê ba ka ba tsêisago basadi. Mothômong ba ba le khókhó go ba bosafô goba bophokó. Dikhômo tsa fêla ka mokhwa ôwê. Khókhó ke go fo ganêla ka theateng a the nyake gore the tswê.

4919 Khókhó e baka twanô ya barwa. Papagô bana a ka fa morwa yô mogolo le ruô lagwê. A mmotša gore o šalê o bôna baratho bago mabapi le go ba tsêisâ basadi. Bjalê gê môya wagwê e the môya wa botho, o ba le khókhó le mothahu wa go síya pa agô bana. Ke mowê baratho ba ka tsošagô mpherefere. A go ka mokhwa ô mongwe banna ba swanêtsê go ba khobakanêla, ka baka la khókhó ya mogolo wa bôna.

4920 Mpa ya mongwe a e khanêlwe. Ke nnete mpa ya mongwe a e khanêlwe. Le ga e le ngwana wa mmagwê, a ka the ke a khanêla. Ke mokhwa ôwê ba'na ba bangwe ba abago dithoto tsa bôna ba tha phela. Ka gobane mogolo a ka šala a gudisâ yagwê mpa, a lebala gore baratho le bôna ba nyaka gore le tsa bôna dimpa di khorê. Theema the tha gore mpa ya mongwe a khanêlwê, the ile tha thaba ke monna yô mongwe wa ga Raganya. Mpa e khanêla ke mong wa yôna.

4921 Thalôsô ya theema the mpa ya mongwe a e khanêlwe. Gê motho yô mongwê a hošê yô mongwê a tha hora. Molapi a ka thekê a khanêla yôla wa go khora. Mo a bolabola naê, o ta bôna e ke o wa moubêla goba go motserêla. Go bjalê ka gê motho a nwelê bjala. A bône molapi. O nyaka kudu go bolabudisâ molapi le gê a mmôna gore a di nyako, o fô tswêla pele le go mmolabudisâ. Theema thêwê a the botabole mabapi le dijô fêla aowa le mabapi le mosadi. Monna wa mosadi o wa hora, wa khopê o wa lapa. Bošego le gôna o lala a phathilê ka dikhwele.

2326 4922 Bjalê ka Raganya le barwa bagwê. Mosadi wagwê e bê e le Manyane. O ilê a bêlêga bana ba ba tshelêlagô ba bathankana. Bana ba banenyana ba ba bararo. Maina a bathankana ke a: Phorogêtsâ, Mošothi, Šwanyapoba, Thekukuti, Thathabêlê le Nyatha. Papagô bôna e bê e le modula theko ka baka la go the kwane le ba gabô. O ilê a tswa moteng ka baka la bolôdi bja mosadi wagwê. A bôna mmoto wagwê a dula. Raganya o bê a na le thoto ê ntši ya dikhômo. Barêdi bagwê ba nyadiwa. Ka dikhômo tsa bôna a tsêisâ barwa ba ba bêdi basadi.

4923 Ranganya a tēna ke bolwētši bja ntērē. Thehuba thēwē wa bōna the go tēnē, o nō ba o teba gore ke laka. Bjalē barwa bagwē ka moka ba ilē le thekhwa. Gaē go sētse mogolo wa lōna Phorogētša. Mokhalabjē a dula a opēlla koša ya gore ke nyaka barwa baka ka moka ba boya gaē. Ke bōna gore e fula e ukamētse leōpē. Ke nyaka gē ba khobakana ka moka ke ba botšē thē e lego thōna. Ba ilē ba leka ka maata go romēla bawē ba yago makhōwēng gore ba ba botšē. Ba dula ba lebelētse gore ba ta bōna ba boya, ba bōna go tha boe motho.

2327 4924 Mošothi a boya ka baka la pitsō ya papagwē. A re go fitha a ya a dumēdiša mokhalabjē le mokhēkolo. Ke molaō wa khalē, gē monna a e tšwa makhōwēng o a ya a dumēdiša. Gē e le khopē yēna a re bolabole ka gobane le lepokisi o ta rola ka gōna. Yōwē ba sētsegō ba mo tsēisitsē mosadi, o rola ka lapēng la mosadi wagwē a khōna a yō ba dumēdiša. Ke bōna bawē ba ta go mmotša ditaba tša mō moteng. Mokhalabjē o ilē a thaba kudu mō a bōna morwa wagwē. Lethabō lagwē o be a gopola gore o tšwa le bō ngwanabō. A mmotšiša a re ba itse re tha re swanyi swanyi re a ta. Lethabō la mokhalabjē la fēla. A re ke swabilē kudu, ka gobane a wa ta nabō. Kudu e be ke nyaka bōna.

4925 Thehwago thē siya kanēgō, mmuta o siya thegolo. Ka moragō ga matsatši a the makae, bolwētši bja gōla. Bjalē mokhalabjē a roma barwa go bitša banna ba leloko la bōna gammō le malomē wa bōna. A re le ba botšēng ka moswana ba nkhatē e thale bošego. Barwa ba ilē ba dira ka mokhwa ōwē papagō bōna a ba butšitsēgo ka ōna.

4926 Raganya a ba botša thē bitšetšwa. Ka moswana bja re gosa, ba ya ba gathana mōwē moteng wa gagwē. Phorogētša a ya a mmotša gore papa batho ba la o ilēgo rō ba bitša ba tilē. A re go yēna ke go kwilē ngwanaka. Thepela o ba botšē ke tha lweša go tsoga. Ka moragō ga mō a tsugilē, a bitša morwa wagwē. Morwa wagwē a ya. A re go yēna thepela o ba botšē ba tē ka lapēng, ka gobane taba ēwē ke nyakagōgo ba botša ke taba ya lapa. Ke moka a goma a ya a ba botša. Ka moka ga bōna ba ya ka lapēng. Ba dula fathe ba dumēdiša mokhalabjē. Ka moragō ga tumēdišō, ba loma thenkō, ba thēlētša thē bitšetšwa.

4927 Kanēgō ya bēelwa letštši lē lengwē. Mokhalabjē o ilē a ba lebella. Ka moragō ga tebēllō, a thāa go leya leya. A butšiša barwa bagwē gore khadi yōwē e legō rakhadi wa lena, o kae. Ba re a la re botša gore re mmitšē. Dikhaitšēdi tša lena tšona di kae. Le bōna a la re botša gore re ba bitšē.

Bana a le kwe, le go thaêlêtsá a le thaêlêtsê gê motho a le botśa. Bônang le bolaisítsê batho ba batho ba mothepele. Bjalê gana bjalê nna nka bolabolang. Ke a le botśa ga na bjalê, ke re thepelang le nyakêlê batho bawê, ke khônê ke le botśa tha ka pelong yaka. Batho ba gêsu le thekê la nkwêla bothoko. Go tō re ka moswana le gomê le boê. Ke sitwa go bolabola ka ntê le batho bawê. Ba re di a kwela mo thepele a o na thenyalo. Ke moka ba laêla ba boêla magaê a bōna.

4928 Tala e apêilwê a e lewe ka mphaka. Barwa ba ilê ba botśa batho ba la a belaêlagô ka bōna. Bjalê bja re gotha e thale ka moswanyana ba kôkôta ba libilê mōwê ba bitsiwagô gōna. Ka lōna letsatsi lêwê la go bēiwa ke mokhalabjê, ba ilê ba gathana ka moka ga bōna. Morwa wagwê a goma a ya a mmotśa gore batho ba la ba tilê. A re ba tilê ka moka. Morwa wagwê a dumêla. Thepela o ba botśê ba tê. Kê moka a ya a ba botśa. Ka moka ga bōna ba ya ka lapêng.

4929 Raganya o fa barwa le dikhaitśêdi tśa bōna taba. Le bitśa ke nna ba bina khōmo. Ke mô tsiêtsing, a ke tebe thêwê nka the dirago. Bana baka ba fêtugilê diphaga. Ke likilê ka maata go ba bitśa a ke ba bōne. Ke bê ke nyakilê gê e bê ba le gōna ka moka ga bōna. Bjalê ke re nthutêng maanô gore ke swanêtsê go dira bjang ka thoto ê. Dinōnyana go thalefa mafoto, tśê dikholo ke bo akara thôgô. Ke yōna taba êwê ke le bitsêtsagô yōna.

4930 Bana a ba ka ba ba le boekarabêlô. Ba ilê ba tśeya lebaka lê letêlêlê ba tha fêtole. Monna yô mongwê wa bo leloko la Raganya a bolabola ka theêma thê. Thenwabonopi bja bokhalaka, o the the bônê molōmo mpôkôbôkô, mô tsuśi wa lethabô ke mo supi wa mo thala. Malomê a bana a mo tatsa ka thê, tha ka pelong ya tswalêdi the teba ke mong tswalêdi. Mokhalabjê a re ke a le kwa lena banna mōwê le bolabotśego gōna. Bjalê e bê ke nyaka go kwa bana ba, ba ntswabisisitsê bjalê ka gê ba filô homola. A se bana ke banna ka gobane ba tsoga ka dintong tśa bōna. Ke bōna gore bana ba hupilê bobe ka dipelong tśa bōna. Ga gona taba kanêgô yōna ke swanêtsê go isiya. Ke le khopêla ditebe le nthêlêtsêng thêwê ke tago the bolabola.

4931 Raganya o thalośa kabêlô ya thoto yagwê gōdimu ga bana bagwê. Ke sêtsê ke bolabotśe mabapi le bana bawê ba the nagô gōna. Bjalê ka gê ka moka lena batho bawê ke lebelaêlagô le tilê, ke ta phula tha ka pelong yaka. Bana ba ba bēdi ba ke ba tsêisisitsê basadi ka dikhōmo tśa dikhaitśêdi tśa bōna. Ka sākêng go sêtsê dikhōmo tśa morêdi ka o thii.

2331 Dikhômo tsêwê di lebane Swanyapoba, o ta tseyâ mosadi ka tsôna. Ke moka dikhômo tsa dikhaitšêdi tsa bôna di fêlêtse.

4932 Raganya o tēna karolông ya dikhômo tsa maata agwê. Ke na le masomê a mabêdi a dikhômo le dikhômo tsê thaano. Ke be lema mobu, o nyarêtsa mabêlê, ka ôna ke hwêtsana dikhômo. Bjalê ke kwišitsê mobu bothoko lehôno o nyaka goja nna. Barwa bawê ba thêšugô ba tseyâ basadi, ke barwa ba bararo. Bjalê morwa yô mongwê le yô mongwê o swanêtsê go hwêtsana dikhômo tsê nthabe. Dikhômo ba tha tseyâ basadi ka tsôna. Bjalê dikhômo ka šakêng, go sêtsê dikhômo tsa go šupa. Gare ga tsôna dikhômo tsê tharo ke tsa mosadi yô waka. Ke tsôna tsêwê di ta mo fêpagô. Bjalê go sêtsê dikhômo tsê nnê.

4933 Khômo ya thegôlê ke gore thekoka a e hwe ka pela. Dikhômo tsê tharo ke tsôna tsêwê di ta go šalla nna. Ka tsôna di ta nkoka mô bolwêtsing bjaka. Go na le khômo êwê e lego mong wa lešaka. Khômo êwê ke nyaka gore mô ke hwilê le mpolokê ka yôna. Dipudi ka šakêng ke lesomê la tsôna le dipudi tsê thaano. Bjalê tsôna nka thekê ka ba ke topolanya. Mogolo wa bôna o swanêtsê go šala a di bôna. O ta thuša bana

2332 babô ka mokhwa ôwê go yago gwa nyakêga dipudi mōnyalông. Ke moka ke yôna taba êwê ka go ba ke le bitšêtsa yôna. Ke moka ditaba tsa karolanyô ya dithoto e fêdilê.

4934 Raganya a hwa. Ka moragô ga mô a bolabotšê karoganyô ya dikhômo, bolwêtsi bja mo golêla. Ba thaêlêtsi ka moka ba ilê ba thabêla taba ya mokhalabjê yôwê. O be a ba thabêtsê pudi. Le bjala bo e gôna. Tsatsi lê la ba go gomišwa ka lôna, ba ilê ba nwa theômêla. Mang le mang o ilê a teba ka batho bawê ba go ba ba ilê. Ka moragô ga mô taba e tibilwê, ke moka ya ba pula ya modupi. Ke gore a nô thwa a gôgêtsê ka ngwakông. O gôgêtsa ke bakêng la bolwêtsi ka gobane bo mo golêtsê. Ka moragô ga motšatsi a the makae, ke moka a ba šiya.

4935 Ba ilê ba boloka mohu ka khômo êla a go ba botša. Ka moragô ga mô a hwilê, barwa bagwê ba tsama ba tibiša ba leloko lehu la mokhalabjê. Banna ba ya go boloka mohu. Bakêng tha khômo ya go mmoloka, a ba ka ba thwa ba tha nyakêla, bjalê ka gê yêna mohu a ilê a e bolabola a tha phêla. Ba ilê ba dira ka mokhwa ôwê mohu a go bolabola ka ôna. Batho ba bagolo m

2333 ba tilô êmêla mohu, o be a ba thabêla dipudi. Barwa ba a go hwa a ba belaela, ba ta maêmông a papagô bôna.

4936 Ba dira bjala bja thetšhila. Dinokwane di sêtsê di butšitsê barwa gore papagô bôna o filê yô mongwê le yô mongwê dikhômo tsa ntabe. O itsê le ta tseyâ basadi ka tsôna. Bjalê baratho ba re re ta kwa ka mogolo wa rena. Batho ba ilê ba tibišwa gammô le ngaka mabapi le bjala bjôwê bja thetšhila. Batho ba ilê ba ba gôna môwê bjalêng bja thetšhila. Modirô tsatsi lêwê o ilê wa ba wa ngaka. Phiyô

tša tou a diphathagane. Ka moragô ga mô modirô wa ngaka o fêdilê, ke moka ba bulêla bjala bja thetshila. Pele ga go nwêwa bjala, ba ilê ba ba botša gore modirô wa go foka dithapô tša mohu ke wa ka moswana.

4937 Dithapô tša tsoga di fukiwa ka moswana. Ka moswana bja re gosa ba boêla mofeng wa mohu. Ngaka le yôna ya fitha ya foka dithapô tša mohu. Bjalê ba di topa ka go latêlana ga bôna. Ke moka modirô wa dithapô wa fêla. Ba thaêlêtsa Phorogêtsa ge a ta botša bô ngwanabô mabapi le dikhômo tsêla a ba filêgô. A ka a bolabola, ba nô bôna a thaêle thokô ya taba êla Batho ba sêtsê ba nyaka go palakana. Ba ilê ba mo gopolêla gore o diyô lebala.

2334 4938 Ba mmitsêtsa thopêng ya go mo gopotša. Ba ya ba dula thopa ya bôna ka mafuri a mote. Ba re a re go bitsêtsê thelô fêla ke thelô. Re bôna gê batho ba nyaka go palakana, bjalê re gopola gore mo thômongwê o lebêtsê. Ke gê o bôna re go bitsêtsa mô. Re go gopotša polabolô êla ya mohu ya karoanyô ya dikhômo. Re re lehôno ke letsatsi la gore o e bolabolê, gore mang le mang mô a toga mô, a be a teba kabêlô êwê e ilegô ya dira ke mohu. O ilê a ba fêtola ka gore le a nthôdiya, nka thekê ka re ke lla lehu lapapa la ba le nkhopotsa lethabô lêwê la lena. Ba ilê ba napa ba mokomolêla. Ke moka batho ka moka ba palakana, ba tha kwa thelô mabapi le taba ya kabêlô ya barwa.

4939 Ba ilê ba thaba khômo ya thobošo. Ka moragô gamô ba gakane le mogolo wa bôna, ke gê ba mmotša gore bana ba mohu ba swanêtsê go thobošwiwa. A re bjalê le bolabola taba e e tenagô ga bote ka gare ga ditêbê tsaka. Bjalê go thoboša go thobošwiwa kang. Ba mmotša gore ka gê e be e le motho yôwê a go ba a na le ditswarô, bana ba swanêtsê go thobošwiwa ka khômo. Ba ilê ba kwana naê. Dikhômo tsêwê a gore ke tsagwê e be di sêtsê di tharo, ka gobane ya bônê ba ilê ba mmoloka ka yôna. Ke gê ba tsêya khômo ya boraro ba thoboša bana ka yôna.

4940 Bjala bja meriri ya dipeudi. Batho ba gopola gore lehôno gôna o khodilwê ka thellô tha papagwê. O ilê a dira bjalê ka bjala bja thetshila. A ba tibiša ka moka ga bôna. Ka moka ga bôna ba ilê ba ba gôna. Ka tsatsi lêwê ba ilê ba têna modirông wa go nwa bjala. Ba ilê ba lala môwê ba lala ba bina malopô. Gê e le ditaba re ta di bôna ka moswana boselê. Moso a ona lešidi ke gôna boselê.

4941 Phorogêtsá ke ngamê. Ngamê ke gore a khupara o khupêre a nyake go khurupulla. Ka moswana ga boselê, ba dira gore ba yô dula thopa. Ba ilê ba ya mowê thopêng. Bjalê mô ba le mowê, ba mmotša gore lehôno thellô the fêdilê. Bana ba mohu ba swanêtsê go palakanywa ka thelô. O ilê a dumêlana nabô. Ba ilê ba bolaya khômo ya go ba palakanya ka yôna. Dikhopolô tša batho di gôdimu ga kabêlô êla mohu a go bolabola.

2336 Phorogêtsá a na taba le taba êwê. Wa e kokonêla thong o ta e latha le dinama. Ba re bokaone ke gore a butšiswê.

4942 Phorogêtsá a re tsêwê di teba ke nna. Ka moragô gamô dinama di apêilwê, ke moka ba mmitsêtsá thopêng. Bjalê melaô ka moka e fêlêtsê. Ka morago gamô re eja tša goja ke moka re a palakana. Ka gorialê mowê ke gore lehôno ke letšatši la go bolabola ditaba ka moka. Ke ditaba tša mohuta mang gorialê ke phorogêtsá. Ditaba ke tša melato, ge mohu a ilê a síya molato go motho yô mongwê. Le gê nke o ilê a síya taêlô. Ke tsôna ditaba tša gôna tsêwê re swanêtsêgô go palakana re di teba. Dilê ka moka di teba ke nna. Lena le ta kwa ka nna gê ditaba di le bcima. Šupa bô ngwanêno tša bôna. A ka a dumêla mowê polabolông êwê.

4943 Ba palakana thopêng nnete e the gôna. Baratho ba Phorogêtsá ba re go mogolo wa bôna, re gudilê re banna. Ka gorialê mowê o be o ka re botša mabapi le thoto ya papagô rena. A re go bôna le ilê la dirêlang go ganêla makhowêng. O ilê a le bitša pele ga gore a hwê. Mowê re a kwa, bjalê 2337 bo lena e be le gôna mô gaê. Ka gorialê mowê a ka a le botša thelô. Mogolo wa bôna a re thepelang le bitêng lo mo tsoša a le botšê. Lentšu lêwê le ilê la thaba baratho.

4944 Mošothu a re go bôna losang basadi. O ilê a thalôsêtsá baratho dipolabolô tša papagô bana pele ga mogolo wa bôna. Bjalê ka baka la manganga a mogolo, ke gê a re go bôna, bokaone ke gore le losê basadi le bônê mó a ka thekê a le nyalla bôna. Baratho ba re re a kwa, fêla a re kwišiši ga botê. A re go bôna mô le tha kwišiši gôna le nna ke a sitwa gore nka dirang. Fêla pelê le ya go tšo le sita ka gobane lena le nyaka go thinya lefa. Ka moragô ga mowê le nyakê basadi. Ba re aowa re kwilê.

4945 Phorogêtsá a nyadiša Swanyapoba mosadi. Baratho a ba lomele mogolwanê lerotse pele. Ka moragô ga dipolabolô tsêwê tša bôna, Swanyapoba a ya a tšhabiša mothepa. A fiha a bega mogolwanê molato. Ke dirilê molato mogolo, ke tšo tšhabiša ngwana wa batho. A ka a mo tswênya, o ilê a mo šupa dikhômo tša matšo a khaitšêdi agwê, ke moka a nyala mosadi ka tsôna.

2338 A goma a tséiisa Thathabêlê mosadi ka dikhômo tsa maata a papagwê. Gwa sala baratho ba ba bêdi.

4946 Manama a dikhôma ke a mogolo wa bôna. Moóothi le Thathabêlê ba tēna ke lehufa la manamane. Ba re mogolo supa yô mongwê le yô mongwê kabêlê ya gagwê. Di ta re mô di tswala tsa ba di tswalla mong wa tsôna. Bjalê mogolo a re tata êwê e ka thekê ya dirêga. Mô le gopola khopolô êwê molato keng goba bošaadi bjaka keng. Bjalê manamane le tsêwê di salago e ta ba tsa mang. Le nyaka go teba la dirarg. Ke tswanêlô ya gore re tebê. Nna ke a sitwa go le botša gore ke a mang.

4947 Phorogêtsa a thôma go lôya baratho. Ka moragô ga polabolô ya manamane. Ba ilê ba dira gore ba leloko ba khobakane, ba ilê ba dira bjalê. Bjalê dipolabolông tsa bôna, ba ilê ba sôla mo olo wa bôna. Bjalê ke gê a bôna gore pele le pele go ta fô ba ka mokhwa ô. Bjalê ke gê a thôma go phorogêtsa bana babô. O ilê a thôma ka go lôya Moóothi. Ka moragô a lôya Swanyapoba.

2339 4948 Ke mang yôwê a swanêtsêgo go dira gore ba tswê. Ka moka baratho bagwê ke bana. Mmagô bôna a ka thekê a khôna thelô gê a bôna mogolo a phikilê lepheko. Motho yôwê a swanêtsêgo go dira gore ba tswê ke moja lefa wa mote ôwê. Bjalê moja lefa wa mote ôwê wa ga Raganya ke Phorogêtsa, ke yêna yôwê a swanêtsê go bolabola mabapi le go tswa. Bjalê ka gobane ke yêna molô, a beya lepheko Mmagô bôna a belaêla kudu bakêng tha mahu a bôna bagwê. Baratho le bôna ba kwa bothoko. Ba botša mogolo wa bôna gore re swanêtsê go tsama re e kwa lehu la bana bêsú. Mogolo a re go ka thekê gwa khônêga, ka baka la gore marapô a na le ditopo. Bokaone ke go thinya lebita la mohu. Ba ilê ba kwana mabapi le go thinya lebita.

4949 Ngaka a e khône go thinya lebita ka nôsi. Phorogêtsa o bolabotsê mabapi le go thinya lebita a tibilê ga botê gore lebitêng go ta ya yêna. Ka gorialê môwê a ka thekê a dira ka mokhwa ôwê ngaka e mmotsitsêgô ka gôna. Go ilê gwa ba bjalê ba bitša ngaka, ngaka ya a ta. Bjalê ya laêlla mogolo ka mokhwa ôwê a swanêtsêgô go sumisa pheko ka gôna. Ke moka gê a fithilê o wa falatsa. Ba dula ba lebelêtsê yôwê o ta go swariwa ke letšwa. Letšwa la thekê la bônala.

2340 4950 Phorogêtsa a hwêtsana Thekukutu a laola. Ka moragô gamô ba tha bone nnete, mmagô bôna, a re go morwa wagwê Thekukutu thepela o o kwa gore pheko e tswêre keng. Taba êwê e be ba bolabola ka thephiring. Gê monna wa ngaka a go butšisa gore mogolo wagô o ilê kae. O mmotsê gore ke rumilê ke yêna, yêna ka nôsi o tswêre ke mothothomêlo. Morwa wagwê a ya. Mogolo

o ilê a makala thopa ya bôna, a ba le matsolotsolo ke gore maseme. Maseme agwê e be e le a gore mothômong ba nyaka go mmolaya. Ke gê a gopola go ya kowa ga monna wa ngaka. Moratho o ilê go fitha a bolabola ka mokhwa ãa mmagwê a go mmotša ka ôna. Ngaka ya laola. Ba ilê môla ba yô fêtsa ditaolô ke moka ba bôna Phorogêtsa.

4951 Thekukutu a komêtsa monna wa ngaka. A fitha a dumêdiša. A ka a bolabola thelô. A lebêlla moratho ka mathô a mahwebêdu. Monna wa ngaka a bôna ka mathô gore mogolo o kwatilê. Bjalê ngaka ya re go moratho, a ke re o kwile gore ditaola di a gana tela ya go ya, goya makhowêng. Ka gorialê mowê ke gore o botša mogolo gore o be a tilê go laolêla tela ya go ya makhowêng. Le ga go le bjalê pelo ya mogolo a ya ka yawa. Molato ôna wa thebe gôna.

4952 Thekukutu o kwilê diphiri ka moka. Ngaka le yôna e mmonêtsê ka pheko êla, ka gobare a e dira. Moratho a goma a ya a botša mmagwê, thephiri tha mogolo. Mmagwê o ilê a o kwa bothoko kudu. A ba a bôna ga botê gore mo fêtsi wa bana bagwê ke yêna ka baka la lefa la papagô bôna. O nyaka go khola meetwa a salê a thepela ga botê. Go toga ka lona letsatsi lêwê ba ilêgo ba gathana ka lona, mogolo le moratho gwa ba mpja le phiri.

4953 Lehu la diruiwa. Ka moragô ga thôyanô ya bôna, ke moka moratho a lôpa ka thôgô. Ke gore moratho o ilê a hwa. Ka moragô ga thellô tha Thekukutu, Khadi ya bolabola mantšu a mathômola pelô. A re joo bana ba khaitšêdi yaka ba fêla, ke re ke a leya leya a ke bône ke thôka le botšhabêlô. Bo marakabele ba nyaka go sala ba rakalêtsê. Modimu taa o ntšêê go thwa ke ila ke lapilê. Batho ba ilê ba gakanêga, ka baka la gore thellô the fêdilê. Ka moragô ga mowê Modimu o ilê wa mo kwa. Bakêng tha go tšeya yêna wa tšeya dikhômo. Lefa la mohu la hwa ka moka ga lona lešaka ba tswalla ka šasa la mokhalô. Ke gore la sala le a thamilê.

4954 Thathabêlê le Nyatha ba phela. Lethêtsa khômo o swarê motho. Badimu ba ilê ba dira ka mokhwa ôwê, ba lethêtsa dikhômo ba swara motho. Phorogêtsa a bôna ga bote gore a go mo thuše thelô ka gobane papagwê o mo amogilê lefa. A tšwa ka moteng a bôna wagwê mmotwana a dula. Baratho le mmagô bôna ba bôna wabôna ba dula. Va go toga mowê maruping ba nyaka go gôga la bôna lešasa. Ka gorialê mowê ke gore le gê a ka re o ta go lôyana a ka thekê a khôna thelô, ka gobane dipheko tša go aga mote di šele.

4955 Thathabêlê a tšeya mosadi ka dikhômo tša maata. Ka moragô gamô a na le ngwana wa mothankana ke moka a hwa. Mmagwê a mo latêla ka moragô. Bana ba Raganya gwa sala Phorogêtsa le Nyqtha. Nyatha o dutši go wagwê mmoto. Bjalê

2343 ka moragô ga lehu la Manyane ditaba tša thephiri tha Phorogêtsa tša sala khakala. Ka baka la batswadi ba Manyane, ka gobane batswadi bagwê ba ilê ba nyaka to teba lehu la morêdi wa bôna.

4956 Lehu la Manyane la utulla Phorogêtsa. Ka moragô ga lehu lagwê, batswadi ba nyaka go teba thehu tha ngwana wabôna. Ba tibiša ba ga Raganya gore re nyaka go gatana na bêng dinaô. Phorogêtsa a dira go phetagana, go phetagana gagwê gwa the mo thuše thelô. A ba a lokologa. Bjalê ba bêelana matsatsi a go dira dipoba. Ka letsatsi la gore re swanêtsê go tswa. Ke moka ba palakana ba boêla magae a bôna.

2344 4957 Ditaola tša ya tša tšiya Phorogêtsa. Ba ilê ba e hwêtsana ngwana wa motroka nagêng ya Nyanka akwê. Mothoka a thôma ka go bclabola ka dipolabolô tša mohu tsêwê a go di bolabola pele ga gore ahwê. O ilê a thaloša kabaganyô ya diruiwa tsagwê. Le ka mokhwa ôwê mogolo a ilêgo a ba le khókhó le dikabêlô tša baratho. Ka moragô gamôwê a tena lehu la baratho. A thaloša gore ba hwilê ka baka la manamane le go nyaka go teba dikabêlô tša bôna. Yô mongwê o hwilê ka baka la go ya go laola. O ilê a gathana le yêna mofêtsi wa batho. Mmagô bôna yôwê le tilêgo go mo laola lehono mô, o hwêtsê dikhômo. O bolailê ke morwa wagwê yô mogolo ka bolôdi. Molato o re ke yêna yôwê a lóilêgo dikhômo. Ke moka ngaka ya tiya Phorogêtsa ka letshoba.

4958 Lehu la Phorogêtsa ya ba la tadi. Ka moragô gamô ba tso boya nakêng, batswadi ba mmagô bôna ba nyaka gore ngwana wa bôna a lifiwê. Bjalê banna ba re taba êwê a e kwale. Gê c ilê wa thagolêla leokana bjalê la re mô le gotse ke moka la go thaba, molato o ta c fa mang. Le thekê la bôna tholana borêlêdi têng ga yôna go a baba. Tabá ê, e ke e fêdilê, khanthe batswading ba mosadi a ya fêla. Ka moragô ga matsatsi a the makae, Phorogêtsa a bolaya ke tadi the thopêng tha masemong. Ba ilê ba gôga monota ôwê ba boloka.

2345 4959 Khogo e nwelê mae a yôna. Ka moragô ga thellô, batho ba makala lehu la môwê lapêng lêwê. Mogologolo yô mongwê o ilê a siya theema the tha gore thaga a e swe le gokong. Malomê wa mohu a re, le tswênnya dipelo tša lena. Khati ya pele a e babe go baba ya bobêdi. Malôba ke ilê khaitšêdi yaka a e lefiwê, la mpotša mookana. Lehono ke re gê khogo e nwelê mae a yôna molato ke wa mang. Ke thintšê lebita la khaitšêdi yaka ka fofa la tadi. Molato o ilê wa the be gôna.

4960 Nyatha a ba a ya lebitêng a the na mosadi. O be a le thegôlê a na le leoto la mošalô. O ilê a ségêla mosadi wa mogolo wagwê. Mosadi o tsolêla yôwê a manalagô ka moragô gagwê. Basadi ba bagolo ka moka ga bôna ba mo kona tša goja. Ke gê a thaba diêma tsê: (a) Tha mma mongwê a the thapelwe diata. (b) Mpa ya mongwê a e khanêlwe. Ditaba tša bârwa Raganya tša fêla di e ta mowê.

S.1 : Monna a ka fa mogadikane lefa lagwê

2346 4961 Monna o hwêtsana lefa ka barêdi bagwê goba ka maata. Mosadi mô ba tsey a ba laolele. Mothômong o re o tsey a mosadi wa tsey moopa. Ke mokhwa ôwê go thiwagô gore mosadi a ba laolêle. Ke gore ge motho a be a laolêla, o be a ta teba gore mosadi o ta ba moopa. Bjalê ka baka la gore a ba laolêle, yôwê e ta ba go moopa o ka thekê wa mo teba.

4962 Monna o tsey basadi ka mokhwa o a ka khônagô. Khane ke gê a na le lefa. Monna gê a ilê a tsey mosadi wa pele bjalê mosadi yôwê a ba moopa. O swanôtse go sóma ka maata gore a tē a hwêtsanê dikhômo. Ka tsôna dikhômo tsêwê o ta tsey mosadi ka tsôna. Batho a ba tshwane, mothômong yêna o ta ta a bêlêga bara. Mosadi yôla wa ka moragô gê a ilê a bêlêga bana, bana hawê ke bôna bawê e ta ba go bôna bêng ba thoto ya papagô bôna, ka moragô ganô papagô bôna a hwilê. Molaudi yô mogolo e ta ba mosadi wa moopa gê a tha phela. Mohu yêna a ka fa mosadi yô moryana ka go bôna ditontolana tsagwê. Ditontolana ke gore bana.

2347 4963 Mosadi age mote, mote o waga ke mothankaana. Ke nnete go bjalê, ka gobane mosadi o nyaka kudu go gudiša lapa la batswadi bagwê. Ke mowê monna a yago a fa lapa lê le nyana le fa lagwê ka baka la go bôna gore o na le bana. Banna ba mohuta ôwê a ba tala. Bontsi ba siya taêlô gôdimu ga mosadi wa pele. Gê a rata a ka ba abaganya. Moabê wa mosadi wa moopa o ta fêla ka le gano. Mothômong o ta tsey a e fa batswadi bagwê. Wa mosadi wa bana o ka thekê waja ke manong.

4964 Bjalê ka Ngwabotoka le Motseetsa. Ngwabotoka ke monna. Motseetsa ke mosadi wagwê. Bjalê o ilê a tsey mosadi yôwê ka khômo ya madiši. Ke gore khômo o ilê a fiwa yôna ka baka la godiša. Bjalê ke gê a bôna gore dikhômo ke tsê dintsi, a ntšha a yô tsey mosadi yô Motseetsa. Mosadi o ilê a bêlêga ngwana ka o thii ke moka pêlêgô yagwê ya tswalla. A leka ka maata go kitima le diqaka le tsôna tša sitwa.

4965 Lehumô la motho yô moso ke basadi. Ka go bôna gore mosadi wa pele a na bana, ke gê a tsey mosadi wa bobêdi.

Leina la mosadi ke Mabale. Ke nnete têng ga basadi a go swane. Mabale a tswala ngwara wa mothankana yôwê leina lagwê ilego ya ba Mokhatha. Leina lêwê o ilê a rêla ke papagwê ka mokhwa ôwê a ilegô a khathêga ka ôna. A re Modimu mô o ka mpha yêna a phela, thoto yaka e ta lotêga. O be a bolabolêla ka pelong yagwê. Modimu o ilê wa mokwêla ngwana a phela. O bilê a ba lesogana papagwê a tha phela. Morêdi wa mosadi wa pele a ka a tsêiwa, ka baka la papagwê. O be a dirêla gore gê a ka hwa morêdi wagwê a sâlê a ija thoto yagwê.

4966 Ngwabotoka o fa mosadi yô monyana lefa lagwê. O ilê a thabêga. A bôna ga bote gore bolwêtsi bjo ke bja go mo fitiisa. A lira gore ba leloko la gabô ba khobakanê. Ba ilê ba khobakana. A re go bôna le bitsa ke nna. Taba êwê ke le bitsêtsagô yôna ke ê. Ke a babja go phela le go the phele a di tebe ke motho. Ke na le lefa bjalê lefa lêwê ka moka ga lona ke lefa Mabale. Ke moka ke yôna taba khulo êwê ke le bitsêtsitsêgo yôna.

4967 Diputsišô le lithalošô. Ka moragô gamô a fêditsê dipolabolô tsagwê banna ba thôma go mmutsiša diputsišô. Re a kwa gê o gafêla mosadi yô monyana. Bjalê mosadi yô mogolo yêna o mmêilê kae. Ke gopotse le go teba gore le ta bolabola bjalê. Ke fa mosadi yô monyana ka gobane o na le ngwana wa mothankana. Nna le mosadi wa pele re mabita. A ke fe mong mosadi ke fa morwa waka. Mabapi le morêdi wagô yêna o ta mo fang. Nka thekê ka tseyâ lefa laya lefêng. Yêna o ta bonana le mothoka wagwê a mo tseyâ. Dikhômo tsa go monyala di swanêtsê go tseyâ ke Mokhatha. Le yêna a swanêlu go dija ka thatha muši. O swanêtsê go tseyâ mosadi ka tsôna. Ke yêna yôwê a swanêtsêgo go tsoša lapa lê.

4968 Ba ilê ba gana erpa khanêtsô ya bôna ya fêtoga le fêla. Banna ba bangwê a ba ka ba kwisiša. Ba re mosadi yô mogolo le yêna o swanêtsê go hwêtsana kabêlô. Mokhalabjê a re melaç ya malapa a e swane, rna môwê ke bolabotšego ke bolabotše. Môya waka o fêlêtsê môwê ke bolabotšego. Ke moka ke yôna taba êwê ka go ba ke lebitsêtsa yôna. Ka gorialê môwê ke gore ditaba di fêdilê.

4969 The hwago the siya kanêgô, mmuta o siya thegolo. Wa rapa dimu leja wêna. Diema tsê pêdi tsê tsa ka gôdimu di bolabola gore: Kanêgô ya thegolo. Ke gore ba ta fêla bare mohu o ilê a re Bjalê ka gorialê môwê a gona motho yôwê a ka ganêtsago gore thê a sé thegolo tha mmuta. O ilê a ba thabêla pudi ya ba thona thegolo tha mantšu agwê. Kanêgô ke ya batho ba ba phelagô. Wa rapa dimu leja wêna. Morapi wa

2350 batho o swanêtsê go ba hoša. Wathoka go ba hoša ba ta tsama ba go seketa. Go seketa ke gore ba ta tsama ba go bolabola ka mantšu a mabe. Gê dikhaka di fatilê badimung ga gêno, ke moka o thagêla ke bo a di fêle. Ba ilê ba ja ba rwa ba khora, dipelaêlô tša the be gôna. Ke moka gwa fêla go e ta mowê

4970 Lehu la Ngwabotoka. Ka moragô ga matsatsi a the makae, ka moragô ga dipolabclô tsagwê ke moka a hwa. Morwa wagwê Mokhatha o ilê a boloka papagwê ka mokhwa wa molaô. Melaô ka moka ya lehu, ya thêpêdišwa ga bote. Lentšu la mohu a le nyatsiwi, wa nyatsa o wa mogiwa thêwê wa go ba o filwê. Gorialê ke ba ga malomê a ngwana ba laya motogolo wa bôna, ka tsatsi la bjala bja dipeudi.

4971 Manyane a latêla monna wagwê. Ka moragô ga matsatsi a the makae, ka moragô ga bjala bja dipeudi ke moka a hwa. Lipelo tša batho tša boêla maswabing. Mokhatha a putha mohu ka mokhwa o motê. Melaô ka moka ya thellô ya thêpêdišwa ka mokhwa o motê. Ngwana a ka a nyaka go taboga molaô le ka o thii. O dirêla gore badimu ba thekê ba belaêla.

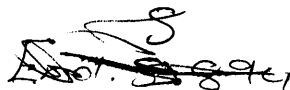
2351 4972 Gwa tsoga kgaruru ka roragô ga bjala bja dipeudi. Ka moragô ga dipeudi tša bjala bja go beulêla Manyane, ba tsoša kgaruru. Kgaruru ke gore dipolabolô tša go fapana. Khaitšêdi ya Manyane ke Jaket Thekhobela. A nyaka go teba mabapi le lefa la mohu monna wa bôna. Ba mmotša ka mokhwa ôwê mohu a go aba ka ôna. Kabêlô ka moka e ilê ya ba gôdimu ga mosadi ka o thii bjang. Ka mokhwa ôwê mong a go ba a gopotse ka ôna. Ke a kwišiša a ke kwišiši. Re ilê ra leka go bolabola ka mokhwa ôwê, a ka a re kwa. O wa bilê ka phôsô ka baka la go kona lapa lê lengwê. Yô mongwê wa boleloko la mohu a re go lukilê ka gobane o wabilê. Wêna o mmôna phôsô o le morwa mang. Metho wa bôna a nganga o ngangêla motogolo. Ke moka kgaruru ya fêla.

4973 Morôdi wa Manyane a šala a tsêiwa. Ka moragô ga lehu la batswadi bagwê, a šala a lošwa. Mmagô Mokhatha a re go yêna morwa wagwê, o fêlê o gopola lentšu la mohu. O ilê ka dikhômo tša matsô a yô, o tsêê mosadi ka tsôna. Mosadi yôwê o lebane lapa la Manyane. Gorialê mowê ke gore o ta ba o tsošitsê la, a la mohu. Morwa wagwê o ilê a phetha mowê mohu a go bolabola. O ilê a tsêya mosadi, Ke moka taba ya fêla e ta mowê.

2352 4974 Mosadi a na mote, mote ke wa monna. Ke nnete mosadi a na mote, ka gobane gê monna wagwê a ka hwa, a mo šiêla lefa, lefa ka moka o ta le gašanya. Go bolwabolwa ka mosadi wa moopa. Gê e le mabapi le mosadi wa bara, kudu wa bana ba bathankana, a ka thekê a thinya thoto ya mogatsagwê, o ta e bêêla barwaê. Ba ta re mô ba godilê ba tsêya basadi ka yôna. Moradi wa bana ba banyana o wa thinya, a gopotse gore o ta tsêya betsi ka

matso a barêdi bagwê Dipelo tsa batho a di swana, baopa ba bangwê ba khôna go boloka dithoto tsa mogatsa goba bagatsa bona.

4975 Fatnolo ba fora orantshêtsa ke basegêdi. Gona le theema tha goja thoto ya motholo. Theema thêwê ke the; mojêla motholo o mojêla ka go okêlêtsa. Ka mokhwa ôwê ke mokhwa ôwê mothologadi a ya go a lebala. A hwêtsara gore mo: na o mo swêre ga bote go fitisa monna wagwê. Ka gorialê môwê monna e ta jêla motholo ka mokhwa ôwê a ka khônago. Mošegêdi ke môdi a na taba le gore o wa thinya. Ba bangwê bafa batswadi ba bona, ke moka thoto ya monna

~~Doc. 3394~~